

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL FINANTELOR

RAPORT

PRIVIND SITUAȚIA MACROECONOMICĂ

PE ANUL 2021
ȘI PROIECȚIA ACESTEIA PE ANII
2022-2024

Cuvânt înainte

Capitolul 1 **Perspective economice, evoluții, răspunsul la criza pandemică, riscuri, provocări și oportunități în anul 2021 și perspectiva 2022-2024**

Capitolul 2 **Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2021**
2.1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2021

2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

Capitolul 3 **Evoluții macroeconomice și bugetare**
3.1. Execuția bugetară pe perioada 1.01 – 31.12. 2020
3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2020-2024
3.3. Cheltuieli fiscale

Capitolul 4 **Politica fiscal-bugetară și de administrare fiscală**
4.1. Realizările estimate în anul 2020 față de măsurile asumate prin raportul anterior
4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2021-2024, principalele măsuri
4.3. Politica de cheltuieli
4.4. Politica de administrare fiscală

Capitolul 5 **Politici finanțate prin proiectul de buget în anul 2021**
5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale
5.2. Investițiile publice semnificative prioritizate

Capitolul 6 **Datoria publică, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții**

Capitolul 7 **Perspective bugetare pentru perioada 2022-2024**
7.1. Bugetul general consolidat pe termen mediu
7.2. Finanțări de la Uniunea Europeană
7.3. Contribuția României la bugetul Uniunii Europene și poziția financiară netă

Cuvânt înainte

Raportul privind situația macroeconomică pe anul 2021 și proiecția acesteia pe anii 2022-2024 a fost elaborat în baza art. 35 alin (2) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare și are la bază prevederile Strategiei fiscal-bugetare pentru perioada 2021-2023 și prognoza cadrului macroeconomic pe termen mediu 2019-2024 (prognoza de iarnă 2021).

Raportul de față prezintă principalele evoluții ale cadrului macroeconomic în perioada de referință în contextul cadrului internațional și intern marcat de pandemia COVID 19, principalele măsuri întreprinse de Guverne, inclusiv România pentru a contracara efectele crizei sanitare, obiectivele și priorități strategice pe care România le are de atins până în perspectiva anului 2024, precum și eforturile ce vor fi întreprinse pentru corecția graduală a deficitului bugetar pe orizontul de referință fără a pune în pericol principalele echilibre macroeconomice și a contribui la asigurarea unei creșteri sustenabile.

Coordonate definitorii ale cadrului european în contextul dificil al crizei sanitare

Pandemia de Covid-19 ce a marcat anul 2020 a provocat **o recesiune bruscă și profundă în întreaga lume**, punând la încercare sistemele de sănătate și de protecție socială, societățile și economiile, modul în care trăim și colaborăm. **În aceste condiții, conform prognozei de toamnă, economia Zonei Euro va înregistra o contracție de 7,8 % în 2020, și se estimează o creștere de 4,2 % în 2021 și de 3% în 2022. Conform previziunilor, economia UE se va contracta cu 7,4 % în 2020, fiind preconizată o creștere de 4,1 % în 2021 și de 3 % în 2022.** Perspectivele de redresare sunt neuniforme de la țară la țară în funcție de răspândirea virusului, strictețea măsurilor de sănătate publică adoptate pentru a-l ține sub control, compoziția sectorială a economiilor naționale și forța răspunsurilor politice naționale.

Mobilizarea deplină a capacității bugetului UE este esențială pentru o redresare rapidă și durabilă.

- ✚ În acest context, liderii UE au convenit asupra celui **mai mare pachet de stimulente din istorie format din bugetul pe termen lung al UE 2021-2027 și Next Generation** (instrument temporar conceput pentru a stimula redresarea, care va susține reconstrucția Europei în urma pandemiei de Covid-19.
- ✚ **Pachetul financiar** va susține cercetarea și inovarea, tranziția climatică și digitală, politicile tradiționale precum coeziunea și politica agricolă comună, combaterea schimbărilor climatice, protecția biodiversității și egalității de gen și va dispune de mecanisme de flexibilitate consolidate pentru a garanta capacitatea acestuia de a răspunde unor nevoi neprevăzute.
- ✚ Investițiile publice joacă un rol vital în cadrul unui proces echilibrat și durabil de redresare. Prin urmare, cea mai mare parte a finanțării disponibile în cadrul instrumentului „Next Generation EU” (peste 80%) va fi utilizată pentru **a sprijini investițiile și reformele din statele membre**, fiind

alocată cu prioritate acolo unde impactul crizei și necesitățile în materie de reziliență sunt cele mai mari.

- ✚ **Mecanismul de redresare și reziliență, element principal al instrumentului Next generation** va fi unul dintre principalele instrumente de redresare, beneficiind de un sprijin financiar fără precedent, sub formă de împrumuturi și granturi, concentrat în primii ani cruciali ai redresării și va susține investițiile și reformele esențiale pentru sustenabilitate și o coeziune competitivă prin intermediul noii strategii de creștere economică, și anume **Pactul verde european**.
- ✚ **Pactul ecologic european** prezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.
- ✚ **Planurile de redresare și reziliență ale statelor membre construite** vor trebui să reflecte provocările relevante specifice fiecărei țări și să fie aliniate la prioritățile UE, inclusiv recomandările specifice fiecărei țări adresate statelor membre în ultimii ani **și vor face parte din programele lor naționale de reformă**.

Caracteristicile construcției bugetare pe anul 2021 și orizontul 2022-2024, care vor susține efortul României pentru o economie robustă, care să facă față provocărilor viitoare:

- ✚ ***Proiectul de buget este configurat pe un cadru economic cu o creștere economică de 4,3¹% prevăzută pentru anul 2021, cu un vârf în anul 2023 de 5% și un ritm mediu anual de 4,9% pe întreg orizontul 2022-2024, mai mare comparativ cu cea estimată a fi înregistrată la nivelul țărilor UE (4,2% la nivelul zonei euro și 4,1% pe total UE, estimată pentru anul 2021, conform prognozei de toamnă a UE). În condițiile unui cadru internațional și intern dificil marcat de criza pandemică, România are o viziune de politici fiscale și bugetare care să permită recuperarea contracției economice din anul 2020 și să potențeze și să mențină creșterea economică la un nivel de peste 4% pe orizontul de referință, fiind conștientă că trebuie să utilizeze toate pârghiile pentru a pregăti economia să facă față unor eventuale șocuri viitoare.***

Studiul Băncii Mondiale confirmă că guvernul, banca centrală și autoritatea de supraveghere financiară din România nu au stat pasive în fața crizei Covid-19, intensitatea răspunsului de politică al acestora în sectorul financiar **ducând la un loc onorabil pentru țara noastră într-un clasament mondial întocmit în această privință de specialiștii instituției financiare internaționale.**

¹ Estimată de Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe termen mediu
- modificare procentuală față de anul anterior -

	2020	2021	2022	2023	2024
Produsul intern brut,	1040,8	1116,8	1204,2	1301,6	1403,8
- prețuri curente – mld. lei					
- creșterea reală, %	-4,4	4,3	4,7	5,0	4,9
Contul curent – mil. euro	-10.851	-10.566	-10.835	-10.776	-10.998
- % din PIB	-5,0	-4,6	-4,4	-4,1	-3,9
Creșterea prețurilor de consum, %					
- sfârșitul anului	2,06	2,5	2,4	2,3	2,2
- media anuală	2,63	2,4	2,6	2,5	2,4
Câștigul salarial mediu brut lunar - lei	5150	5380	5725	6110	6515
Câștigul salarial mediu net lunar - lei	3180	3323	3538	3777	4025
Câștigul salarial real, %	3,8	2,0	3,8	4,2	4,1
Numărul mediu de salariați-mii persoane	5090	5158	5227	5405	5520
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului					
- mii persoane	305	310	280	255	240
- rata șomajului înregistrat, %	3,5	3,6	3,1	2,8	2,6

Obiective ale politicii fiscale bugetare pe anul 2021 și orizontul 2022-2024 :

- **susținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive pe orizontul de referință, finanțarea schemelor de ajutor de stat prin măsuri de înlăturare a efectelor crizei pandemice generate de Covid 19 care țintesc populația și agenții economici;**
- ✚ **Realizarea graduală a consolidării fiscale prin măsuri care să permită atingerea țintei de deficit prevăzută de regulamentele europene până la sfârșitul orizontului de prognoză, respectiv anul 2024 ;**
- ✚ **Reforma, prioritizarea și programarea multianuală a investițiilor publice prin creșterea aportului fondurilor europene cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;**
- ✚ **Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de criza sanitară, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice durabile;**
- ✚ **Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil;**
- ✚ **Eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice printr-un pachet susținut de reforme în domeniul cheltuielilor de personal, al pensiilor, precum și asupra operatorilor economici așa cum sunt definiți în Ordonanța Guvernului nr.26/2013**
- ✚ **Măsurile adoptate de Guvernul României, considerate de magnitudini istorice au reprezentat un răspuns coordonat, rapid, ambițios și direcționat, astfel încât să răspundă nevoilor celor mai acute, cu scopul de a susține pe cei care își pierd locul de muncă, precum și companiile afectate.**

Costul total al măsurilor de sprijin legate de COVID-19 în anul 2020 a fost de **4,85% din PIB**. O parte din aceste măsuri se continuă și în anul 2021 pe lângă alte noi măsuri aprobate, generând, astfel, un cost estimativ de **3,81% din PIB**.

În anul 2020, impactul măsurilor de prevenire și combatere a pandemiei COVID-19 asupra bugetului general consolidat a fost de **3,65% din PIB**, din care 0,4 puncte procentuale sunt finanțate din fonduri UE, din care 0,2 pp s-au rambursat în 2020, restul urmând să se ramburseze în anul 2021, respectiv în anul 2021 este estimat la **1,29% din PIB** din care 0,35 puncte procentuale estimate a se rambursa din fonduri UE.

De asemenea, pentru combaterea efectelor economice negative generate de pandemia COVID19, au fost aprobate o serie de programe guvernamentale de sprijin pentru susținerea activității IMM-urilor și a companiilor mari și întreprinderilor mici și mijlocii cu cifra de afaceri peste 20 milioane lei prin intermediul garanțiilor de stat, pentru în anul 2020 s-au acordat garanții în valoare de **12,48 mld lei (1,20% din PIB)**, iar pentru anul 2021 se estimează garanții în valoare de **28,10 mld lei (2,52% din PIB)**.

Măsuri pe anul 2021

- ✓ **menținerea în anul 2021 a cuantumului brut al salariilor de bază/soldelor de funcție/salariilor de funcție /indemnizațiilor de încadrare lunară** de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice, precum și a indemnizațiilor aferente funcțiilor de demnitate publică și funcțiilor asimilate acestora, prevăzute în anexa nr. IX la *Legea-cadru nr. 153/2017*, la nivelul acordat pentru luna decembrie 2020;
- ✓ **menținerea în anul 2021 a cuantumului sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor** și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar cel mult la nivelul cuantumului acordat pentru luna decembrie 2020, în măsura în care personalul ocupă aceeași funcție și își desfășoară activitatea în aceleași condiții;
- ✓ **menținerea în anul 2021 a cuantumului indemnizației de hrană la nivelul stabilit pentru anul 2020;**
- ✓ **neacordarea de premii și a indemnizației de vacanță prevăzută de *Legea-cadru nr. 153/2017*;**
- ✓ **compensarea orelor suplimentare pentru personalul bugetar numai cu timp liber corespunzător;** pentru polițiști și cadre militare se mențin reglementările din anii anteriori care vizează acordarea drepturilor salariale pentru activitatea desfășurată în zilele de sărbători legale;
- ✓ **prelungirea folosirii voucherelor de vacanță** emise în anul 2019 și anul 2020 până la sfârșitul anului 2021 și suspendarea emiterii de vouchere de vacanță pentru anul 2021 de către autoritățile și instituțiile publice, astfel cum sunt definite la art. 2 alin. (1) pct. 30 din *Legea nr. 500/2002*, cu modificările și completările ulterioare, și la art. 2 alin. (1) pct. 39 din *Legea nr. 273/2006*, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile finanțate integral din venituri proprii, înființate pe lângă instituțiile publice, precum și serviciile publice autonome de interes național, cu personalitate juridică, reglementate prin *Legea nr.41/1994*;

- ✓ studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, **în vârstă de până la 26 de ani, beneficiază de tarif redus cu 50% pe mijloacele de transport local în comun, transportul intern auto, transport intern feroviar la toate categoriile de trenuri și naval.** Studenții orfani sau proveniți din casele de copii beneficiază de gratuitate pentru aceste categorii de transport.”

✚ **Consolidarea fiscală prevăzută pentru orizontul de referință va permite atingerea țintei de deficit prevăzută de regulamentele europene până la sfârșitul orizontului de prognoză, respectiv anul 2024 ;**

Planificarea bugetară pe anul 2021 și estimările pe perioada 2022-2024 stabilesc deficitul bugetar ESA în anul 2021 la 8,23% din PIB, urmând ca acesta să ajungă în anul 2024 la 2,90% din PIB, respectiv o reducere de 5,33 puncte procentuale față de anul 2021, încadrându-se spre sfârșitul orizontului de prognoză (anul 2024) în prevederile regulamentelor europene, respectiv 2,9% din PIB în anul 2024.

- ✓ evoluția descendentă a deficitului bugetar pe termen mediu **indică tendința clară de eliminare graduală a politicii fiscale pro-ciclice**, faptul că măsurile luate de autorități pentru redresarea economică își produc efectele, **anul 2021 fiind primul pas în care are loc o ajustare a țintei de deficit față de anul 2020, pas important pentru revenirea în mod gradual la ținta de deficit bugetar sub 3% din PIB prevăzut în Tratatul de la Maastricht, revenire prevăzută pentru anul 2024.**
- ✓ existența unei **strategii graduale și coerente de consolidare bugetară** care să minimalizeze costurile economice și sociale asociate;
- ✓ corecția bugetară presupune **un echilibru între necesitatea de ajustare fiscală și nevoia de sprijinire a recuperării economice”, sprijinirea economiei și a sistemului de sănătate, rămân prioritare în circumstanțele dificile actuale”;**
- ✓ **pachetul financiar al UE de care va beneficia și România, va putea juca un rol important în realizarea corecției bugetare.** Resursele europene vor putea finanța proiecte în domeniul digitalizării, combaterii poluării, infrastructurii, sănătății, educației, reforme structurale, guvernanta mai bună a sectorului public, dezvoltarea unor avantaje competitive care au ca efect mărirea PIB-ului potențial;
- ✓ **România a beneficiat în anul 2020 și beneficiază și în anul 2021 de „clauza generală derogatorie”** de la prevederile Pactului de Stabilitate și Creștere (PSC), ceea ce presupune că impactul bugetar aferent măsurilor adoptate pentru combaterea pandemiei Covid-19 și a efectelor sale negative (sociale și economice) nu va fi luat în considerare la evaluările Comisiei privind atingerea țintei de deficit în cadrul procedurii de deficit excesiv.

✚ ***Investițiile constituie motorul creșterii economice și al creării de locuri de muncă, cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix, parcursul investițional fiind potențat de efectuarea unui volum mare de cheltuieli investiționale din partea sectorului public, precum și perspectiva disponibilității începând cu anul viitor a unui volum mare de fonduri europene destinate redresării economice.***

- ✓ România va beneficia de **30,4 mld. euro** din „Mecanismul de redresare și reziliență” creat pentru **sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de țările UE** pentru a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și de a face ca economiile și

societățile europene să devină mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile **oferite de tranziția către o economie verde și de tranziția digitală.**

Pentru a putea beneficia de aceste fonduri, statele membre **trebuie să pregătească planuri naționale de redresare și reziliență (PNRR)** care să stabilească o serie de reforme și investiții care să răspundă celor șase priorități de relevanță europeană, să reprezinte un set de măsuri care țin cont de prioritățile identificate la nivel național în corespundere cu prioritățile UE, să contribuie la provocările identificate în recomandările specifice de țară, să contribuie la tranziția către o economie verde și digitală.

- ✓ Pentru anul 2021 investițiile sunt estimate la 5,6% din PIB, mai mari cu 8,9 miliarde lei ca în anul 2020, iar în anul 2024 acestea reprezintă 4,8% din PIB, o creștere de 5,4 miliarde lei față de anul 2021 cu un vârf situat în anii 2020-2022.
- ✓ În anul 2021 se constată o îmbunătățire a structurii cheltuielilor de investiții în sensul creșterii ponderii cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile la 2,87% din cadrul surselor de finanțare, față de 2,01% în 2020 **și se observă ca finanțarea din fonduri europene ocupă cea mai mare pondere în cadrul surselor de finanțare în anii 2021 și 2022.**
- ✓ Prezentarea estimării sumelor destinate investițiilor publice **în perspectivă multianuală 2021-2024** va conferi finanțării acestora stabilitate și predictibilitate, va reflecta întregul efort bugetar antrenat, multe din acestea vor fi finanțate din fonduri europene în vederea decongestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice sustenabile.

+ Susținerea mediului de afaceri este o altă coordonată a construcției bugetare responsabile și credibile pentru anul 2021 prin sprijinirea sectorului IMM, caracterizat prin dinamism și diversitate, prin finanțarea unor programe importante:

- ✓ Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții",
- ✓ Programul "Transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la acciză pentru motorina utilizată drept combustibil",
- ✓ Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii – IMM INVEST ROMÂNIA:
- ✓ Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii „IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE“
- ✓ Programul IMM FACTOR - Produs de garantare a creditului comercial și a Schemei de ajutor de stat asociate acestuia

+ Pe termen mediu (2021 – 2024), în condiții de consolidare fiscală, datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE se va mentine la un nivel sustenabil ce nu va depăși 55,0% din PIB, sub nivelul de 60% din PIB, în timp ce datoria guvernamentală netă (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)² nu va depăși 48,0% din PIB.

² Activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR pentru primele 3 trimestre din 2020, la care s-a adăugat creșterea de buffer la dispoziția Trezoreriei statului din ultimul trimestru al lui 2020. Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente: AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență.

✚ **Eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice printr-un pachet susținut de reforme în domeniul cheltuielilor de personal, al pensiilor, precum și asupra operatorilor economici așa cum sunt definiți în Ordonanța Guvernului nr.26/2013**

La nivelul pieței muncii, se va urmări eficientizarea politicii de ocupare și de stimulare a muncii, astfel încât să se ofere servicii competitive și adaptate realităților din piața muncii atât pentru angajatori, cât și pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, **legarea muncii de criterii de performanță.**

- **Salariul de bază minim brut pe țară** garantat în plată s-a majorat la 2.300 lei lunar, începând cu data de 13 ianuarie 2021, ceea ce reprezintă o creștere de 3,1% față de luna decembrie 2020
- pentru personalul încadrat pe funcții pentru care se prevede nivelul de studii superioare, cu vechime în muncă de cel puțin un an în domeniul studiilor superioare, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, fără a include sporuri și alte adaosuri, se stabilește la **suma de 2.350 lei lunar**, pentru un program normal de lucru de 169,333 ore în medie pe lună,

✚ **Politici corecte și eficiente vizând pensiile.** Se va avea în vedere pensii echitabile pentru toate categoriile de pensionari, un sistem public de pensii sustenabil.

Principiul contributivității și asigurarea unui sistem care să urmărească eliminarea inechităților vor fi principii de bază care vor contura politica de pensii în viitor.

✚ **Asistență socială va fi îndreptată către nevoile reale ale beneficiarilor și asigurarea unor condiții de trai decente pentru familiile în dificultate și categoriile sociale vulnerabile**

✚ **Alocația de stat pentru copii**

- ✓ Începând cu drepturile bănești aferente lunii august 2020, cuantumul alocației de stat se majorează cu 19% față de valoarea din iulie 2020
- ✓ Începând cu drepturile bănești aferente lunii ianuarie 2021, cuantumul alocației de stat se majorează cu 16% față de valoarea din decembrie 2020

✚ **Reforma operatorilor economici definiți potrivit Ordonanței Guvernului nr.26/2013**

- ✓ Ministerele care au în subordine operatori economici vor analiza cauzele înregistrării de pierderi și/sau plăți restante la acești operatori.
- ✓ Va fi **prezentat un set de măsuri concrete de restructurare și reorganizare cuantificabile pentru eficientizarea activității operatorilor economici** în vederea diminuării pierderilor sau plăților restante, pentru redresarea activității acestora.
- ✓ **Acordarea unor sume de la bugetul de stat în anul 2021 pentru acești operatori economici va fi condiționată de respectarea implementării măsurilor de redresare a activității acestora.**

+ Din coordonatele construcției bugetare pe anul 2021 și orizontul 2022-2024 derivă și principiile de bază ale acestui proiect de buget: **transparență, eficientizare, realism, evitarea risipei banului public, reconsiderare priorități de finanțare.**

+ **România are în viitor o serie de provocări:** întărirea programării multianuale, având în vedere functionarea programelor de investiții ale ordonatorilor de credite, implementarea fondurilor europene, a căror operaționalizare necesită o finanțare stabilă și predictibilă, soliditatea bugetului public, reorientarea bugetului public spre prioritățile Pactului ecologic european care susține tranziția verde și digitală, schimbările climatice, susținerea reformelor structurale necesare, un spațiu fiscal suficient de manevră în caz de dificultăți economice proprii și/sau prin contagiune, menținerea datoriei publice în limite sustenabile, eficiența politicilor publice care trebuie să se manifeste în performanța mediului de afaceri, antreprenorial și mobilitatea forței de muncă, a bunurilor și serviciilor, stimularea unei atitudini corecte privind creșterea salariilor pe baza creșterii productivității muncii, îmbunătățirea colectării precum și creșterea potențialului de absorbție al fondurilor europene, provocări care odată atinse, **ne pot îndreptăți la speranța menținerii României în topul economiilor UE și astfel creșterea nivelului de trai al membrilor societății;**

+ **Politica fiscal bugetară va pune accent pe** întărirea conceptelor de sustenabilitate și economie rezilientă, rezistentă la șocuri adverse, a echilibrelor între macro și microeconomie, consolidarea guvernantei, orientarea viitoarelor proiecte de investiții către diminuarea/eliminarea vulnerabilităților structurale (infrastructura de transport, infrastructura sanitară) în contextul provocărilor unei societăți în profundă schimbare determinate de criza pandemică, cel mai mare lockdown din istoria modernă.

+ **Cuvintele cheie care caracterizează acest proiect de buget sunt reconsiderare, eficientizare recalibrare**, întrucât se constată **o îmbunătățire a compoziției cheltuielilor bugetare în favoarea investițiilor** și scăderea ponderii cheltuielilor materiale, a celor de personal, a celor cu asistența socială în total cheltuieli bugetare, măbind spațiul de manevră pentru cheltuieli cu rol în asigurarea și menținerea creșterii economice, dar **și o îmbunătățire a structurii cheltuielilor de investiții în favoarea creșterii ponderii proiectelor europene în totalul surselor de finanțare.**

+ **Politica fiscal bugetară reflectată în proiectul de buget trebuie să trimită un mesaj de încredere și responsabilitate, pentru ca efectele crizei sanitare să fie contracarate, iar aderarea la zona Euro să devină o realitate, să demonstreze o viziune politică puternică față de proiectul european, ca toate statele membre să acționeze pentru o Uniune prosperă și sigură.**

- Prognoza de toamnă a Uniunii Europene - Redresare incompletă și întreruptă
- Măsuri întreprinse la nivelul UE pentru a limita efectele pandemiei
- România în context european
- Riscuri ce pot afecta perspectivele de creștere ale Europei și pentru România
- Provocări viitoare - un nou model de creștere
- Oportunități pentru România

Pandemia de coronavirus reprezintă un șoc major pentru economii, cel mai mare lockdown din istoria modernă, ce a determinat un declin al activității fără precedent după al doilea război mondial, atât la nivelul UE cât și la nivel mondial, cu consecințe asupra cheltuielilor de consum, producției industriale, investițiilor comerțului, fluxurilor de capital și lanțurilor de aprovizionare.

Aceasta se deosebește de criza din 2009 printr-o serie de trăsături distincte:

- ✚ **Criza COVID-19 este un șoc simetric** care afectează toate statele membre, cu un înalt grad de simultaneitate și similaritate, cel puțin în cazul țărilor UE, datorită interconectării lor economice puternice. Redresarea economică a fiecărui stat membru va depinde nu numai de evoluția pandemiei în țara respectivă, ci și de structura economiei, de expunerile economice specifice, de răspunsurile discreționare ale politicii permise de spațiu politic.
- ✚ **Criza actuală nu a fost declanșată de piețe**, cauza sa rezultă dintr-un imperativ **de sănătate publică** care a condus la închiderea deliberată a activității economice, fără să fie implicați declanșatorii standard ai unei crize, respectiv o slăbiciune a sectorului financiar sau probleme de sustenabilitate a datoriei.
- ✚ Depășirea acestei crize aduce în prim plan **abordarea modelului de creștere și de societate** care vor trebui dezvoltate după criza pandemică.

Prognoza de toamnă a Uniunii Europene evidențiază următoarele aspecte ale indicatorilor macroeconomici:

	2020	2021	2022
PIB Real - %			
România	-5,2	3,3	3,8
Zona Euro	-7,8	4,2	3,0
UE	-7,4	4,1	3,0
Inflație -%			

România	2,5	2,5	2,4
Zona Euro	0,3	1,1	1,3
UE	0,7	1,3	1,5
Deficit bugetar -% din PIB			
România	-10,3	-11,3	-12,5
Zona Euro	-8,8	-6,4	-4,7
UE	-8,4	-6,1	-4,5
Datorie publică – % din PIB			
România	46,7	54,6	63,6
Zona Euro	101,7	102,3	102,6
UE	93,9	94,6	94,9

- ✓ Datele de mai sus arată faptul că **economia Zonei Euro va înregistra o contracție de 7,8% în 2020, o creștere de 4,2% în 2021 și de 3% în 2022. Conform previziunilor, economia UE se va contracta cu 7,4% în 2020 și va înregistra o creștere de 4,1% în 2021 și de 3% în 2022.**

Din punct de vedere al proiecției creșterii economice, economia României înregistrează o scădere sub cea prognozată la nivelul UE și a zonei euro, revenirea din anii 2021 și 2022 fiind una mai moderată. **Investițiile sunt proiectate să rămână în anul 2020 în zona pozitivă (2,5%),** în timp ce investițiile în UE vor scădea cu 10,3%, iar în Zona Euro cu 11,2%. La nivelul UE, anii 2021 și 2022 vor sta sub semnul revenirii economice, **investițiile fiind factorul determinant al acesteia, bazându-se pe mobilizarea rapidă a fondurilor necesare redresării economice prin Mecanismul de Redresare și Reziliență.** Pentru România este estimată o creștere a investițiilor de 4,1% în 2021 și de 4,5% în 2022, ca urmare a accelerării realizării proiectelor finanțate din fondurile europene aferente perioadei de programare 2014-2020 și din Fondul de Redresare și Reziliență.

- ✓ **Se așteaptă ca deficitele publice să crească în mod semnificativ în UE în acest an,** având în vedere creșterea cheltuielilor sociale și reducerea veniturilor fiscale, ambele fiind o consecință a măsurilor de politică excepționale menite să sprijine economia, precum și a existenței stabilizatorilor automați. Conform previziunilor, **deficitul public agregat al zonei euro va crește de la 0,6% din PIB în 2019 la aproximativ 8,8% în 2020, înainte de a scădea la 6,4% în 2021 și la 4,7% în 2022.** Această evoluție reflectă eliminarea treptată a măsurilor de sprijin de urgență în cursul anului 2021, pe măsură ce situația economică se va îmbunătăți.
 - ✓ **Conform previziunilor, finanțele publice europene vor profita în continuare de ratele foarte mici ale dobânzilor plătibile pentru datoria angajată**
 - ✓ Se preconizează că în zona euro ponderea agregată a datoriei în PIB va continua să crească, până la 101,7% anul acesta, 102,3% în 2021 și 102,6% în 2022.

- ✓ Același lucru este valabil și pentru UE, unde se estimează că ponderea datoriei în PIB va crește până la 93,9% anul acesta, la 94,6% în 2021 și la 94,9% în 2022.

Măsuri întreprinse la nivelul UE pentru a limita efectele crizei pandemice

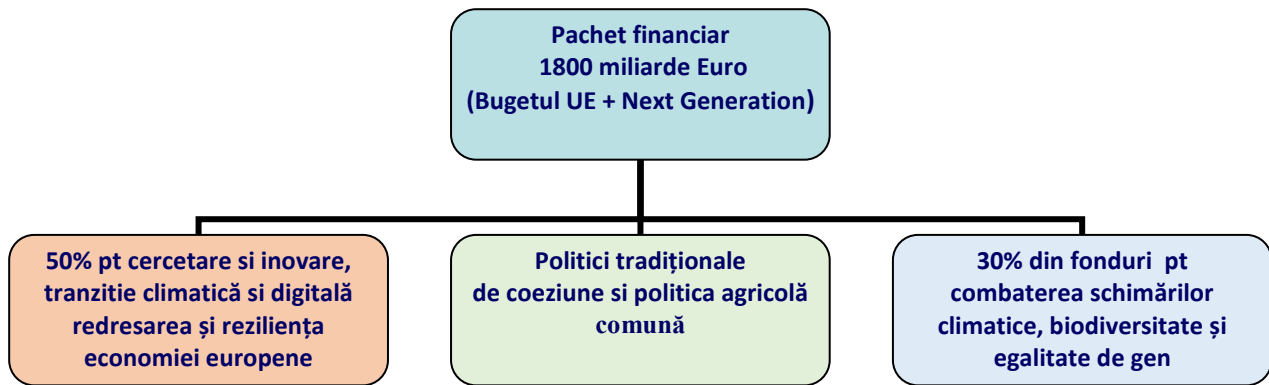
- ✓ **Măsurile adoptate de Guverne considerate de magnitudini istorice** au reprezentat un răspuns coordonat, rapid, ambițios și direcționat astfel încât să răspundă nevoilor celor mai acute și implementate în timp record au jucat un rol important, întărite și de reziliența sistemului bancar, care, ca urmare a eforturilor de consolidare din ultimii ani, a oferit un sprijin important.
- ✓ Liderii UE au convenit asupra celui **mai mare pachet de stimulente din istorie** finanțat din bugetul UE, **format din bugetul pe termen lung al UE și Next Generation** (instrument temporar conceput pentru a stimula redresarea), **însușind 1800 miliarde Euro**, care va susține reconstrucția Europei puternic afectată de criza pandemică.

Un buget al UE care capacitează redresarea

- ✓ **Mecanismul de redresare și reziliență:** este elementul central al Instrumentului Next Generation EU, cu împrumuturi și granturi disponibile pentru **sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de țările UE**, creat cu scopul de a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și de a face ca economiile și societățile europene să devină mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și de tranziția digitală.

Principalele politici care se vor finanța din pachetul financiar:

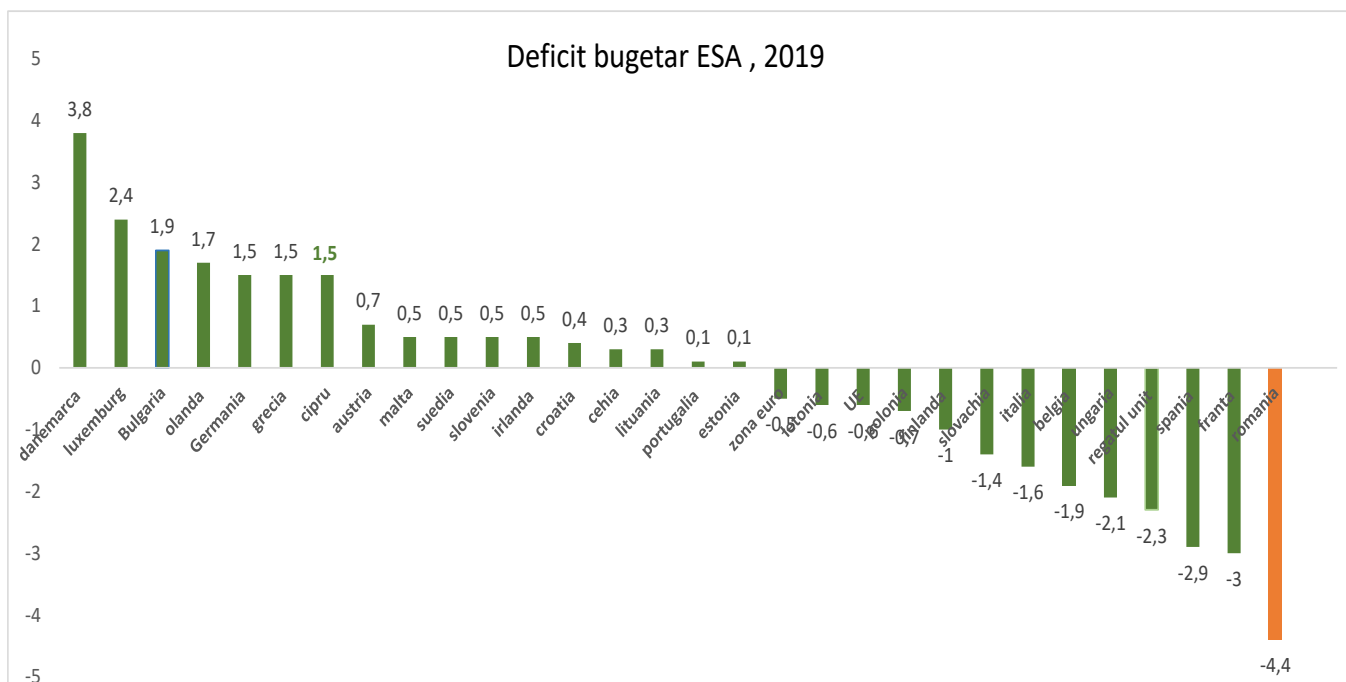

- ✓ **Comisia** a creat **Instrumentul SURE** un element esențial pentru protejarea cetățenilor și atenuarea consecințelor sprijinind schemele de șomaj tehnic și măsurile similare, pentru a ajuta statele membre să protejeze locurile de muncă și, prin urmare, angajații și lucrătorii independenți, împotriva riscului de șomaj și de pierdere a veniturilor. Astfel, statele membre afectate pot primi de la UE asistență financiară de până la 100 miliarde EUR, sub formă de împrumuturi, bani cu care să facă față creșterii bruște a cheltuielilor publice pentru menținerea locurilor de muncă. Împrumuturile acordate statelor membre în cadrul Instrumentului SURE sunt susținute de un sistem de garanții voluntare din partea statelor membre.
- ✓ **Principalul răspuns bugetar** la coronavirus va proveni din bugetele naționale ale statelor membre. Comisia a adoptat norme temporare **privind ajutoarele de stat**, astfel încât guvernele să poată pune la dispoziția economiei lichidități pentru a sprijini cetățenii și întreprinderile, în special IMM-urile, și pentru a salva locuri de muncă în UE.
- ✓ Pentru a atenua presiunile asupra fluxurilor de numerar, **statele membre pot beneficia, de asemenea, de o rată de cofinanțare de 100% din bugetul Uniunii pentru exercițiul contabil 2020-2021**. România este încurajată să valorifice pe deplin aceste posibilități pentru a veni în ajutorul persoanelor și al sectoarelor celor mai afectate de dificultățile actuale.
- ✓ **Flexibilitatea cadrului bugetar european**. Pentru prima oară în istorie, Comisia Europeană a **declanșat „clauza derogatorie” pentru a permite acordarea de sprijin bugetar excepțional**. Acest lucru va permite aplicarea unei flexibilități maxime în ceea ce privește normele bugetare pentru a ajuta guvernele naționale să sprijine financiar sistemele de sănătate și întreprinderile și să mențină locurile de muncă în timpul crizei.

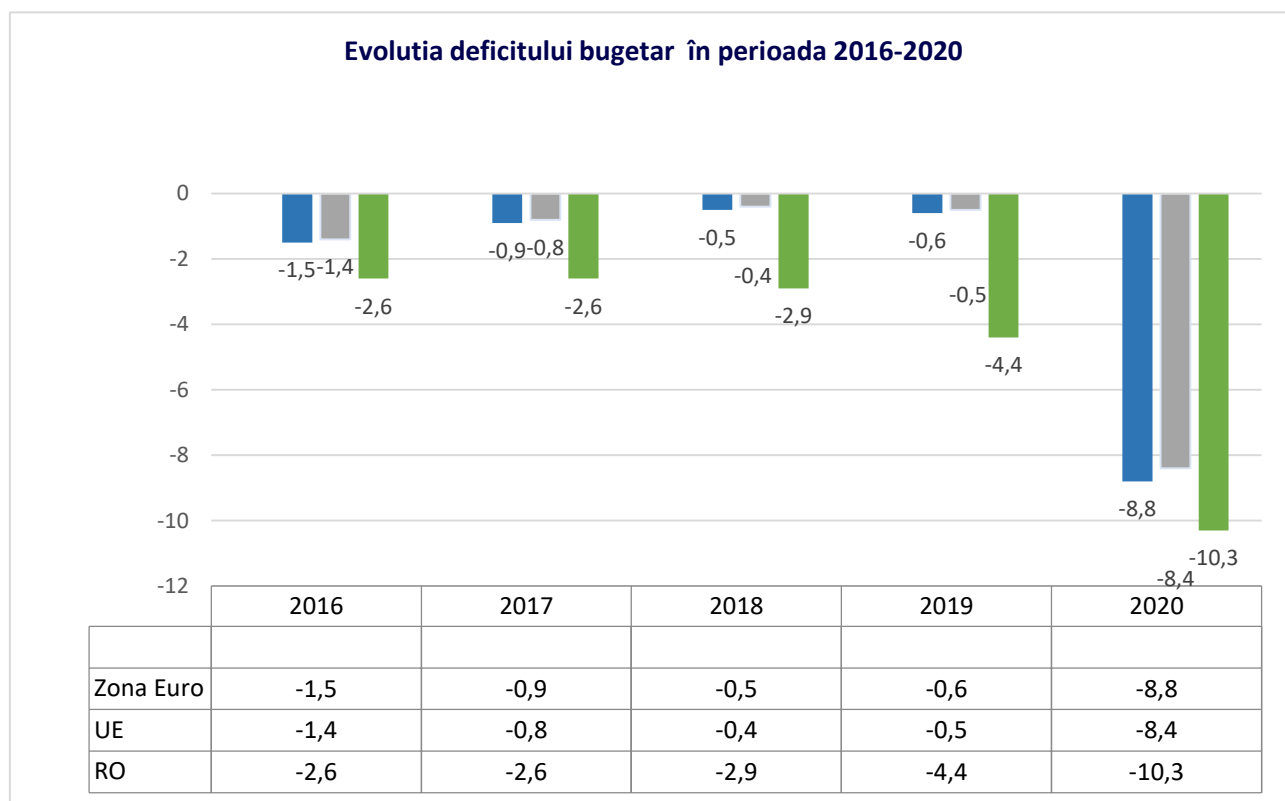
România în context european

Ca răspuns la pandemia de COVID-19 și în cadrul unei abordări coordonate la nivelul Uniunii, **România a adoptat măsuri bugetare**, Guvernul concentrându-se pe două paliere fundamentale: prevenirea și combaterea virusului pe de o parte, iar pe de altă parte sprijinirea cetățenilor și companiilor afectate din punct de vedere economic și social.

Conform ultimilor date EUROSTAT³, principalii indicatori se prezintă astfel:

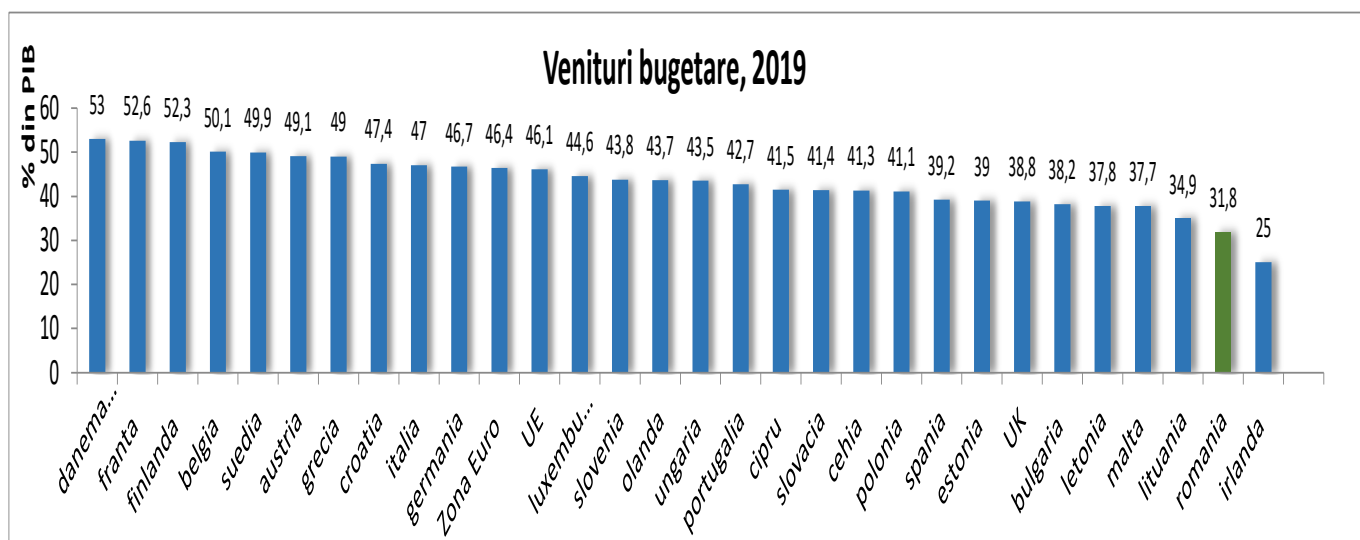
În anul 2019, cele mai mari deficite din UE: România (4,4% din PIB), Franța (3% din PIB) și Spania (2,9% din PIB), față de UE și Zona Euro care înregistrează 0,6 și respectiv 0,5% din PIB. Comisia Europeană a propus la data de 4 martie deschiderea procedurii de deficit excesiv în cazul țării noastre.

Deficitul anului 2020 este estimat în pronoza de toamna 2020 a Comisiei Europene

³ Notificarea fiscală din octombrie 2020

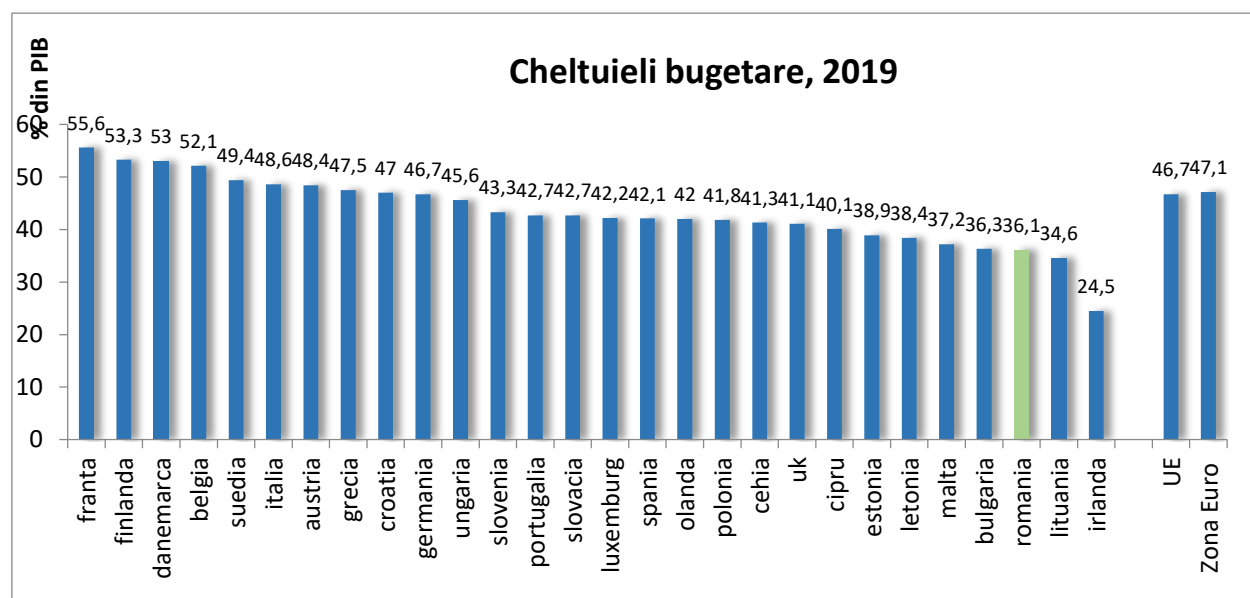
Începând cu anul 2016 deteriorarea soldului bugetar devine accentuată comparativ cu zona Euro și Uniunea Europeană, iar în anul 2019 România înregistrează cel mai mare deficit bugetar la nivelul UE. Țări din regiune ca Bulgaria, Croația, Cehia, înregistrează excedent bugetar.

Sursa : Eurostat a doua notificarea fiscală - octombrie 2020.

În ceea ce privește ponderea veniturilor bugetare în PIB în anul 2019, România ocupă al doilea cel mai mic loc din UE cu 31,8% din PIB, față de media UE de peste 46,1%.

România a practicat începând cu anul 2016 o politică fiscală puternic pro-ciclică, stimulând intens economia în perioadele de expansiune (2006-2008) și frânând în perioadele în care aceasta a operat sub potențial (2010-2015), contribuind astfel la amplificarea fluctuațiilor ciclului economic și la accentuarea dezechilibrelor acumulate în economie.

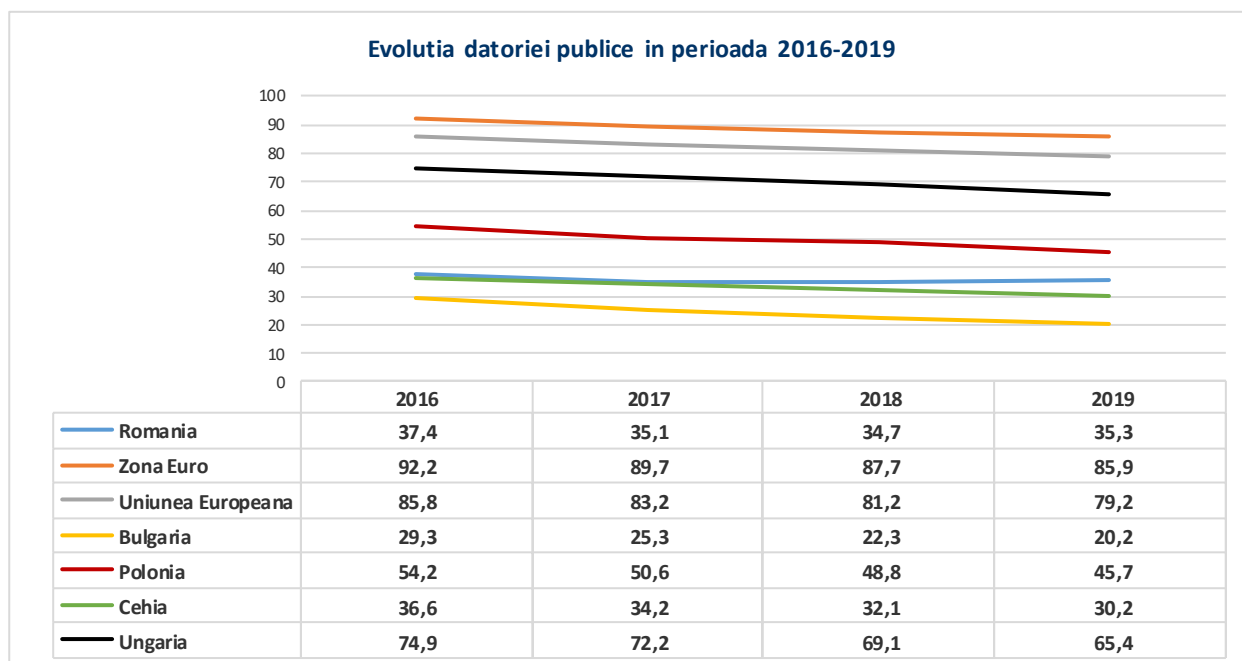
Sursa: Eurostat A doua notificare fiscală - octombrie 2020.

În ceea ce privește ponderea cheltuielilor bugetare în PIB în anul 2019, România se situează pe locul 3 în ceea ce privește ponderile mici ale acestora în PIB.

Datoria publică se situează sub plafonul de 60% stabilit prin tratatul de la Maastricht, dar se observă o creștere a nivelului pe orizontul de referință conform prognozei Comisiei.

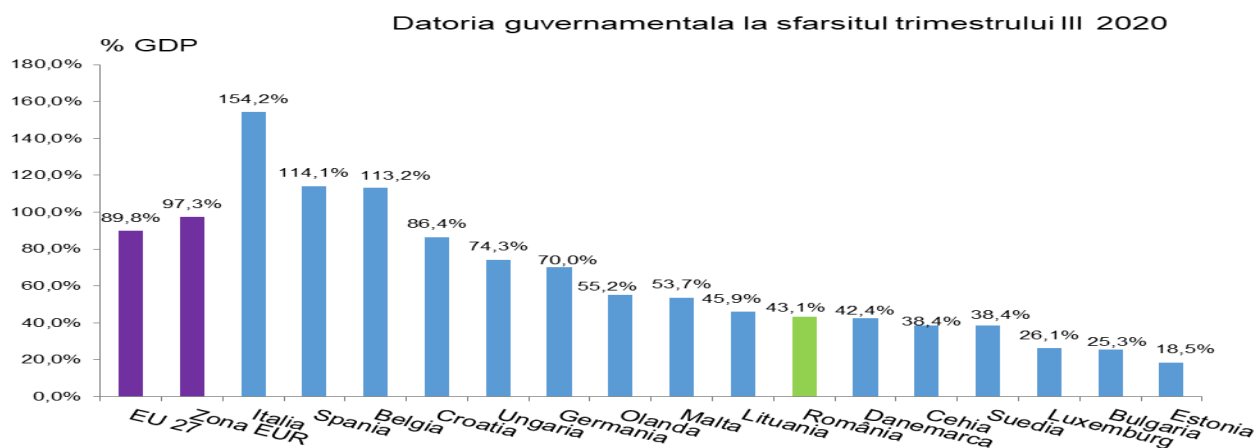
✓ La sfârșitul lui 2019 cele mai mici rate ale datoriei publice au fost înregistrate de Estonia, Bulgaria, Luxemburg, Cehia și Danemarca

✓ 11 state membre au avut ponderi ale datoriei publice mai mari de 60% din PIB, cele mai mari fiind înregistrate de Grecia, Italia, Portugalia, Belgia, Franța, Spania și Cipru.

Sursa: Eurostat

Datoria publică s-a situat la un nivel de 35,3% din PIB în 2019, **net inferior plafonului de 60% din PIB stabilit prin Tratatul de la Maastricht.**

Sursa Eurostat

La sfârșitul trimestrului III al anului 2020 cele mai mici ponderi ale datoriei guvernamentale ca procent în PIB au fost înregistrate de Estonia, Bulgaria, Luxemburg, Suedia, Republica Cehă, Danemarca și România, în timp ce cele mai mari ponderi ale datoriei publice guvernamentale ca procent în PIB s-au înregistrat în Grecia, Italia, Portugalia, Cipru, Franța, Spania și Belgia

Riscuri ce afectează perspectivele economice ale Europei

- ✓ Incertitudinile și riscurile legate de previziunile economice din toamna anului 2020 rămân extrem de mari.
- ✓ Riscul principal rezultă din agravarea pandemiei, situație care necesită măsuri de sănătate publică mai stricte și care are un impact mai grav și de durată asupra economiei.
- ✓ Există, de asemenea, riscul ca cicatricile lăsate de pandemie în economie — cum ar fi falimentele, șomajul pe termen lung și întreruperile în aprovizionare — să fie mai profunde și mai extinse.
- ✓ Economia europeană ar avea de suferit, de asemenea, în cazul în care economia mondială și comerțul mondial s-ar îmbunătăți mai puțin decât conform previziunilor sau în cazul în care tensiunile comerciale ar crește. Posibilitatea unei presiuni asupra pieței financiare reprezintă un alt risc de evoluție negativă.
- ✓ Un acord comercial între UE și Regatul Unit ar oferi, de asemenea, posibilitatea unui impact pozitiv asupra economiei UE începând cu 2021, comparativ cu scenariul de referință potrivit căruia schimburile comerciale dintre Regatul Unit și UE ar fi reglementate pe baza normelor OMC privind clauza națiunii celei mai favorizate.

Riscuri pentru România

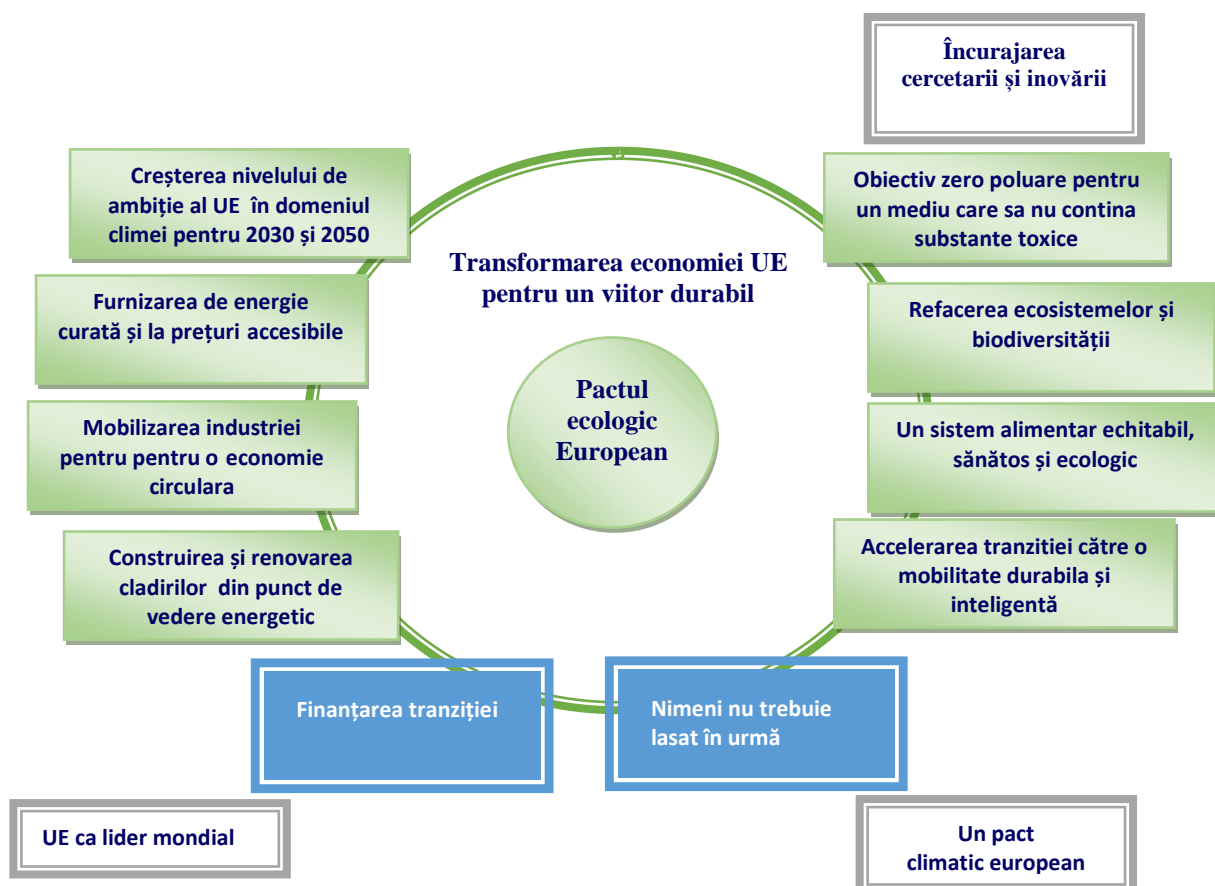
• deteriorarea echilibrelor macroeconomice interne, inclusiv din perspectiva structurii și a costului de finanțare a deficitului bugetar.

- ✓ Creșterea economică a înregistrat o contracție semnificativă în anul 2020, ca urmare a efectelor atât de natura cererii, cât și de cea a ofertei induse de pandemia COVID-19. Implementarea în România a unor politici fiscale și de venituri expansive într-o perioadă de avans economic a condus la deteriorarea soldului bugetar și a deficitului de cont current. Aceste politici prociclice au diminuat capacitatea statului de a interveni în contextul unor evoluții nefavorabile ale activității economice, cum este cea generată de pandemia COVID-19, având în vedere nivelul ridicat al deficitului bugetar înainte de izbucnirea pandemiei.
- ✓ În plus, colectarea deficitară a veniturilor bugetare și ponderea ridicată a cheltuielilor rigide în veniturile fiscale reprezintă vulnerabilități structurale ce vor îngreuna procesul de consolidare fiscală.
- ✓ Totodată, incertitudinea prelungită legată de viitorul politicilor publice în România ar putea reduce încrederea și frânarea fluxurilor de credit, ceea ce va afecta negativ investițiile și creșterea.

- ✓ Noua paradigmă de creștere a Europei trebuie să ghideze reformele structurale, investițiile și politicile fiscal-bugetare responsabile din toate statele membre, pentru punerea în practică a obiectivelor de dezvoltare durabilă.
- ✓ Noua prioritate a bugetului UE este Pactul Ecologic European, alături de priorități tradiționale cum ar fi politica de coeziune și agricultura, dar și finanțarea unor măsuri de înlăturare a efectelor pandemiei COVID-19, finanțarea sistemului medical european, siguranța cetățeanului.
- ✓ Pactul Ecologic European reprezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.
- ✓ Bugetele naționale vor juca un rol deosebit de important în finanțarea priorităților pactului ecologic, prin integrarea preocupării pentru mediu în procesul de stabilire a bugetului prin redirecționarea investițiilor publice, a consumului și a taxării către priorități ecologice. Revizuirea cadrului european de guvernare economică va include o trimitere la investițiile verzi în contextul calității finanțelor publice.

Principalele elemente ale Pactului ecologic european

- ✓ România se află în fața unei oportunități istorice. În perioada 2021-2027, în cadrul politicii de Coeziune 2021-2027 România are alocate fonduri europene în valoare de **31,35 miliarde euro** iar prin facilitatea „**Mecanismul de redresare și reziliență**”, are un buget alocat de **30,4 mld. euro** fonduri ce vor fi utilizate în domenii cheie: infrastructură, educație, sănătate, agricultură, mediu sau energie, precum și pentru modernizarea marilor sisteme publice.
- ✓ Capacitatea fondurilor europene de a genera valoare adăugată europeană atât din cheltuielile publice naționale cât și din cheltuielile publice europene, prin punerea în comun a resurselor, axarea **acestora pe componenta investițională**, pe catalizarea proiectelor de investiții strategice cheie, va genera rezultate pe care statele membre nu le pot obține dacă acționează singure.
- ✓ Traectoria repornirii în România depinde de măsurile concrete de sprijinire a economiei, de fructificarea bugetului crescut al UE în anii ce vin, de refacerea lanțurilor de producție în Europa. România trebuie să își calibreze mixul adecvat de politici macroeconomice, care nu trebuie să subestimeze vulnerabilitățile economiei – deficite mari ca handicap de pornire, grad semnificativ de euroizare, buget public fragil, cu venituri proprii foarte joase.
- ✓ Prioritizarea, prudența și cumpătarea în formularea politicilor fiscale bugetare este necesară pentru acumularea de spațiu fiscal, care să fie direcționat către finanțarea de politici și cheltuieli cu impact asupra creșterii economice în consonanță cu prioritățile la nivel european.

2.Coordonate ale construcției bugetare pe anul 2021

2.1 Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe anul 2021

În condițiile în care pandemia a afectat toate statele membre ale UE, România **stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pentru anul 2021 și orizontul 2022-2024:**

- ✚ **Măsuri de înlăturare a efectelor crizei pandemice generate de Covid-19 care țintesc populația și agenții economici, în vederea recuperării contracției economice înregistrate în anul 2020, crearea premiselor pentru susținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive pe orizontul de referință, finanțarea schemelor de ajutor de stat în vederea sprijinirii mediului de afaceri ;**
- ✚ **Realizarea graduală a consolidării fiscale prin măsuri care să permită atingerea țintei de deficit prevăzută de regulamentele europene până la sfârșitul orizontului de prognoză, respectiv anul 2024;**
- ✚ **Reforma, prioritizarea și programarea multianuală a investițiilor publice prin creșterea aportului fondurilor europene într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;**
- ✚ **Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de criza sanitară, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice durabile;**
- ✚ **Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil;**
- ✚ **Eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice printr-un pachet susținut de reforme în domeniul cheltuielilor de personal, al pensiilor, precum și asupra operatorilor economici așa cum sunt definiți în Ordonanța Guvernului nr.26/2013.**

Anul 2020 este marcat de criza generată de pandemia COVID-19, cel mai mare lockdown fără precedent în istoria modernă, cu implicații severe și foarte specifice pe aproape toate palierele economice și sociale.

Pe perioada crizei, **regulile fiscale au fost suspendate**, însă trebuie avut în vedere că **legile economice reacționează la dezechilibrele, vulnerabilități economice și aspecte nesustenabile** pe care le sancționează și impune corecția acestora.

Politica fiscală prociclică practică de România în perioada 2017-2019, a condus la **epuizarea spațiului fiscal** necesar pentru stimularea economiei în perioadele de recesiune și poate constrânge sever politica fiscal bugetară în perioadele economice dificile, cum este cea generată de pandemie. Dacă la criza precedentă aproape toate statele Uniunii Europene erau în procedură de deficit excesiv, **acum numai România se regăsește în această situație.**

România avea cel mai mare deficit de cont curent din regiune înainte de izbucnirea pandemiei și cel mai mare deficit bugetar, ceea ce conduce alături de alte evoluții nefavorabile la presiuni suplimentare asupra echilibrului economic. **Deficitul bugetar al României are o natură structurală (indusă de reduceri de taxe și impozite și majorarea unor cheltuieli permanente), mai puțin generat de pandemie.** Deficitele înalte devin greu de gestionat în perioadele de criză din cauza creșterii aversiunii la risc a investitorilor externi de care depinde finanțarea acestora.

Nivelul redus al veniturilor fiscale comparativ cu alte state europene, precum și structura rigidă a bugetului național marcat de ponderea mare a cheltuielilor cu salariile și pensiile, aspecte combinate cu efectul indus de criza epidemiologică creează necesități de finanțare pe termen scurt și micșorează marja de manevră a deciziilor de politică fiscal bugetară.

Cu toate acestea, România își menține angajamentul de aderare la zona euro prin Programul de Convergență 2020, aderare care aduce o serie de beneficii deosebit de importante, dar și necesitatea îndeplinirii criteriilor de convergență nominală, și a celor de convergență reală, instituțională și structurală. Aderarea la zona euro înseamnă finanțe publice sănătoase, deficite bugetare mici, un nivel al cursului de schimb care să permită României să facă față presiunilor concurențiale din zona euro, consolidare bugetară durabilă, ținte ambițioase ce trebuie atinse în viitor, programare multianuală solidă.

Declanșarea pandemiei Covid 19 la fel ca și alte epidemii care au afectat omenirea are consecințe economice, sociale, și financiare a caror magnitudine și complexitate depășesc capacitatea individuală de răspuns a țărilor fiind necesară o cooperare internațională și măsuri de o amploare fără precedent constând în intervenții fiscale, monetare și de natură prudențială.

Întrucât construcția bugetară a anului 2021 este puternic influențată de efortul bugetar considerabil întreprins în anul 2020, ceea ce a determinat ca punct de plecare un deficit cash de 9,79 % din PIB, vor fi prezentate în cele ce urmează principalele măsuri ce au fost luate de autorități în anul 2020 pentru a limita efectele crizei pandemice pe parcursul a trei rectificări bugetare.

Prezentarea pe scurt a obiectivelor pe anul 2021 și a măsurilor pentru realizarea acestora

Pentru anul 2021, Guvernul și-a propus o serie de obiective majore privind politicile fiscale și bugetare:

- să mobilizeze resursele financiare de care statul are nevoie pentru finanțare și să le direcționeze ținut și eficient în funcție de priorități;
- să susțină un mediu de afaceri favorabil și predictibil, pentru redresare economică și o creștere economică sustenabilă;
- să contribuie la realizarea recuperării contractiei economice din anul 2020 și să asigure stabilitatea economiei românești, prin atenuarea impactului nefavorabil care poate apărea în evoluția ciclurilor economice.

- Măsurile de înlăturare a efectelor crizei pandemice generate de Covid-19 care țintesc populația și agenții economici, în vederea recuperării contractiei economice înregistrate în anul 2020, crearea premiselor pentru sustinerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive pe orizontul de referință, finanțarea schemelor de ajutor de stat în vederea sprijinirii mediului de afaceri;

Măsurile întreprinse pentru înlăturarea efectelor determinate de pandemia Covid-19

Măsurile adoptate de Guverne, printre care și Guvernul României, considerate de magnitudini istorice au reprezentat un răspuns coordonat, rapid, ambițios și direcționat, astfel încât să răspundă nevoilor celor mai acute, implementate în timp record au jucat un rol important. Alocarea și mobilizarea de resurse întreprinse nu țintește maximizarea profitului, ci **susține factorul uman, sprijinirea celor care își pierd locul de muncă, precum și susținerea companiilor afectate.**

- În acest context, **măsurile fiscale întreprinse** și care se regăsesc în manieră **detaliată în capitolul 4 al raportului** au avut în vedere susținerea mediului de afaceri, sprijinirea IMM privind accesul la finanțare ca urmare a contribuției importante a acestui sector economic la formarea PIB.
- **Măsurile în domeniul cheltuielilor:**
 - se suportă din bugetul asigurărilor pentru șomaj, pentru perioada suspendării contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului, în cazul întreruperii temporare a activității potrivit art. 52 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare, indemnizația de care beneficiază salariații, **de minimum 75% din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat plătite din fondul de salarii, dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut prevăzut de Legea nr. 6/2020 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2020;**

Pentru toate domeniile de activitate în care se mențin restricțiile, acordarea indemnizației se prelungește și după data de 31 mai 2020, până la ridicarea acestor restricții.

- obligația angajatorilor care beneficiază de măsura menționată **mai sus de a menține raporturile de muncă ale persoanelor în cauză pe o perioadă de cel puțin 6 luni de la data** reîncepterii activității după suspendarea raporturilor de muncă conform art. 52 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, cu modificările și completările ulterioare;
- **acordarea unei indemnizații pentru părinți pe perioada suspendării cursurilor potrivit prevederilor Legii nr.19/2020.**
- Începând cu data de 1 iunie 2020, angajatorii ai căror angajați au beneficiat de prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2020, precum și angajatorii ai căror angajați au avut contractele individuale de muncă suspendate și nu au beneficiat de prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2020 în perioada stării de urgență sau alertă, **beneficiază, pentru o perioadă de trei luni, de decontarea unei părți din salariu, suportată din bugetul asigurărilor pentru șomaj, reprezentând 41,5% din salariul de bază brut corespunzător locului de muncă ocupat, dar nu mai mult de 41,5% din câștigul salarial mediu brut prevăzut de Legea nr. 6/2020.**

Angajatorii care în perioada 1 iunie 2020 - 31 decembrie 2020 încadrează în muncă, pe perioadă nedeterminată, cu normă întreagă, persoane în vârstă de peste 50 de ani ale căror raporturi de muncă au încetat în perioada stării de urgență și de alertă înregistrați ca șomeri, **primesc lunar, pe o perioadă de 12 luni, pentru fiecare persoană angajată din această categorie, 50% din salariul angajatului, dar nu mai mult de 2.500 lei.**

- Angajatorii care încadrează în muncă, dar nu mai târziu de data de 31 decembrie 2020, pe perioadă nedeterminată, **cu normă întreagă, persoane cu vârsta cuprinsă între 16 și 29 de ani înregistrați ca șomeri primesc lunar, pe o perioadă de 12 luni, pentru fiecare persoană angajată din această categorie, 50% din salariul angajatului, dar nu mai mult de 2.500 lei.**
- Salariații angajatorilor a căror activitate a fost suspendată ca urmare a anchetei epidemiologice efectuate de direcțiile de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București **beneficiază de acordarea indemnizației prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative,** precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul protecției sociale în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 59/2020. cu completările ulterioare.
- **Pentru persoanele care desfășoară activități necalificate cu caracter ocazional, denumite zilieri,** afectate de întreruperea sau restrângerea activității ca urmare a efectelor coronavirusului SARS-CoV-2, pentru o perioadă de trei luni, la alegerea beneficiarului de lucrări, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2020, se acordă de la bugetul de stat o sumă reprezentând 35% din remunerația convenită zilei de muncă;
- **finanțarea serviciilor acordate de medicii de familie pentru monitorizarea stării de sănătate a pacienților în condițiile art. 8 alin. (3¹) - (3³) din Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic,** republicată, se face de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Sănătății, prin transferuri către bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, în limita sumelor aprobate anual cu această destinație;

- **finanțarea achiziției echipamentelor din domeniul tehnologiei informației - IT mobile, respectiv tablete cu acces la internet, precum și alte echipamente/dispozitive electronice, se acordă prin granturi din fonduri externe nerambursabile, în limita unei valori de 250 euro/tabletă;** de asemenea se achiziționează echipamente de protecție medicală/dispozitive medicale, dezinfectanți și containere sanitare mobile în cadrul unităților de învățământ preuniversitar de stat, instituțiilor de învățământ superior de stat pentru studenții care îndeplinesc criteriile pentru a beneficia de burse sociale și burse sociale ocazionale, decontate din fonduri externe nerambursabile alocate în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare, în limita a 60 milioane euro;
- Totodată, importante sume au fost alocate din **Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului** pentru asigurarea prevenției și tratarea afecțiunilor asociate COVID-19 pentru accelerarea înlăturării efectelor crizei sanitare.
- **O parte** din măsurile întreprinse în anul 2020 pentru înlăturarea efectelor crizei pandemice **au fost decontate din fonduri europene** în completarea efortului bugetar național, urmând ca sume importante să fie recuperate și în anul 2021.
- În ceea ce privește **campania de vaccinare împotriva COVID-19 cu rol determinant în înlăturarea efectelor crizei sanitare** precizăm următoarele:
 - ✓ a fost elaborată **strategia națională de vaccinare împotriva COVID-19 în România**, care a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1031/2020.
 - ✓ au fost **aprobate normele de functionare, organizare și autorizare a centrelor de vaccinare** și s-a creat cadrul legal pentru recrutarea și plata personalului implicat în vaccinare.
 - ✓ Activitatea de vaccinare în centrele de vaccinare este desfășurată de către personalul medico-sanitar și auxiliar ce își exercită profesia în condițiile legii.
 - ✓ **Potrivit OUG nr.3/2021 privind unele măsuri pentru recrutarea și plata personalului implicat în procesul de vaccinare împotriva COVID-19 și stabilirea unor măsuri în domeniul sănătății** cheltuielile privind plata personalului medico-sanitar și registratorii medicali, cu excepția personalului delegat sau detașat, care își desfășoară activitatea în cadrul centrelor de vaccinare împotriva COVID 19 se finanțează în limita sumelor aprobate prin buget, respectiv:
 - a) din transferuri de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Sănătății către bugetele locale;
 - b) din transferuri de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Sănătății către bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate.
 - ✚ Finanțarea cheltuielilor curente, inclusiv pentru plata personalului medico-sanitar și registratorii medicali, și a celor de capital, necesare a se efectua în vederea operaționalizării centrelor de vaccinare împotriva COVID 19 organizate în alte locații decât cele din cadrul unităților sanitare care se află în relații contractuale cu casele de asigurări de sănătate, se asigură din transferuri de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Sănătății, către bugetele locale.
 - ✚ Pentru activitatea prestată în cadrul centrelor de vaccinare împotriva COVID-19 personalul medico-sanitar și registratorii medicali, cu excepția personalului delegat sau detașat, beneficiază de plată pentru timpul efectiv lucrat la un tarif orar diferențiat în baza contractului de prestări servicii.
 - ✚ Totodată, pentru activitatea prestată de medicii de familie cu liste proprii aflați în relații contractuale cu casele de asigurări de sănătate în vederea informării, programării la vaccinare, vaccinării efective, monitorizării și raportării reacțiilor adverse pentru persoanele aflate pe listele proprii, aceștia beneficiază de un tarif

diferențiat pe serviciu, corespunzător procentului persoanelor înscrise pe lista proprie, eligibile la vaccinare.

Costul total al măsurilor de sprijin legate de COVID-19 în anul 2020 a fost de **4,85% din PIB**. O parte din aceste măsuri se continuă și în anul 2021 pe lângă alte noi măsuri aprobate, generând, astfel, un cost estimativ de **3,81% din PIB**.

În anul 2020, impactul măsurilor de prevenire și combatere a pandemiei COVID-19 asupra bugetului general consolidat a fost de **3,65% din PIB**, din care 0,4 puncte procentuale sunt finanțate din fonduri UE, din care 0,2 pp s-au rambursat în 2020, restul urmând să se ramburseze în anul 2021, respectiv în anul 2021 este estimat la **1,29% din PIB** din care 0,35 puncte procentuale estimate a se rambursa din fonduri UE.

De asemenea, pentru combaterea efectelor economice negative generate de pandemia COVID19, au fost aprobate o serie de programe guvernamentale de sprijin pentru susținerea activității IMM-urilor și a companiilor mari și întreprinderilor mici și mijlocii cu cifra de afaceri peste 20 milioane lei prin intermediul garanțiilor de stat, pentru în anul 2020 s-au acordat garanții în valoare de **12,48 mld lei (1,20% din PIB)**, iar pentru anul 2021 se estimează garanții în valoare de **28,10 mld lei (2,52% din PIB)**.

Măsuri de combatere a pandemiei COVID-19	Impact 2020	Impact 2021
Măsuri cu impact pe veniturile bugetului general consolidat	21,91 mld lei	
Amânarea plății unor obligații fiscale de către agenții economici pe perioada crizei	18,12 mld lei	
Bonificațiile acordate pentru plata la scadență a impozitului pe profit și a celui pe veniturile microîntreprinderilor, amânarea la plată a impozitului specific	1,07 mld lei	
Accelerarea rambursării TVA	2,72 mld lei	
Măsuri cu impact pe cheltuielile bugetului general consolidat	16,13 mld lei	14,38 mld lei
Măsurile active: indemnizații acordate pe perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului, indemnizații acordate pentru alți profesioniști, precum și pentru persoanele care au încheiate convenții individuale de muncă care întrerup activitatea ca urmare a efectelor SARS-CoV-2, acordarea angajatorilor pentru decontarea unei părți a salariului brut al angajaților menținuți în muncă (41,5%), indemnizații acordate părinților pentru supravegherea copiilor pe perioada închiderii temporare a unităților de învățământ, indemnizații acordate pe perioada reducerii temporare a activității pentru profesioniști, precum și pentru persoanele care au încheiate convenții individuale de muncă în baza Legii nr.1/2005.	8,01 mld lei	1,90 mld lei
Stimulentul de risc	0,33 mld lei	0,10 mld lei
Sporuri salariale acordate în administrația publică pe perioada pandemiei	1,45 mld lei	1,05 mld lei

Cheltuieli pentru medicamente, materiale sanitare, reactivi și alte produse necesare diagnosticării și tratării pacienților infectați cu coronavirusul SARS-CoV-2	3,73 mld lei	1,35 mld lei
Achiziția de stocuri de urgență medicală	0,56 mld lei	0,35 mld lei
Achiziția de echipamente medicale, spitale mobile și alte cheltuieli de capital în afara stocurilor de urgență medicală	0,84 mld lei	0,50 mld lei
Echipamentele din domeniul tehnologiei informației - IT mobile, respectiv tablete cu acces la internet pentru elevi	0,15 mld lei	0,14 mld lei
Schema de ajutor de stat sub forma de grant care are ca obiectiv acordarea de facilități de garantare de către stat pentru creditele acordate întreprinderilor mici și mijlocii și întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, de către instituțiile de credit	0,10 mld lei	0,63 mld lei
Programul Granturi pentru investiții constituie acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, pentru a căror activitate a fost afectată de răspândirea virusului SARS-CoV-2	0,96 mld lei	4,46 mld lei
Programul național de achiziție vaccin anti COVID-19 și cheltuieli de organizare și funcționare centre de vaccinare		1,40 mld lei
OUG nr.224/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar pentru întreprinderile din domeniul turismului, structuri de cazare, structuri de alimentație și agenții de turism, a căror activitate a fost afectată în contextul pandemiei de COVID-19, precum și privind unele măsuri fiscale (credite de angajament)		2,50 mld lei

Cadrul macroeconomic pe care se bazează previziunile bugetare pentru perioada 2021-2024 a avut în vedere următoarele aspecte:

- (i) evoluțiile economice de până în prezent ale anului 2020;
- (ii) o evoluție a creșterii economice susținute în principal de investiții, alături de consum, într-un mediu intern favorizat de stabilitatea și predictibilitatea politicilor macroeconomice, precum și a politicilor guvernamentale eficiente cu efect de atenuare a șocului crizei Covid;
- (iii) o absorbție eficientă a fondurilor UE pe cele două axe, respectiv cadrul financiar aferent perioadei de programare 2014-2020 și prin Fondul de Redresare și Reziliență;
- (iv) revenirea activității economice în toate sectoarele în condițiile respectării strategiei de vaccinare;
- (v) contextul european și global: prognoza ia în considerare o revenire a contextului internațional care se reflectă, și în cazul prognozei de toamnă a Comisiei Europene, de la o contracție estimată pentru anul 2020 la -7,4% a economiei europene la o creștere economică de 4,1% în 2021 și 3,0% în 2022. De asemenea, prognoza de toamnă 2020 a Fondului Monetar Internațional (World Economic Outlook) previzionează pentru 2021 o creștere a economiei europene de 5,0% (după contracția așteptată de -7,6% în 2020 în contextul manifestării pandemiei Covid19). Pentru economia mondială se așteaptă o creștere economică de 5,2% în acest an.

Planificarea bugetară pe orizontul 2021-2024 a avut în vedere:

- măsurile întreprinse de Guvernul României în diverse domenii afectate de criză precum cel economic, al asistenței sociale, al sănătății și educației, utilizând politica fiscal bugetară, în vederea stopării efectelor negative ale pandemiei, care vor influența cadrul macroeconomic și indicatorii bugetari pe orizontul 2021-2024, dar și prioritățile de finanțare din bugetul național;
- obiectivele și măsurile prevăzute în Programul de Guvernare adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr.31/2020 privind acordarea încrederii Guvernului, întărite prin prevederile Planului național de Investiții și Relansare Economică care cuprinde măsuri și direcții ample care să stimuleze competitivitatea economiei românești și să accelereze convergența reală a României cu economiile dezvoltate din Uniunea Europeană;
- prognoza cadrului macroeconomic pe termen mediu 2020-2024 (varianta de iarnă - 2021), elaborată de Comisia Națională de Strategie și Prognoză conform căreia creșterea reală a PIB în anul 2021 va fi de 4,3%.

Având în vedere caracterul particular al anului 2020 care aduce prelungirea unor măsuri și în anul 2021, pentru orizontul de referință se impune **o construcție bugetară responsabilă și credibilă, evitarea politicilor prociclice, crearea de spațiu fiscal, vital în economii emergente în vremuri cu incertitudini mari și piețe financiare ușor schimbătoare, argumente pentru evitarea deteriorării stabilității financiare, a evaluării riscului suveran, a finanțării și dinamicii economiei și pentru susținerea din partea mediului de afaceri și a partenerilor externi.**

Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada							
2018- 2024							
	% din PIB						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VENITURI buget general consolidat (cash)	31,02	30,30	30,99	32,67	31,40	30,96	30,88
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	33,85	34,88	40,78	39,84	37,25	35,33	33,77
SOLD buget general consolidat (cash)	-2,82	-4,58	-9,79	-7,16	-5,84	-4,37	-2,89
SOLD buget general consolidat (ESA)	-2,94	-4,36	-9,10	-8,23	-6,36	-4,68	-2,90
SOLD structural	-3,34	-5,09	-7,76	-7,42	-6,07	-4,83	-3,39

Principalele măsuri ale anului 2021

Având în vedere obligația Guvernului de a conduce politica fiscal-bugetară **în mod prudent** care să **asigure sustenabilitatea poziției fiscale pe termen mediu și lung**, necesitatea păstrării echilibrelor bugetare prin adoptarea de măsuri menite să limiteze creșterea cheltuielilor bugetare permanente precum și necesitatea respectării recomandării Comisiei Europene stabilită în cadrul procedurii de deficit **excesiv** declanșată pentru România, **la estimarea cheltuielilor vor fi avute în vedere, în principal, următoarele măsuri:**

• **finanțarea măsurilor de protecție socială în contextul pandemiei provocate de coronavirusul SARS-CoV-2, a căror aplicabilitate a fost prelungită până la data 30 iunie 2021 prin:**

➤ **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.211/2020⁴:**

- pe perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă se acordată salariaților, în conformitate cu prevederile. art.XI și XV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2020, o indemnizație stabilită la 75% din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat dar nu mai mult de 75% din câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2020, (șomaj tehnic)
- Somajul tehnic se acordă și în situația în care activitatea a fost suspendată ca urmare a anchetei epidemiologice efectuate de direcțiile de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București

➤ **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.220/2020⁵, care prevede:**

- Angajatorii care încadrează în muncă, în perioada 1 ianuarie-1 septembrie 2021, pe perioadă nedeterminată, cu normă întreagă, persoane în vârstă de peste 50 de ani ale căror raporturi de muncă au încetat din motive neimputabile, primesc lunar, pe o perioadă de 12 luni, pentru fiecare persoană angajată din această categorie, 50% din salariul angajatului, dar nu mai mult de 2.500 lei.
- Angajatorii care încadrează în muncă, în perioada 1 ianuarie-1 septembrie 2021, pe perioadă nedeterminată, cu normă întreagă, persoane cu vârsta cuprinsă între 16 și 29 de ani, înregistrați ca șomeri, primesc lunar, pe o perioadă de 12 luni, pentru fiecare persoană angajată din această categorie, 50% din salariul angajatului, dar nu mai mult de 2.500 lei.

Sumele se decontează din bugetul asigurărilor pentru șomaj, la cererea angajatorilor.

- **Modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.132/2020⁶**, în sensul că, până la data de 30 iunie 2021, pentru angajații care încheie contracte individuale de muncă pe perioadă determinată până la 3 luni, se asigură decontarea din bugetul asigurărilor pentru șomaj a unei părți de 41,5% din salariul aferent zilelor lucrate dar nu mai mult de 41,5% din câștigul salarial mediu brut prevăzut de Legea nr. 6/2020;

Totodată, pentru persoanele care desfășoară activități necalificate cu caracter ocazional, (zilieri), care își desfășoară activitatea în unul dintre domeniile afectate de întreruperea sau restrângerea activității ca urmare a efectelor coronavirusului SARS-CoV-2, pentru o perioadă de 3 luni, la alegerea beneficiarului de lucrări, dar nu mai târziu de 30 iunie 2021, se acordă de la bugetul de stat o sumă reprezentând 35% din remunerația cuvenită zilei de muncă.

⁴ privind prelungirea aplicării unor măsuri de protecție socială adoptate în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 132/2020 privind măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru stimularea creșterii ocupării forței de muncă

⁵ privind aplicarea unor măsuri de protecție socială după 1 ianuarie 2021 în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru modificarea unor acte normative

⁶ privind măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 precum și pentru stimularea creșterii ocupării forței de muncă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.282/2020, cu modificările ulterioare

De asemenea, a fost modificată Ordonanța de urgență a Guvernului nr.147/2020⁷ în sensul prelungirii, până la 30 iunie 2021, a posibilității ca, prin ordin al ministrului educației, să se poată dispune suspendarea activităților care impun prezența fizică a antepreșcolarilor, preșcolarilor și elevilor în unitățile de învățământ și continuarea activităților didactice în sistem on-line.

- **Măsuri noi**

- ✓ **menținerea în anul 2021 a cuantumului brut al salariilor de bază/soldelor de funcție/salariilor de funcție /indemnizațiilor de încadrare lunară** de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice, precum și a indemnizațiilor aferente funcțiilor de demnitate publică și funcțiilor asimilate acestora, prevăzute în anexa nr. IX la *Legea-cadru nr. 153/2017*, la nivelul acordat pentru luna decembrie 2020;
- ✓ **menținerea în anul 2021 a cuantumului sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor** și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar cel mult la nivelul cuantumului acordat pentru luna decembrie 2020, în măsura în care personalul ocupă aceeași funcție și își desfășoară activitatea în aceleași condiții;
- ✓ **menținerea în anul 2021 a cuantumului indemnizației de hrană la nivelul stabilit pentru anul 2020;**
- ✓ **neacordarea de premii și a indemnizației de vacanță prevăzută de *Legea-cadru nr. 153/2017*;**
- ✓ **compensarea orelor suplimentare pentru personalul bugetar numai cu timp liber corespunzător;** pentru polițiști și cadre militare se mențin reglementările din anii anteriori care vizează acordarea drepturilor salariale pentru activitatea desfășurată în zilele de sărbători legale;
- ✓ **prelungirea folosirii voucherelor de vacanță** emise în anul 2019 și anul 2020 până la sfârșitul anului 2021 și suspendarea emiterii de vouchere de vacanță pentru anul 2021 de către autoritățile și instituțiile publice, astfel cum sunt definite la art. 2 alin. (1) pct. 30 din *Legea nr. 500/2002*, cu modificările și completările ulterioare, și la art. 2 alin. (1) pct. 39 din *Legea nr. 273/2006*, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile finanțate integral din venituri proprii, înființate pe lângă instituțiile publice, precum și serviciile publice autonome de interes național, cu personalitate juridică, reglementate prin *Legea nr.41/1994*;
- ✓ **studenții înmatriculați la forma de învățământ cu frecvență, în instituțiile de învățământ superior acreditate, în vârstă de până la 26 de ani, beneficiază de tarif redus cu 50% pe mijloacele de transport local în comun, transportul intern auto, transport intern feroviar la toate categoriile de trenuri și naval.** Studenții orfani sau proveniți din casele de copii beneficiază de gratuitate pentru aceste categorii de transport.”

În aceste condiții **veniturile bugetare** proiectate pentru anul 2021 reprezintă 32,67% din PIB, 31,40% din PIB în anul 2022, urmând ca în anul 2024 să reprezinte 30,88% din PIB, evoluție determinată de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referență, precum și de măsurile/prevederile adoptate până la acest moment prin acte normative, iar **cheltuielile**

⁷ privind acordarea unor zile libere pentru părinți în vederea supravegherii copiilor, în situația limitării sau suspendării activităților didactice care presupun prezența efectivă a copiilor în unitățile de învățământ și în unitățile de educație timpurie antepreșcolară, ca urmare a răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2

bugetare proiectate pentru anul 2021 reprezintă 39,84% din PIB, ajungând la 33,77% în 2024, în scădere pe orizontul de referință ca pondere în PIB.

- **Realizarea graduală a consolidării fiscale prin măsuri care să permită atingerea țintei de deficit prevăzută de regulamentele europene, până la sfârșitul orizontului de prognoză, respectiv anul 2024**

Deficite bugetare în perioada 2018-2024

- % din PIB

Deficite bugetare	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Deficit ESA	-2,94	-4,36	-9,10	-8,23	-6,36	-4,68	-2,90
Deficit Structural*)	-3,34	-5,09	-7,76	-7,42	-6,07	-4,83	-3,39
Deficit cash	-2,82	-4,58	-9,79	-7,16	-5,84	-4,37	-2,89

Procedura de deficit excesiv a fost inițiată în luna aprilie a anului 2020 ca urmare a încălcării limitei de 3% prevăzută în Tratatul de Functionare a Uniunii Europene cât și lipsa introducerii unei consolidări fiscale în urma avertismentelor primite de la Comisia Europeană. Potrivit recomandării Consiliului UE procedura de deficit excesiv trebuie încheiată până în anul 2022.

În septembrie 2020, **România și-a prezentat raportul privind măsurile luate în urma recomandării.** Raportul indică o deteriorare majoră a finanțelor publice în cursul anului 2020, în principal din cauza pandemiei de COVID-19.

Având în vedere incertitudinea excepțională persistentă creată de pandemia de COVID-19 și impactul ei macroeconomic și bugetar extraordinar, **Comisia consideră că, în acest moment, nu se poate lua nicio decizie cu privire la alte măsuri în cadrul PDE a României.** Comisia va reevalua situația bugetară a României pe baza datelor privind rezultatul execuției bugetare din 2020, pe baza bugetului 2021 și pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2021. Dacă este cazul, Comisia va propune noi măsuri în cadrul procedurii aplicabile deficitelor excesive, ținând seama de aplicarea în continuare, în 2021, a clauzei derogatorii generale din Pactul de stabilitate și de creștere.

Buna guvernare economică, cum ar fi acțiunile eficiente în contextul unei PDE, și politicile macroeconomice în general solide reprezintă o condiție prealabilă pentru asigurarea unui mediu favorabil unor investiții publice productive și utilizării eficiente a fondurilor UE, inclusiv în contextul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR).

Deficitul bugetar înregistrat în anul 2020 în urma celor 3 rectificări bugetare de 9,79% din PIB a rezultat din efectul combinat al încetinirii marcante a creșterii economice, al măsurilor de combatere a pandemiei de COVID-19 și al consecințelor sale economice și sociale.

Planificarea bugetară pe anul 2021 și estimările pe perioada 2022-2024 stabilesc deficitul bugetar ESA în anul 2021 la 8,23% din PIB, urmând ca acesta să ajungă în anul 2024 la 2,90% din PIB, respectiv o reducere de 5,33 puncte procentuale față de anul 2021, încadrându-se spre sfârșitul orizontului de prognoză (anul 2024) în prevederile regulamentelor europene, respectiv 2,9% din PIB în anul 2024.

În termeni structurali, se estimează că deviația înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB) se va menține pe tot orizontul de referință, dar începe să se ajusteze începând cu anul 2021, cu 0,34 puncte procentuale față de 2020, pentru ca în anul 2024 să înregistreze 3,39% din PIB, respectiv o ajustare de 4,03 puncte procentuale față de anul 2021.

Pe termen mediu (2021 – 2024), în condiții de consolidare fiscală, datoria guvernamentală brută, **conform metodologiei UE se va mentine la un nivel sustenabil ce nu va depăși 55,0% din PIB, sub nivelul de 60% din PIB, în timp ce datoria guvernamentală netă (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)⁸ nu va depăși 48,0% din PIB.**

Scurte considerații privind consolidarea fiscală, marea provocare a orizontului de referință 2021-2024

- ✚ Măsurile care stau la baza construcției bugetare pe anul 2021 și perspectiva 2022-2023, precum și evoluția descendentă a deficitului bugetar pe termen mediu **indică tendința clară de eliminare graduală a politicii fiscale pro-ciclice**, faptul că măsurile luate de autorități pentru redresarea economică își produc efectele, **anul 2021 fiind primul pas în care are loc o ajustare a țintei de deficit față de anul 2020**, pas important pentru revenirea în mod gradual la ținta de deficit bugetar sub 3% din PIB prevăzut în Tratatul de la Maastricht, revenire prevăzută pentru anul 2024.
- ✚ Se observă existența unei **strategii graduale și coerente de consolidare bugetară** care să minimalizeze costurile economice și sociale asociate; Alocarea țintită a resurselor având în vedere ca acestea sunt limitate, fiind excluse măsuri helicopter money, și robustețea bugetului trebuie să fie coordonate principale ale construcției bugetare pentru a rezista la șocuri externe;
- ✚ Corecția bugetară presupune **un echilibru între necesitatea de ajustare fiscală și nevoia de sprijinire a recuperării economice**, *sprijinirea economiei și a sistemului de sănătate, rămân prioritare în circumstanțele dificile actuale*;
- ✚ Având în vedere capacitatea limitată a statului de intervenție pentru a combate criza, **pachetul financiar al UE de care va beneficia și România, va putea juca un rol important în realizarea corecției bugetare**. Resursele europene vor putea finanța proiecte în domeniul digitalizării, combaterii poluării, infrastructurii, sănătății, educației, reforme structurale, guvernanta mai bună a sectorului public, dezvoltarea unor avantaje competitive care au ca efect mărirea PIB - ului potențial;
- ✚ **România a beneficiat în anul 2020 și beneficiază și în anul 2021 de „clauza generală derogatorie”** de la prevederile Pactului de Stabilitate și Creștere (PSC), ceea ce presupune că impactul bugetar aferent măsurilor adoptate pentru combaterea pandemiei Covid-19 și a efectelor sale negative (sociale și economice) nu va fi luat în considerare la evaluările Comisiei privind atingerea țintei de deficit în cadrul procedurii de deficit excesiv.

Întrucât în anul 2019 fenomenul deficitelor gemene era proeminent, absența unei corecții fiscale sau debutul cu întârziere al acesteia *ar putea implica menținerea vulnerabilităților asociate persistenței acestor deficite cu potențial de a fragiliza capacitatea de răspuns pe termen mediu a economiei românești în fața unor șocuri adverse, iar în perspectivă imediată de a greva asupra asigurării la costuri rezonabile a fluxurilor necesare finanțării acestor deficite;*

⁸ Activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR pentru primele 3 trimestre din 2020, la care s-a adăugat creșterea de buffer la dispoziția Trezoreriei statului din ultimul trimestru al lui 2020. Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență.

Estimările pentru anul 2021 a principalilor indicatori macroeconomici și bugetari sunt:

PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ

Indicatori	Anul 2021
PIB - milioane lei	1.116.837
Creștere economică %	4,3
Inflația medie anuală %	2,4
Venituri BGC - milioane lei	364.907
Pondere veniturilor totale în PIB	32,67
Cheltuieli BGC - milioane lei	444.907
Pondere cheltuielilor totale în PIB	39,84
Deficit - milioane lei	80.000
Deficit - pondere în PIB	-7.16
Șomeri (număr total persoane)	310.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	3.323

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB

	Procente	
	2020	2021
PRODUSUL INTERN BRUT	-4,4	4,3
Cererea internă	-2,7	5,7
Consum final	-1,9	2,9
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	-2,6	2,4
-- Cheltuielile cu consumul final al populației	-2,5	2,3
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*, din care:	0,7	0,6
-- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	1,1	0,4
Formarea brută de capital	-0,8	2,8
- Formarea brută de capital fix	0,9	1,6
- Modificarea stocurilor	-1,7	1,1
Exportul net	-1,7	-1,4
Exportul de bunuri și servicii	-4,3	3,0
Importul de bunuri și servicii	-2,6	4,4

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB

	- procente -	
	2020	2021
Industrie	-1,9	1,2
Agricultură, silvicultură, pescuit	-0,9	0,5
Construcții	0,7	0,4
Total servicii	-1,4	1,8
Impozite nete pe produs	-0,9	0,4
PRODUS INTERN BRUT	-4,4	4,3

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2021 este estimată la 4,3% cu contribuția următorilor factori:

- ✓ **Cererea internă** va reprezenta motorul creșterii economice în special prin majorarea formării brute de capital fix, cu o dinamică superioară celei a consumului final, respectiv 6,5% față de 3,5%.
- ✓ Pe **latura ofertei** se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele, urmărindu-se recuperarea, în mare parte, a scăderilor înregistrate în 2020 ca urmare a crizei sanitare
- ✓ **Măsurile care să asigure o mai bună participare pe piața muncii**

 Instrumentul SURE (Instrument european de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj în situație de urgență) este un instrument nou, cu caracter ad-hoc și temporar în vederea susținerii eforturilor depuse de statele membre la nivel național, cu scopul de a acoperi o parte a creșterii acute și bruște a cheltuielilor publice în domeniul ocupării forței de muncă, pentru sprijinirea angajaților și a persoanelor cu activități independente, inclusiv cele legate de sănătatea la locul de muncă. Estimarea este că România ar putea accesa o sumă substanțială, în funcție de nevoi și de evoluțiile dialogului/negocierilor cu Comisia Europeană, prin care se poate facilita menținerea resursei umane calificate de către angajatori pentru reluarea activității în condiții optime, după încheierea perioadei de criză.

Finanțarea schemelor de ajutor de stat

Ministerul Finanțelor (M.F.) în calitate de furnizor de ajutor de stat a continuat pe perioada anului 2020 derularea programelor :**"Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții"** și **"Transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la acciză pentru motorina utilizată drept combustibil"**, fondurile fiind alocate de la bugetul de stat prin bugetul M.F. – **Acțiuni Generale**, sub formă de granturi.

Programul **"Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții"**, include scheme de ajutor de stat care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor, având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor.

Programul "Transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la acciză pentru motorina utilizată drept combustibil" cumulează două scheme de ajutor de stat instituite prin:

- ✓ H.G. nr. 537/2014 *privind condițiile, procedura și termenele de restituire ca ajutor de stat a sumelor reprezentând diferența dintre nivelul standard al accizelor și nivelul accizelor diferențiat pentru motorina utilizată drept combustibil pentru motor*, cu modificările și completările ulterioare,
- ✓ H.G. nr. 549/2018 *privind condițiile, procedura și termenele de restituire a sumelor reprezentând ajutor de stat pentru suportarea unei părți din accizele calculate pentru motorina utilizată drept combustibil pentru motor*, cu modificările și completările ulterioare.

Cele două scheme de ajutor de stat, sunt închise și au fost administrate de Autoritatea Rutieră Română, Ministerul Finanțelor având calitatea de ordonator principal de credite privind angajarea, lichidarea și ordonanțarea cheltuielilor.

Scheme de ajutor de stat care vor fi derulate în perioada 2021-2024:

- ✓ **H.G. nr. 332/2014 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă**, cu modificările și completările ulterioare;
 - Prin această schemă se intenționează încurajarea participării active a întreprinderilor la reducerea decalajelor economice dintre regiuni și redresarea economiei românești, prin realizarea de investiții și crearea a peste 35.000 de noi locuri de muncă.
 - Bugetul maxim al schemei este de 2.700 milioane lei, respectiv echivalentul a aproximativ 600 milioane euro. Bugetul mediu anual al schemei este de 450 milioane lei, respectiv echivalentul a aproximativ 100 milioane euro, cu posibilitatea suplimentării.
 - Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei este de 1.700.
- ✓ **H.G. nr. 807/2014 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie**, cu modificările și completările ulterioare;
 - Schema de ajutor de stat are în vedere finanțarea investițiilor realizate de întreprinderi în active corporale și necorporale de înaltă tehnologie în valoare de minimum 4,5 milioane lei.
 - Bugetul maxim al schemei este de 4.070 milioane lei, respectiv echivalentul a 925 milioane euro. Bugetul mediu anual al schemei este de 638 milioane lei, respectiv echivalentul a 145 milioane euro.
 - Numărul total estimat al întreprinderilor care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei este de 300.
 - Proiectele de investiții aflate în proces de implementare vor avea un impact semnificativ în economie prin crearea a 13.011 locuri de muncă și plata unor contribuții la bugetul de stat în valoare de 3.446,46 milioane lei.
- ✓ **O.U.G. 42/2020 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 110/2017 privind Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - IMM INVEST ROMANIA, precum și pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-1**

- Schema are ca obiectiv acordarea de facilități de garantare de către stat pentru creditele acordate întreprinderilor mici și mijlocii și întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, de către instituțiile de credit.
 - Bugetul schemei de ajutor de stat este 1.106 milioane lei, echivalentul în lei a aproximativ 228,42 milioane euro, pentru măsurile de finanțare prevăzute la capitolul II.2 - Ajutorul de stat sub forma de grant.
 - Prin implementarea schemei se estimează acordarea de ajutor de stat unui număr de maximum 40.000 de beneficiari.
 - În anul 2020, în baza acestei scheme de ajutor de stat, prin *Legea bugetului de stat pe anul 2020* nr. 5/2020 și O.U.G. nr. 50/2020 *cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2020*, au fost aprobate prin bugetul M.F. – Acțiuni generale, credite de angajament de 700.000 mii lei și credite bugetare în suma de 200.000 mii lei, pentru emiterea de dispoziții de plată în vederea virării sumelor către FNGCNIMM.
 - În cursul anului 2020, în baza acestei scheme de ajutor de stat, conform solicitării FNGCNIMM au fost plătite 7 decizii de plată care însumează 108.724 mii lei.
- ✓ **O.U.G. nr. 118/2020 privind aprobarea Programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE", cu modificările și completările ulterioare**
- Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE" care are ca obiectiv acordarea de facilități de garantare de către stat sub forma punerii la dispoziția instituțiilor nebancare a unor plafoane anuale de garantare pentru finanțările de tip leasing financiar pentru achiziționarea de bunuri mobile noi sau second – hand necesare realizării activităților IMM-urilor, precum și întreprinderilor afiliate care au un număr egal sau mai mare de 250 de angajați.
 - În aplicarea O.U.G. nr. 118/2020 a fost adoptată H.G. nr. 766/2020 *pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 118/2020 privind aprobarea Programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE", precum și a Schemei de ajutor de minimis aferente Programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii "IMM LEASING DE ECHIPAMENTE ȘI UTILAJE", care prevede:*
 - schema de ajutor de minimis este valabilă pentru angajamentele legale încheiate până la data de 31 decembrie 2020, cu posibilitatea prelungirii și cu respectarea dispozițiilor legii bugetului anual de stat și a prevederilor Regulamentului (UE) nr. 1.407/2013;
 - plățile în cadrul prezentei scheme se efectuează până la data de 31 octombrie 2021;
 - credite bugetare aferente perioadei 2020 - 2021 în sumă de 111,6 milioane lei pentru realizarea de plăți în baza angajamentelor legale emise;
 - prin implementarea Programului se estimează acordarea de ajutor de minimis unui număr de 1.600 de beneficiari.
- ✓ **O.U.G. nr. 146/2020 privind aprobarea Programului IMM FACTOR - Produs de garantare a creditului comercial și a Schemei de ajutor de stat asociate acestuia**
- Schema de ajutor de stat are ca obiectiv sprijinirea accesului la finanțare al întreprinderilor mici și mijlocii prin acordarea de facilități de garantare de către stat pentru creditele pe termen scurt pentru finanțarea creditului comercial.

- Bugetul schemei de ajutor de stat este 1,043 mld lei (echivalentul în lei al sumei de 215,72 milioane euro), din care 43 milioane lei (echivalent în lei al sumei de aproximativ 8,89 milioane euro), aferent măsurilor prevăzute la cap. II secțiunea 2.2 și 1 mld lei (echivalent în lei al sumei de aproximativ 206,83 milioane euro), plafonul maxim de garantare aferent măsurilor din cap. II secțiunea 2.1.
- Prin implementarea schemei se estimează acordarea de ajutor de stat unui număr de **maximum 500 de beneficiari**.

Ministerul Finanțelor va continua susținerea mediului de afaceri prin intermediul măsurilor de sprijin de natura ajutorului de stat, cu respectarea reglementărilor comunitare în domeniu, urmărind cu predilecție:

- modificarea H.G. nr. 807/2014 *pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie*, cu modificările și completările ulterioare, în sensul majorării bugetului schemei, ca urmare a prelungirii valabilității schemei de ajutor de stat cu încă 3 ani;
- selectarea investițiilor cu real impact asupra dezvoltării regionale prin crearea de noi locuri de muncă și, implicit, creșterea contribuțiilor întreprinderilor finanțate prin plata de taxe și impozite la bugetul general consolidat al statului, precum și la bugetele locale;
- alocarea eficientă și transparentă a resurselor bugetare prin politica ajutorului de stat, conform prevederilor comunitare și naționale în domeniu;
- asigurarea, prin bugetul de stat, a resurselor financiare necesare pentru plata ajutorului de stat, în vederea susținerii proiectelor de investiții aprobate spre finanțare;
- monitorizarea permanentă a investițiilor finanțate în vederea respectării condițiilor în baza cărora au fost emise acordurile de finanțare.
- creșterea cifrei de afaceri, datorită dezvoltării și modernizării întreprinderilor mari și a IMM-urilor, respectiv dezvoltarea furnizorilor de active, materii prime, materiale;

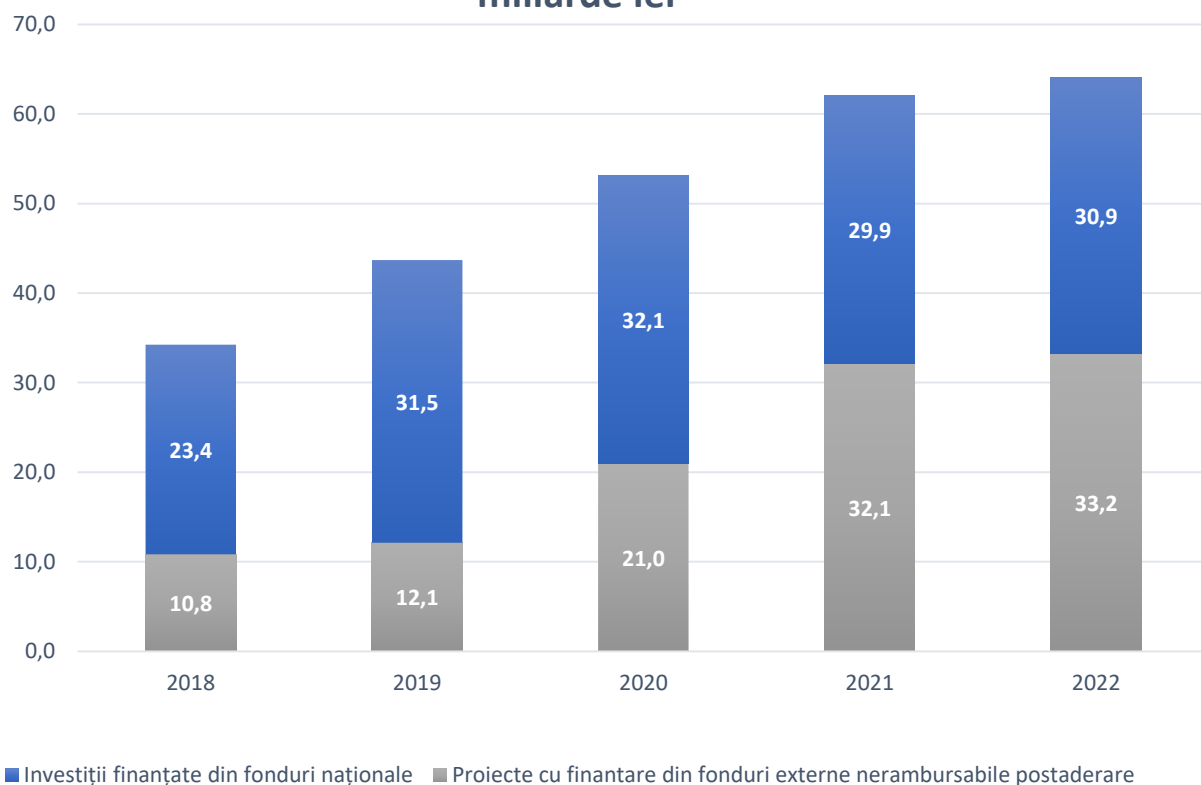
Reforma, prioritizarea și programarea multianuală a investițiilor publice prin creșterea aportului fondurilor europene într-o manieră eficientă, profesionistă și transparentă cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix

Cheltuielile de investiții 2018-2024

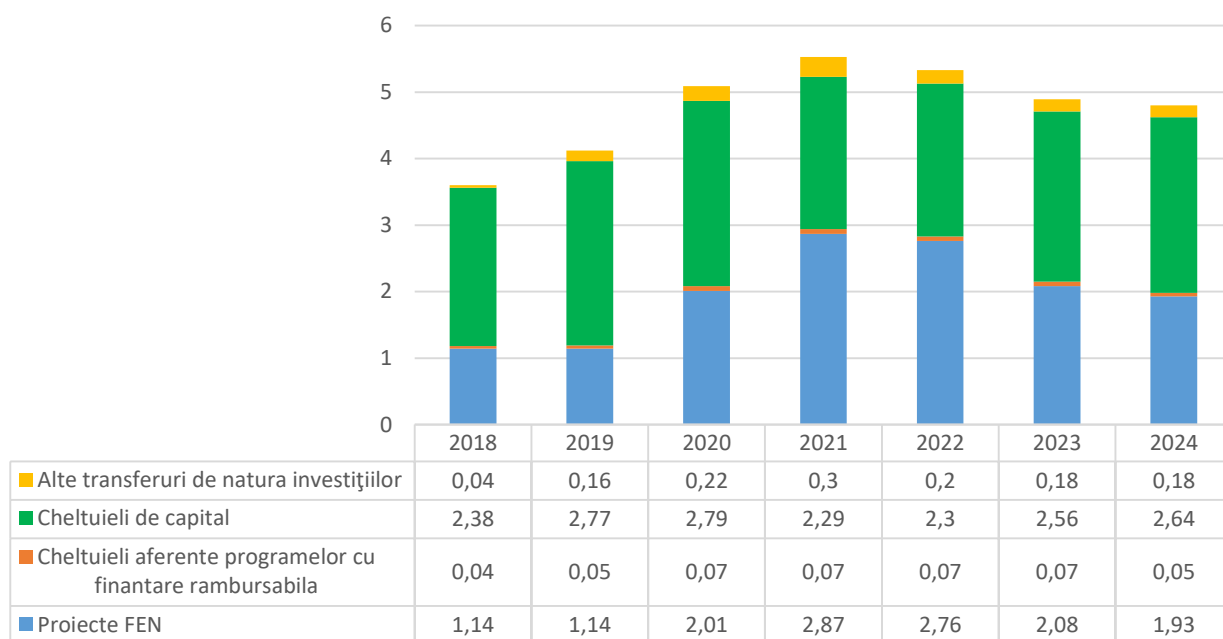
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	realizari	realizari	executie preliminată	proponeri	estimari	estimari	estimari
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	322.115	369.629	424.435	444.907	448.533	459.917	474.084
- % din PIB	33,85	34,88	40,78	39,84	37,25	35,33	33,77
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	34.229	43.672	53.080	61.995	64.076	63.714	67.445
- % in PIB	3,60	4,12	5,10	5,55	5,32	4,90	4,80

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă

Structura cheltuielilor de investiții în perioada 2018-2022 - miliarde lei

Structura cheltuielilor de investiții în perioada 2018-2024 % în PIB

Programarea multianuală și prioritizarea investițiilor publice, indiferent de sursa de finanțare pe baza unor criterii de prioritizare a proiectelor în funcție de relevanță (compatibilitate cu strategiile sectoriale), rezultate așteptate (impact), capacitate de realizare a proiectului în

termenul prevăzut și sustenabilitatea **financiară vor conduce la creșterea absorbției fondurilor europene, în vederea desconggestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.**

În anul 2021 cheltuielile destinate investițiilor însumează aprox. 62,0 miliarde lei, reprezentând aproximativ 5,6 % în PIB, iar în anul 2024 acestea însumează aprox. 67,4 miliarde lei.

În anul 2021 se constată o îmbunătățire a structurii cheltuielilor de investiții în sensul creșterii ponderii cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile la 2,87% din cadrul surselor de finanțare, față de 2,01% în 2020 și se observă că finanțarea din fonduri europene ocupă cea mai mare pondere în cadrul surselor de finanțare în anii 2021 și 2022.

Efectuarea unui volum mare de cheltuieli investiționale din partea sectorului public, cu vârfuri de peste 5% în PIB în anii 2020-2022, precum și perspectiva disponibilității începând cu anul 2021 a unui volum mare de fonduri europene destinate redresării economice sunt premise care pot menține și pe termen mediu parcursul investițional favorabil.

Fondurile europene reprezintă un element central al sustenabilității bugetare prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestora și prin efectele pozitive la nivelul societății, având în vedere politica comună a statelor membre vor conduce la transformarea UE într-o economie bazată pe creștere inteligentă, durabilă și propice incluziunii.

O caracteristică de bază a politicii bugetare pentru perioada următoare este aceea că se va baza și pe atragerea masivă de fonduri europene, sprijinind mărirea potențialului de creștere al economiei și urmărindu-se revenirea graduală a deficitului bugetar sub 3 procente la orizontul anului 2024.

- ✓ În exercițiul financiar 2014-2020, alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care aprox. 23 miliarde euro prin Politica de Coeziune și FEAD și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.
- ✓ România se află în fața unei oportunități istorice. În perioada 2021-2027, în cadrul politicii de Coeziune 2021-2027 România are alocate fonduri europene în valoare de **31,35 miliarde de euro** (prețuri curente, inclusiv cooperarea teritorială europeană), iar prin facilitatea „Mecanismul de redresare și reziliență”, are un buget alocat de **30,4 mld. euro din care 13,7 mld. euro sunt** structurați sub formă de granturi și **16,6 mld. euro sub formă de împrumuturi**, fonduri ce vor fi utilizate în domeniile cheie: infrastructură, educație, sănătate, agricultură, mediu sau energie, precum și pentru modernizarea marilor sisteme publice.

Pentru a putea beneficia de aceste fonduri, statele membre trebuie să pregătească planuri naționale de redresare și reziliență (PNRR) care să stabilească o serie de reforme și investiții care să răspundă celor șase priorități de relevanță europeană, să reprezinte un set de măsuri care țin cont de prioritățile identificate la nivel național în corespundere cu prioritățile UE, să contribuie la provocările identificate în recomandările specifice de țară, să contribuie la tranziția către o economie verde și digitală.

Odata cu aprobarea regulamentelor europene care reglementează PNRR sumele destinate fluxurilor financiare determinate de proiectele finanțate prin PNRR vor fi cuprinse în viitoarea rectificare bugetară a anului 2021.

Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea și adaptarea mediului de afaceri la provocările ridicate de criza sanitară, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne, pentru a crea premisa unei creșteri economice durabile

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu vizează în principal următoarele aspecte:

- ✓ Implementarea măsurilor din Programul de Guvernare 2020-2024 pe măsură ce spațiul fiscal va permite;
- ✓ Continuarea perfecționării legislației prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european; Sunt avute în vedere și inițiativele propuse de Comisia Europeană în cadrul „Planului de acțiune pentru o fiscalitate echitabilă și simplificată în sprijinul strategiei de redresare” care au ca scop reducerea sarcinilor administrative la nivelul statelor membre și al contribuabililor, precum și simplificarea prevederilor legislative și a obligațiilor de înregistrare și raportare în domeniul TVA;
- ✓ Îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, ca urmare a dialogului cu mediul de afaceri;
- ✓ Perfectionarea legislației în funcție de fenomenele evazioniste în vederea contracarării acestora;
- ✓ Pregătirea unor reforme în domeniul fiscal care vor contribui la o creștere economică sustenabilă pe termen mediu și lung;

Principalele măsuri fiscale pe perioada 2020-2024 sunt prezentate în cap. 4 al raportului.

Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice pentru menținerea datoriei publice la un nivel sustenabil

În perioada 2021-2024, Ministerul Finanțelor va urmări îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pe termen mediu, în acest sens politica de finanțare a Ministerului Finanțelor (MF) este de a se asigura finanțarea deficitului bugetar în mod echilibrat din surse interne și externe în principal prin emisiuni de titluri de stat, iar în ceea ce privește refinanțarea datoriei publice guvernamentale aceasta se va efectua de pe piața de pe care s-a emis inițial datoria.

Astfel, MF va continua să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, reacționând cu promptitudine la modificările contextului de piață și la comportamentul investitorilor.

În scopul diversificării bazei de investitori și a creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpărarea titlurilor de stat, se are în vedere continuarea emisiunilor de titluri de stat pentru populație în cadrul celor două programe dedicate TEZAUR și FIDELIS, în limita unui plafon anual indicativ. Pentru Programul TEZAUR se are în vedere introducerea de facilități care să permită realizarea în mediu online a subscrierilor și rambursărilor sumelor datorate la scadență investitorilor.

Pentru limitarea riscului de refinanțare, MF intenționează să utilizeze operațiuni specifice de piața secundară de tipul răscumpărărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat.

De asemenea, pentru reducerea expunerii la riscul valutar și de rată de dobândă asociate portofoliului de datorie publice guvernamentale, MF are în vedere utilizarea instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rată de dobândă), în anul 2021 urmând să se finalizeze Cadrul operațional și să fie încheiate de acorduri-cadru ISDA Master Agreement cu o serie de contrapartide.

Pe termen mediu, se are în vedere diversificarea instrumentelor de finanțare, prin realizarea de emisiuni de obligațiuni “verzi”, în acest sens o primă etapă o reprezintă crearea Cadrului

general de emisiuni de obligațiuni verzi la nivel suveran, urmând să fie identificate în bugetul de stat proiectele de investiții/cheltuieli “verzi”.

Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor temporare în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, MF are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută aflată la dispoziția Trezoreriei Statului, care să permită gestionarea riscului de refinanțare și de lichiditate. În prezent, politica MF este de menținere a acestei rezerve la un nivel care să acopere până la 4 luni necesar brut de finanțare.

Pe termen mediu (2021 – 2024), în condiții de consolidare fiscală, datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE **se va menține la un nivel sustenabil ce nu va depăși 55,0% din PIB, sub nivelul de 60% din PIB, în timp ce datoria guvernamentală netă (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)⁹ nu va depăși 48,0% din PIB.**

✚ Eficientizarea calitativă a cheltuielilor publice printr-un pachet susținut de reforme în domeniul cheltuielilor de personal, al pensiilor, precum și asupra operatorilor economici așa cum sunt definiți în Ordonanța Guvernului nr.26/2013

✚ La nivelul pieței muncii, se va urmări eficientizarea politicii de ocupare și de stimulare a muncii, astfel încât să se ofere servicii competitive și adaptate realităților din piața muncii atât pentru angajatori, cât și pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, **legarea muncii de criterii de performanță.**

- **Salariul de bază minim brut pe țară** garantat în plată s-a majorat la 2.300 lei lunar, începând cu data de 13 ianuarie 2021, ceea ce reprezintă o creștere de 3,1% față de luna decembrie 2020
- pentru personalul încadrat pe funcții pentru care se prevede nivelul de studii superioare, cu vechime în muncă de cel puțin un an în domeniul studiilor superioare, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, fără a include sporuri și alte adaosuri, se stabilește la **suma de 2.350 lei lunar**, pentru un program normal de lucru de 169,333 ore în medie pe lună,

✚ Politici corecte și eficiente vizând pensiile. Se va avea în vedere pensii echitabile pentru toate categoriile de pensionari, un sistem public de pensii sustenabil.

Principiul contributivității și asigurarea unui sistem care să urmărească eliminarea inechităților vor fi principii de bază care vor contura politica de pensii în viitor.

✓ **Asistență socială va fi îndreptată către nevoile reale ale beneficiarilor și asigurarea unor condiții de trai decente pentru familiile în dificultate și categoriile sociale vulnerabile**

✚ Alocația de stat pentru copii

⁹ Activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR pentru primele 3 trimestre din 2020, la care s-a adăugat creșterea de buffer la dispoziția Trezoreriei statului din ultimul trimestru al lui 2020. Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență.

- Începând cu drepturile bănești aferente lunii august 2020, cuantumul alocației de stat se majorează cu 19% față de valoarea din iulie 2020
- Începând cu drepturile bănești aferente lunii ianuarie 2021, cuantumul alocației de stat se majorează cu 16% față de valoarea din decembrie 2020

Reforma operatorilor economici definiți potrivit Ordonanței Guvernului nr.26/2013

- ✓ Ministerele care au în subordine operatori economici vor analiza cauzele înregistrării de pierderi și/sau plăți restante la acești operatori.
- ✓ Va fi **prezentat un set de măsuri concrete de restructurare și reorganizare cuantificabile pentru eficientizarea activității operatorilor economici** în vederea diminuării pierderilor sau plăților restante, pentru redresarea activității acestora.
- ✓ **Acordarea unor sume de la bugetul de stat în anul 2021 pentru acești operatori economici va fi condiționată de respectarea implementării măsurilor de redresare a activității acestora.**

Economia postpandemie

Declanșarea pandemiei COVID-19 reprezintă o bună ocazie pentru implementarea unor măsuri structurale care să conducă România spre **o nouă paradigmă de creștere economică**, mai rezilientă la șocuri externe.

Construcția bugetară pe anul 2021 și următorii ani va fi marcată de anul 2020 care prin expunerea sa particulară aduce în prim plan **necesitatea unei noi abordări economice și a pregătirii condițiilor pentru un nou mod de formulare a politicilor publice, întărirea conceptelor de sustenabilitate și economie rezilientă, a echilibrului între macro și microeconomie, consolidarea guvernancei, orientarea viitoarelor proiecte de investiții către diminuarea/eliminarea vulnerabilităților structurale (infrastructura de transport, infrastructura sanitară)** în contextul provocărilor unei societăți în profundă schimbare.

România va beneficia **de resursele noului cadru financiar 2021-2027, precum și de fonduri din mecanismul de reziliență și redresare**, având șansa unei alte abordări a politicii naționale de investiții, prin integrarea într-o viziune holistică, globală, de context european care să crească participarea la proiecte comune regionale, transeuropene.

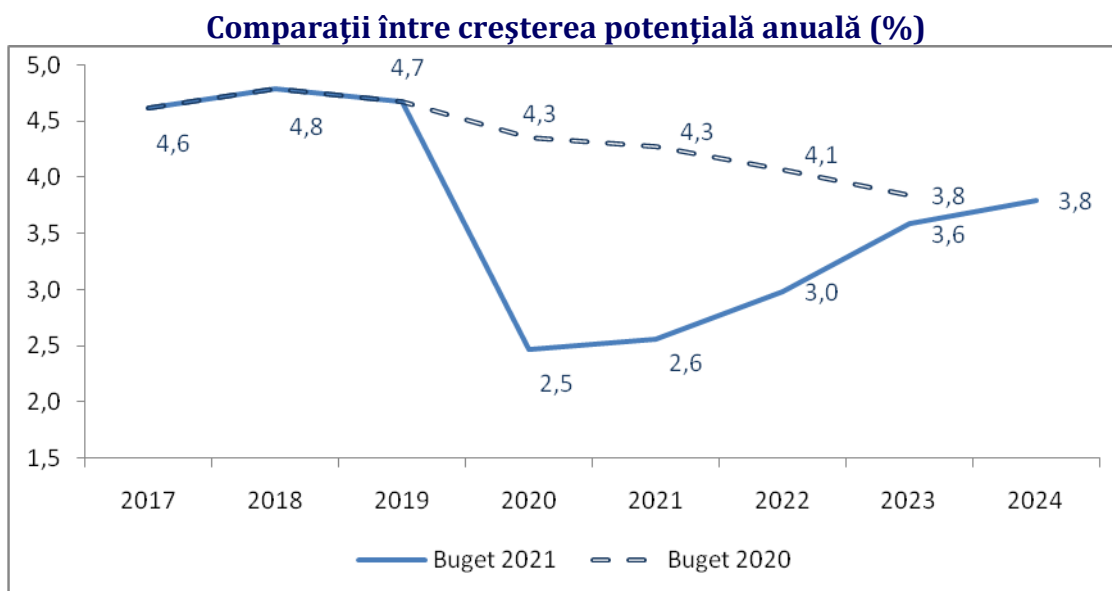
Reconsiderările de priorități, finanțarea de noi politici, (economia verde și digitalizare) cooperarea europeană vor permite creșterea competitivității și a productivității, susținerea creării de locuri de muncă, accelerarea convergenței economice și sociale, **respectiv consolidarea rezilienței, corectarea dezechilibrelor economice ale statelor membre, protejarea de efectul de contagiune atât la nivel regional cât și la nivelul statelor membre ale ZE.**

2.2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

Estimările produsului intern brut potențial și output-gap pentru România (utilizând metodologia comună europeană) indică faptul că impactul economic al pandemiei de COVID-19 asupra potențialului de dezvoltare economică este limitat la anii 2020 și 2021 din punct de vedere temporal, iar sub aspect cantitativ încetinirea creșterii potențiale este mai puțin gravă decât ceea ce s-a întâmplat în criza economică din 2009-2010.

Pentru anul 2019 se estimează o creștere potențială de 4,7%, în condițiile unei accelerări a formării brute de capital fix, iar pentru intervalul 2020-2023 dinamica reală a PIB potențial se va situa la o medie anuală de 4,2%, în condițiile unei evoluții a investițiilor brute peste cea a consumului final. Principala contribuție la creșterea potențială este dată de productivitatea totală a factorilor (TFP).

Output-gap are valori ușor negative pe întreg orizontul de prognoză.

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză.

Notă: Estimările s-au realizat utilizând metodologia europeană aprobată de toate cele 27 de state membre UE. Estimările PIB potențial pentru perioada 2017-2019 sunt cele aferente prognozei de toamnă 2019 (utilizată la fundamentarea bugetului pentru anul 2020)

Comparativ cu perioada pre-pandemie se prefigurează următoarele tendințe pozitive:

- dacă anterior creșterea potențială urma un trend descendent (de încetinire) în prezent acesta a fost inversat, practic începând cu anul 2024 trendul creșterii potențiale actuale depășindu-l pe cel estimat în toamna anului 2019;
- până în anul 2023 se recuperează aproape integral (-0,2 puncte procentuale) pierderea de potențial cauzată de pandemie;
- mutarea accentului de pe consum pe investiții ca motor al creșterii determină pe de o parte reluarea creșterii potențiale, iar din punct de vedere structural o îmbunătățire a contribuției factorilor, respectiv revenirea stocului de capital ca motor principal alături de TFP.

Pentru anul 2020 se estimează o creștere potențială de 2,5%, în condițiile unor contribuții echilibrate ale stocului de capital și TFP de 1,5 pp și respectiv 1,2 puncte procentuale. Contribuția ridicată a stocului de capital se datorează performanței investiționale excepționale în anul 2020 (atât investițiile private cât mai ales cele publice au beneficiat de finanțare suficientă în ciuda dificultăților induse de pandemie). Forța de muncă a avut o contribuție ușor negativă din cauza închiderii activității în unele sectoare mai expuse pandemiei.

Creșterea PIB potențial și componenta ciclică a deficitului bugetar

	2020	2021	2022	2023	2024
PIB potențial (%)	2.5	2.6	3.0	3.6	3.8
<i>din care contribuția factorilor:</i>					
<i>Capital (pp)</i>	<i>1.5</i>	<i>1.6</i>	<i>1.8</i>	<i>1.9</i>	<i>2.1</i>
<i>Muncă (pp)</i>	<i>-0.3</i>	<i>-0.1</i>	<i>0.1</i>	<i>0.2</i>	<i>0.0</i>
<i>TFP (pp)</i>	<i>1.2</i>	<i>1.1</i>	<i>1.1</i>	<i>1.4</i>	<i>1.6</i>
Output-gap (%)	-4.2	-2.5	-0.9	0.4	1.5
Componenta ciclică (%)	-1.34	-0.81	-0.29	0.14	0.49

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză.

Notă: Estimările s-au realizat utilizând metodologia europeană aprobată de toate cele 27 de state membre UE.

Output-gap se situează în teritoriu negativ și are o valoare de -4,2% din PIB potențial în anul 2020 și se va restrânge treptat urmând a se închide în anul 2023.

Pe termen mediu potențialul de creștere se apropie de 4%, iar contribuția cea mai importantă va veni dinspre factorul capital (sistematic peste jumătate din rata de creștere potențială se datorează investițiilor). Această schimbare structurală a compoziției PIB potențial este determinată de influxurile de investiții prin Planul Național de Reconstrucție și Relansare dar și de o implementare mai eficientă a Cadrului Financiar Multianual 2021-2027.

În ceea ce privește contribuția factorului muncă, îmbunătățirea ratei de activitate compensează declinul demografic ceea ce rezultă într-o contribuție aproximativ neutră a acestui factor la creșterea potențială.

Semnificativă este și contribuția pozitivă și în creștere a TFP la dinamica PIB potențial pe termen mediu.

Evoluția deficitului structural în perioada 2019-2024

În anul 2021 deficitul structural din România este estimat la 7,42% din PIB.

Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală, precum și cele în domeniul cheltuielilor proiecția bugetului general consolidat, începând cu anul 2016, România nu respectă regula¹⁰

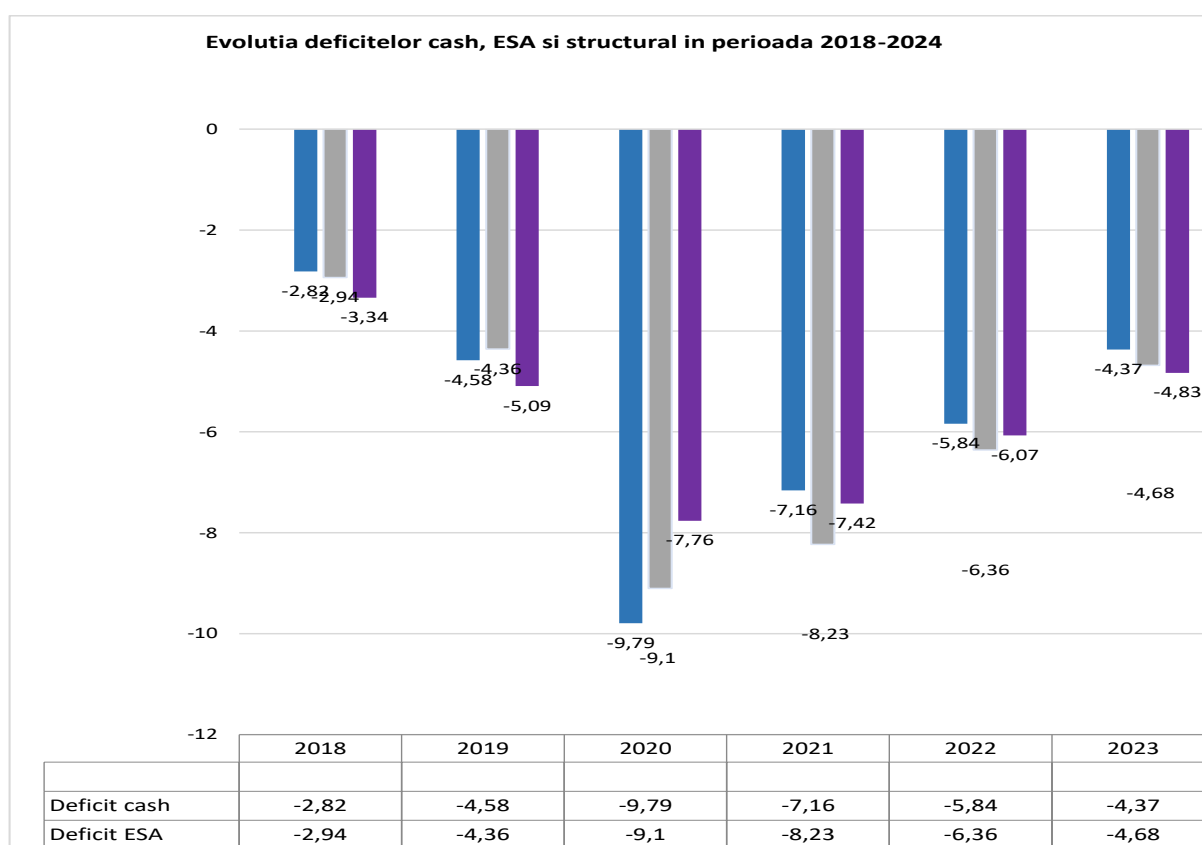
¹⁰ Regula este stabilită prin prevederile art.3 alin.(1) din TSCG ratificat de România prin Legea nr.83/2012, iar potrivit prevederilor art.3 alin.(2) din același TSCG regula a fost preluată și în legislația națională prin modificarea Legii responsabilității fiscal-bugetare nr.69/2010, astfel încât aceasta se regăsește în prezent la art.7 din Legea nr.69/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

privind soldul structural anual al administrației publice, abătându-se de la Obiectivul său bugetar pe termen mediu (OBTM), respectiv un sold structural anual de cel mult -1% din PIB.

Deficite bugetare în perioada 2018-2024

- % din PIB

Deficite bugetare	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Deficit ESA	-2,94	-4,36	-9,10	-8,23	-6,36	-4,68	-2,90
Deficit Structural*)	-3,34	-5,09	-7,76	-7,42	-6,07	-4,83	-3,39
Deficit cash	-2,82	-4,58	-9,79	-7,16	-5,84	-4,37	-2,89

Ajustarea realizată după criza economică și financiară din 2009 s-a situat preponderent pe partea de cheltuieli, reformele structurale fiind promovate în special în domeniul salarizării personalului bugetar, sistemului public de pensii și programării bugetare. România fiind o țară care a avut dezechilibre mai mari la începutul crizei mondiale au fost necesare eforturi de ajustare mai mari decât în alte țări din regiune. Ajustarea întreprinsă de țara noastră a fost una foarte ambițioasă, iar performanța realizată în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor fiscale judecată prin prisma deficitului structural a fost foarte bună considerând amploarea acestora.

Criza din 2009 a determinat în România unul dintre cele mai severe pachete de austeritate, în timp ce România înainte de 2020 a consemnat cel mai mare deficit bugetar din UE.

Se poate aprecia că între cele două crize, România a trecut de la austeritate la procedura de deficit excesiv, ceea ce reprezintă o evoluție economică deosebit de contrastantă. Tocmai de aceea, criza pandemică înseamnă politici responsabile, prudente, calitative pentru viitor.

În contextul pandemiei, statele, printre care și România au implementat programe importante de susținere a economiei și menținere a nivelului de trai. Adoptarea rapidă de măsuri fiscale, croite pentru a acoperi nevoile financiare în sectoarele cele mai afectate de criza generată de pandemia COVID-19 în special pentru susținerea angajaților și/sau asigurarea unui venit minim celor aflați în șomaj, precum și pentru evitarea intrării în faliment a unui număr foarte mare de firme, în special IMM, sunt esențiale pentru a evita o contracție mai severă a activității economice.

Măsurile de natură fiscală, deși necesare în special pentru sectoarele cele mai afectate, pot genera o creștere a datoriilor publice și deficitelor bugetare. Implementarea în România a unor politici fiscale și de venituri expansive într-o perioadă de creștere economică a condus la deteriorarea deficitului de cont curent, iar deficitul bugetar (cash) a ajuns în anul 2020 în urma celor trei rectificări bugetare la 9,79% din PIB. În plus, colectarea deficitară a veniturilor bugetare și ponderea ridicată a cheltuielilor rigide în veniturile fiscale reprezintă vulnerabilități structurale ce vor îngreuna procesul de consolidare fiscală.

Procedura de deficit excesiv a fost inițiată în luna aprilie a anului curent pe fondul atât al încălcării limitei de deficit bugetar de 3% din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene pe întregul orizont previzionat, cât și al lipsei introducerii unei consolidări fiscale în urma avertismentelor primite de la Comisia Europeană. Astfel, Consiliului UE a emis o recomandare în luna aprilie 2020 pentru a încheia procedura actuală de deficit excesiv până în anul 2022. Luând în considerare situația excepțională și măsurile adoptate care conduc la majorarea semnificativă a deficitului bugetar, Comisia Europeană a decis suspendarea prevederilor privind ținta deficitului bugetar, pentru a permite statelor membre să implementeze măsuri fiscale adecvate orientate către redresarea economiei.

În cazul României, având în vedere situația de deficit excesiv anterioară pandemiei, progresul în atingerea reducerii deficitului structural va fi evaluat prin excluderea costurilor suplimentare datorate crizei de sănătate.

Construcția bugetară pentru anul 2021 și perspectiva 2022-2024 a avut la bază măsurile de relaxare fiscală începute în perioada anterioară izbucnirii pandemiei dar și măsurile fiscal-bugetare luate pe parcursul anului 2020 pentru înlăturarea efectelor crizei Covid-19, care vor influența cadrul macroeconomic și indicatorii bugetari pe orizontul 2022-2024.

În termeni structurali, se estimează că deviația semnificativă înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB) se va ajusta începând cu anul 2021.

Deficitul bugetar în anul 2021, definit în termeni structurali, este de 7,42 % din PIB, însă acesta începe să scadă începând din anul 2021, urmând ca în anul 2024 să ajungă la 3,39 % din PIB, respectiv o ajustare de 4,03 puncte procentuale față de anul 2021.

3. Evoluții macroeconomice și bugetare

3.1. Execuția bugetară pe perioada 1.01 – 31.12. 2020

Execuția bugetară pe perioada 1.01 – 31.12. 2020

Execuția preliminară a bugetului general consolidat la finele anului 2020 a înregistrat un **deficit de 101,92 mld lei (9,79% din PIB)**.

Sume în valoare de **46,31 mld lei (4,45% din PIB)** au fost lăsate în mediul economic prin facilitățile fiscale, investiții și cheltuieli excepționale alocate pentru combaterea efectelor epidemiei de COVID-19.

Creșterea deficitului bugetar aferent anului 2020, comparativ cu anul 2019, este explicată, pe partea venituri, (i) de evoluția nefavorabilă a încasărilor bugetare în perioada martie - decembrie datorită crizei, precum și ca urmare a amânării plății unor obligații fiscale de către agenții economici pe perioada crizei (**18,12 mld lei**), (ii) de creșterea cu **2,72 mld lei** a restituirilor de TVA, față de nivelul aferent perioadei ianuarie-decembrie 2019, pentru susținerea lichidității în sectorul privat, (iii) precum și de bonificațiile acordate pentru plata la scadență a impozitului pe profit și a celui pe veniturile microîntreprinderilor, în valoare de **0,9 mld lei**.

De asemenea, pe partea de cheltuieli, față de creșterea bugetară prin efectul legilor s-a înregistrat o creștere a cheltuielilor de investiții cu **9,5 mld lei** față de aceeași perioadă a anului precedent, precum și plăți cu caracter excepțional generate de epidemia COVID-19 de aproximativ **15,07 mld lei**.

De asemenea, pentru combaterea efectelor economice negative generate de pandemia COVID19, au fost aprobate o serie de programe guvernamentale de sprijin pentru susținerea activității IMM-urilor și a companiilor mari și întreprinderilor mici și mijlocii cu cifra de afaceri peste 20 milioane lei prin intermediul garanțiilor de stat, pentru în anul 2020 s-au acordat garanții în valoare de **12,48 mld lei (1,20% din PIB)**.

I. VENITURILE BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

Veniturile bugetului general consolidat au însumat 322,52 mld lei în anul 2020, cu 0,4% peste nivelul încasat în anul precedent. Exprimat ca pondere în PIB estimat, veniturile bugetare au înregistrat o creștere de 0,7 puncte procentuale, determinată cu precădere de dinamica favorabilă a veniturilor din fonduri europene (+0,8pp).

Pe de altă parte, veniturile curente au scăzut cu 2,4% (an/an), pe fondul contracției încasărilor din venituri nefiscale, TVA și impozit pe profit.

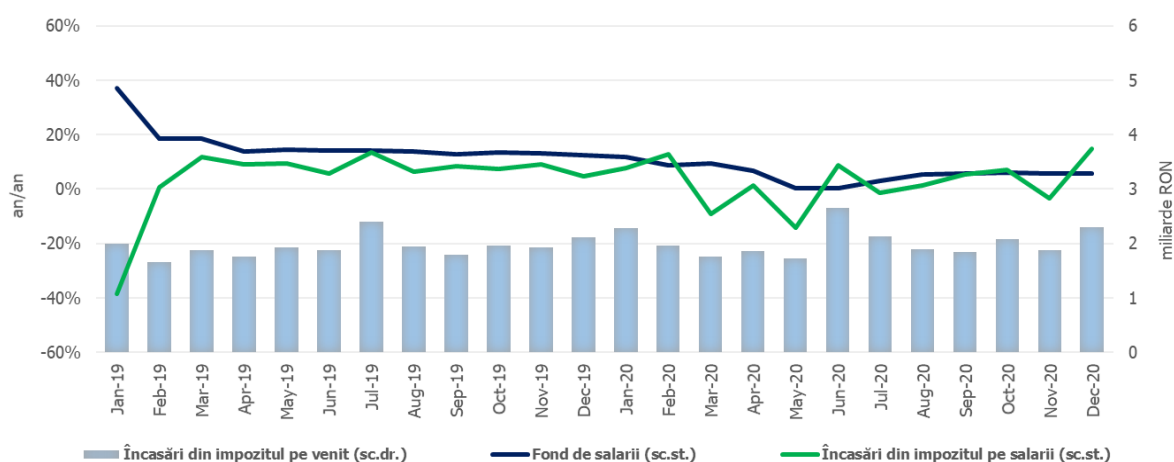
Totuși, evoluția din decembrie reflectă o îmbunătățire a dinamicii contribuțiilor de asigurări (+9,3%, an/an) și a veniturilor fiscale (+4,6%, an/an)¹¹.

Încasările din **impozitul pe salarii și venit** au înregistrat 24,33 mld lei în anul 2020, consemnând o creștere de 4,9% (an/an). Un aport însemnat la acest avans l-a avut dinamica încasărilor din

¹¹ În decembrie 2020, creșterea de 4,6% (an/an) a veniturilor fiscale a fost determinată în principal de dinamica veniturilor din TVA (+16%), accize (+3,1%) și impozit pe venit (+8,9%).

impozitul pe veniturile pensii (+40,9%), a celor aferente Declarației unice (+9,2%), respectiv impozitul pe dividende (+7,9%).

În contextul în care dinamica fondului de salarii din economie a decelerat la 5,8% în perioada dec19-nov20 (an/an)¹², încasările din *impozitul pe salarii*¹³ au crescut cu 2,4% în 2020. Evoluția lunară reflectă o revenire semnificativă în decembrie, de 15% an/an (Fig. 1).

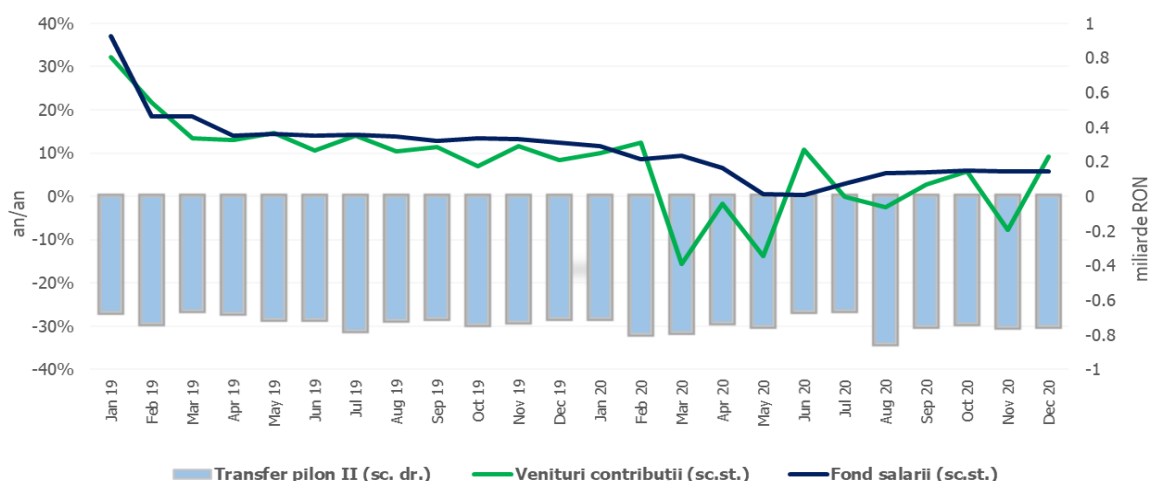

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.1 Impozitul pe venit

Contribuțiile de asigurări au totalizat 112,25 mld lei în 2020, înregistrând o creștere marginală de 0,7% (an/an). Similar impozitului pe salarii, evoluția lunară a contribuțiilor reflectă o accelerare în decembrie (+9.3% an/an), peste dinamica fondului de salarii din economie, de 5,8% (Fig. 2).

Evoluția încasărilor din contribuții sociale a fost influențată de: (i) posibilitatea restructurării/eșalonării obligațiilor bugetare cu termen de plată până la 25 decembrie 2020, (ii) modificarea bazei de calcul a CAS și CASS datorată de salariații cu contract individual de muncă cu timp parțial și (iii) scutirea de la plată a contribuției asiguratorii în muncă (pentru șomajul tehnic)¹⁴.

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.2. Contribuții de asigurări

¹² creșterea câștigului salarial mediu brut la nivelul economiei cu 6,6% și scăderea efectivului de salariați cu 0,8%;

¹³ În structura impozitului venit, încasările din impozitul pe venitul din salarii dețin o pondere de aprox. 80%.

¹⁴ OUG nr. 30/2020, modificată prin OUG nr. 32/2020

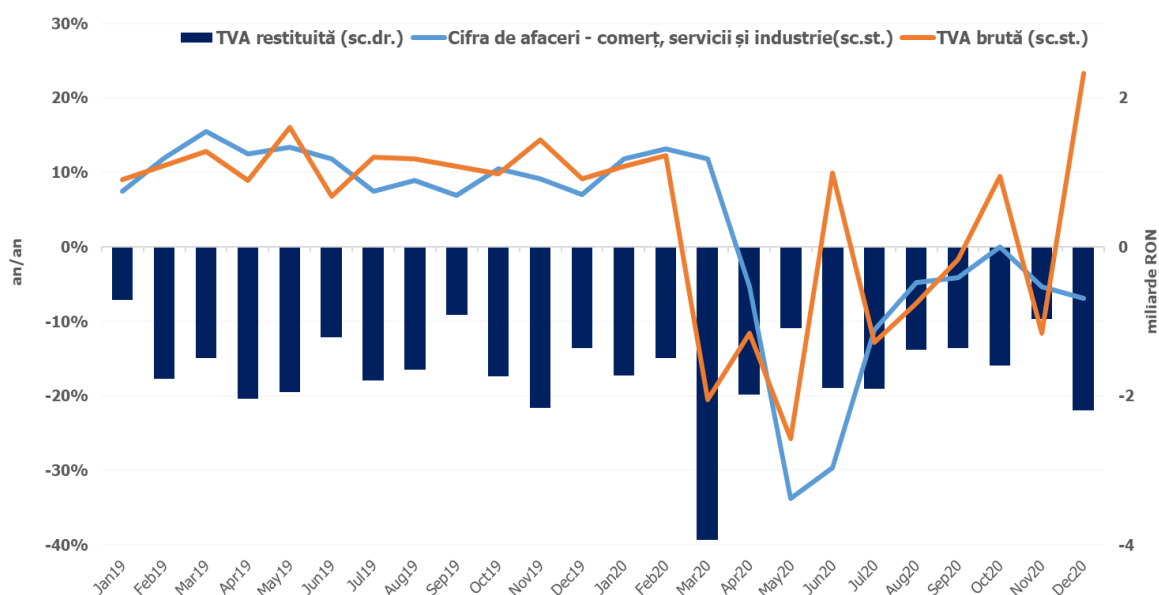
Încasările din **impozitul pe profit** au însumat 15,99 mld lei în 2020, în scădere cu 9,8% (an/an). În structură, principala componentă – încasările din impozitul pe profit de la agenții economici s-au diminuat cu 5,2% (an/an)¹⁵, în timp ce veniturile din impozitul pe profit de la băncile comerciale au scăzut cu 44,0% (an/an).

Evoluția negativă este explicată în principal de contracția activității economice, restructurarea/reeșalonarea obligațiilor fiscale, precum și de bonificațiile de 5% pentru marii contribuabili, respectiv 10% pentru contribuabilii mici și mijlocii, acordate pentru plata la scadență a impozitului pe profit (OUG 33/2020, bonificații acordate în sumă de cca 0,9 mld lei).

Alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital de la persoane juridice au înregistrat 3,15 mld lei în anul 2020, în scădere cu 15,4% (an/an). Dinamica acestor încasări a fost afectată, de asemenea, de conjunctura economică nefavorabilă, restructurarea/reeșalonarea obligațiilor fiscale declarate de către contribuabilii plătitori de impozit pe veniturile microîntreprinderilor, precum și de bonificațiile de 10% acordate acestora pentru plata impozitului la scadență (OUG 33/2020).

Încasările nete din **TVA**¹⁶ au înregistrat 60,82 mld lei în 2020, în scădere cu 7,0% comparativ cu nivelul înregistrat în anul precedent. Evoluția lunară reflectă însă o recuperare însemnată în decembrie (+16% an/an, Fig. 3).

Evoluția încasărilor din TVA în anul 2020 a fost influențată negativ de: (i) creșterea rambursărilor de TVA cu 14,5%, an/an (+2,72 mld lei)¹⁷ cu scopul de a asigura companiilor un nivel de lichiditate suplimentar pe perioada crizei; (ii) posibilitatea restructurării/reeșalonării obligațiilor fiscale; (iii) evoluțiile nefavorabile din sectoarele economice începând cu luna martie (cu precădere industrie, servicii pentru populație și comerțul cu autovehicule).

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.3 Încasările din taxa pe valoarea adăugată

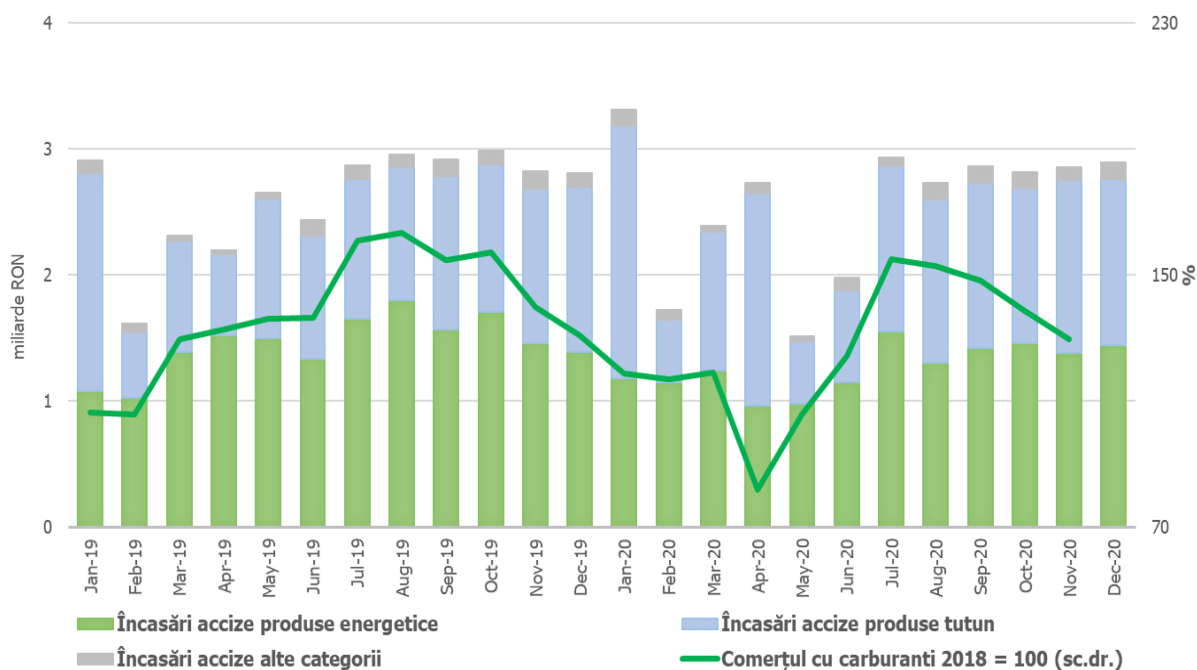
¹⁵ Dețin o pondere de aproximativ 95% în această categorie.

¹⁶ Veniturile nete din TVA reprezintă diferența dintre TVA colectată sau brută și restituirile de TVA.

¹⁷ Nivelul rambursărilor de TVA a înregistrat o medie lunară de 1,8 mld. lei, peste media înregistrată înainte de instituirea stării de urgență ori cea a anului 2019 (1,6 mld. lei).

Veniturile din **accize** au însumat 30,72 mld lei în anul 2020, în scădere cu 2,4% (an/an) față de nivelul înregistrat în anul precedent. Luna decembrie consemnează totuși o accelerare de 3,1% (an/an) a acestora.

Dinamica nefavorabilă din anul 2020 este explicată de contracția încasărilor din *accizele pentru produse energetice*¹⁸ (-12,6%, an/an), în special ca urmare a reducerii consumului de carburanți în conjunctura economică actuală (limitarea consumului anumitor servicii – turism și creșterea incidenței muncii la domiciliu). În schimb, veniturile din *accizele pentru produsele din tutun* au înregistrat o creștere de 10,9% (an/an), susținută și de majorarea nivelului accizei la țigarete.

Sursa: MF, INS, calcule proprii

Fig.4 Încasările din accize

Veniturile din **taxele pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** au înregistrat 3,77 mld lei în 2020. Deși au consemnat un avans semnificativ față de încasările înregistrate în anul precedent, dinamica este explicată în principal de baza foarte redusă aferentă anului 2019, în condițiile în care au fost restituite taxe pentru prima înmatriculare încasate în anii precedenți. De asemenea, avansul se datorează și încasării taxelor de licență de la ANCOM¹⁹.

Veniturile **nefiscale** au înregistrat 24,39 mld lei în 2020, în scădere cu 9,8% (an/an). Dinamica acestora a fost influențată în principal de veniturile din dividende, care s-au diminuat cu 2,0 mld lei.

Sumele rambursate de Uniunea Europeană în contul plăților efectuate și donații au totalizat 33,56 mld lei în anul 2020, în creștere cu 32,4% față de nivelul înregistrat în 2019.

¹⁸ Cu o pondere în total accize de aproximativ 55%.

¹⁹ HG nr. 226/2020 privind stabilirea cuantumului taxei de licență pentru prelungirea unor licențe a frecvențelor radio și a condițiilor privind efectuarea plății.

II. CHELTUIELILE BUGETULUI GENERAL CONSOLIDAT

Cheltuielile bugetului general consolidat în sumă de 424,43 mld lei au crescut în termeni nominali cu 14,8% față de anul 2019. Exprimare ca procent din Produsul Intern Brut, cheltuielile au înregistrat o creștere cu 5,9 puncte procentuale de la 34,9% din PIB în anul 2019 la 40,8% din PIB în 2020. Majorarea cheltuielilor se datorează și măsurilor care au fost avute în vedere pentru combaterea epidemiei de COVID-19, respectiv a sumelor necesare finanțării în regim de urgență a cheltuielilor de gestionare a situației epidemiologice cauzate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pe de o parte, precum și a măsurilor cu caracter excepțional, în domeniul social și economic, pentru diminuarea efectelor negative asupra economiei cauzate de măsurile adoptate pentru limitarea infectării în rândul populației. Astfel, până la finele lunii decembrie s-au plătit 4,25 mld lei pentru indemnizații acordate pe perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului, 922,13 mil lei pentru indemnizații acordate pentru alți profesioniștii, precum și pentru persoanele care au încheiate convenții individuale de muncă care întrerup activitatea ca urmare a efectelor SARS-CoV-2, 2,69 mld lei reprezentând sume acordate angajatorilor pentru decontarea unei părți a salariului brut al angajaților menținuți în muncă (41,5%), 96,15 mil lei pentru indemnizații acordate părinților pentru supravegherea copiilor pe perioada închiderii temporare a unităților de învățământ și 121,9 milioane pentru indemnizații acordate pe perioada reducerii temporare a activității pentru profesioniști precum și pentru persoanele care au încheiate convenții individuale de muncă în baza Legii nr.1/2005.

Cheltuielile de personal au însumat 109,98 mld lei, în creștere cu 7,5% comparativ cu anul precedent, reflectându-se majorările salariale, indemnizația de hrană, atât cele aplicate începând cu 1 ianuarie 2019, acordate în temeiul Legii cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cât și majorările salariale aplicate cu 1 ianuarie 2020. Exprimare ca pondere în PIB, cheltuielile de personal reprezintă un nivel de 10,6% din PIB, cu 0,9 puncte procentuale peste nivelul anului anterior. Din total cheltuielilor de personal, plățile reprezentând stimulentele de risc acordate pentru COVID 19 au fost de 323,47 milioane lei.

Au fost achitate, de asemenea, diferențele salariale prevăzute de Legea nr. 85/2016, restante din anul 2019 și sume aferente anului 2020 - pentru universitățile de stat, precum și tranșele aferente hotărârilor judecătorești având ca obiect drepturi de natură salarială în domeniul educației și justiției, în valoare aproximativă de 0,95 mld lei.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au fost 57,05 mld lei, în creștere cu 6,9% față de anul precedent. În cadrul bugetului general consolidat, majorările față de medie se înregistrează la nivelul administrației locale inclusiv spitalele din subordinea acestora, majorări determinate în special de plăți suplimentare pentru medicamente, materiale sanitare, reactivi și alte produse necesare diagnosticării și tratării pacienților infectați cu coronavirusul SARS-CoV-2.

De asemenea, o creștere se reflectă și la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate de 3,7% față de anul anterior determinată de deconturile mai mari pentru plata medicamentelor care fac obiectul contractelor cost-volum rezultat și pentru decontarea serviciilor medicale în ambulatoriu.

Cheltuielile cu asistența socială au fost de 138,55 mld lei în creștere cu 20,8% comparativ cu anul anterior. Evoluția cheltuielilor cu asistența socială a fost influențată, în principal, de majorarea punctului de pensie de la 1 septembrie 2019, precum și de majorarea punctului de pensie de la 1 septembrie 2020 cu 177 lei, respectiv de la 1.265 lei la 1.442 lei. De asemenea, se reflectă și majorarea de la 1 septembrie a.c. a nivelului indemnizației sociale pentru pensionari garantată de la 704 lei la 800 lei, precum și majorările privind alocațiile de stat pentru copii începând cu 1

mai 2019, 1 ianuarie 2020 și cea de la 1 august 2020 care reprezintă o creștere a alocației cu aprox. 20% mai mult decât cea plătită în luna iulie 2020.

Totodată, începând cu luna aprilie s-au realizat plăți determinate de măsurile care au fost luate cu caracter excepțional, în domeniul social și economic, pentru diminuarea efectelor negative generate de pandemia de COVID 19, cum ar fi plata pentru îndemnizații acordate pe perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului în valoare de 4,25 mld lei și pentru îndemnizații acordate pentru alți profesioniști, pentru persoanele care au încheiate convenții individuale de muncă care întrerup activitatea ca urmare a efectelor SARS-CoV-2 în valoare de 922,13 mil lei, precum și sume acordate angajatorilor pentru decontarea unei părți a salariului brut al angajaților menținuți în muncă (41,5%) în valoare de 2,69 mld lei. De asemenea, se continuă decontările îndemnizațiilor de asigurări sociale de sănătate pentru concedii medicale în scopul diminuării stocului de plăți restante aferente acestora, astfel că până la sfârșitul lunii decembrie plățile au fost de 3,6 mld lei, în creștere cu 31,1% comparativ cu anul anterior.

Cheltuielile cu subvențiile au fost de 8,14 mld lei, cea mai mare parte dintre acestea fiind alocate către sectorul agricol și transporturi, respectiv subvenții pentru sprijinirea producătorilor agricoli, subvenții pentru transportul călătorilor și pentru diferențe de preț și tarif.

Alte cheltuieli au fost de 8,36 mld lei, reprezentând, în principal, sume aferente titlurilor de plată emise de Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților, conform legislației în vigoare, burse pentru elevi și studenți, alte despăgubiri civile, precum și îndemnizații acordate părinților pentru supravegherea copiilor pe perioada închiderii temporare a unităților de învățământ (96,15 milioane lei). De asemenea, s-au plătit schemele de ajutor de stat acordate producătorilor agricoli care au fost afectați de secetă în valoare de 929,98 milioane lei.

Cheltuielile privind proiectele finanțate din fonduri externe nerambursabile (inclusiv subvențiile de la Uniunea Europeană aferente agriculturii) au fost de 35,1 mld lei, cu 25,9% mai mari comparativ cu anul precedent.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost în valoare de **53,2 mld lei**, cea mai mare sumă investită în economie în ultimii 10 ani, în creștere cu **9,5 mld lei** față de anul precedent. În cadrul bugetului general consolidat, majorările apar la bugetul de stat și la bugetele locale atât din fonduri naționale, cât și aferente proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile. Astfel, administrația locală a investit cu 64,6% mai mult față de aceeași perioadă a anului trecut în proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2021.

De asemenea, din bugetul Ministerului Afacerilor Interne s-au plătit **561,2 milioane lei** pentru achiziționarea de produse - stocuri de *urgență medicală*, inclusiv *scannere termice pentru combaterea răspândirii infecției cu coronavirusul SARS-COV-2*.

3.2. Evoluții și tendințe macroeconomice interne 2020-2024

Pe primele 9 luni ale anului 2020 economia s-a contractat cu 5% pe fondul crizei sanitare

În primele 9 luni ale anului 2020 economia românească a consemnat o reducere a volumului activității cu 5% pe seria brută și cu 4,5% pe seria ajustată sezonier, comparativ cu perioada similară din 2019. Datele statistice plasează România în grupul țărilor europene cu cele mai mici scăderi în perioada ianuarie-septembrie 2020, fiind depășită de câteva state relevante precum Irlanda (singura pe creștere), Polonia, Suedia, Bulgaria, Olanda, ceea ce demonstrează faptul că politicile guvernamentale au avut un efect favorabil de atenuare a șocului crizei COVID.

În trimestrul III, deși criza sanitară s-a prelungit, măsurile restrictive s-au mai relaxat. Totuși, unele domenii au rămas închise iar în altele reluarea activității s-a făcut în mod treptat și limitat (în special în acele locuri în care se impunea menținerea distanțării fizice). Sectorul a cărui activitate a continuat cu ritm susținut de la începutul anului a fost cel al construcțiilor, pe ansamblul primelor 9 luni din 2020, valoarea adăugată brută majorându-se cu 12,7% față de aceeași perioadă a anului 2019, ceea ce a însemnat o contribuție la creșterea reală a PIB de 0,5 puncte procentuale.

Valoarea adăugată brută din industrie a înregistrat o scădere majoră, de -11,2%, pe fondul diminuării producției industriale cauzată, în principal, de o cerere externă foarte redusă. Contribuția acestei ramuri la creșterea reală a PIB a fost de -2,4 puncte procentuale.

Agricultura a fost puternic afectată de condițiile climaterice care au influențat negativ culturile agricole, ceea ce a condus la reducerea semnificativă a producțiilor din acest sector. Astfel că în trimestrul III, valoarea adăugată brută din sector s-a diminuat cu 29% față de același trimestru din anul anterior. Această contracție puternică a condus la o scădere a VAB pe primele 9 luni din 2020 cu 23,2% comparativ cu perioada corespunzătoare din 2019, ceea ce a însemnat o contribuție la creșterea reală a PIB de -1,2 puncte procentuale.

Pe parcursul trimestrului III, sectorul serviciilor a rămas în continuare, unul din cele mai afectate domenii, în special cele pentru populație, recreative, culturale, hotelurile și restaurantele, transporturile aeriene, etc., chiar dacă măsurile restrictive s-au mai relaxat. Astfel, pe ansamblul primelor 9 luni, valoarea adăugată brută din servicii s-a diminuat cu 1,7%, reprezentând o contribuție negativă de 1 punct procentual. Cea mai drastică scădere s-a înregistrat în ramura „activități de spectacole, culturale și recreative; reparatii de produse de uz casnic și alte servicii” a cărei reducere a fost de 25,4% având o contribuție negativă la creșterea reală a PIB de 0,9 puncte procentuale. Sunt însă

de remarcat evoluțiile pozitive din „informații și comunicații” cu o creștere de 10,6% (și o contribuție de 0,6 puncte procentuale) și ale administrației publice cu 1,3% (contribuție de 0,2 puncte procentuale), aceasta din urmă datorită amplificării activității în domeniul sănătății, dar și a măsurilor luate de guvern impuse de perioada pe care o traversăm.

Pe latura cererii, este de remarcat faptul că investițiile brute din economie (formarea brută de capital fix), stimulate de avansul cererii din sectorul construcțiilor, au înregistrat o creștere de 4,4%, contribuind cu 1,1 puncte procentuale la creșterea produsului intern brut. Consumul privat a înregistrat o reducere de 4,8% (cu o contribuție de -3,1 pp), în special ca urmare a scăderii serviciilor pentru populație (-20,2%). Totuși, este de evidențiat faptul că revenirea comerțului cu amănuntul, începând cu a doua jumătate a anului 2020, s-a regăsit, în mod direct, în componenta cumpărări de mărfuri care a înregistrat în primele 9 luni o creștere cu 1,1% comparativ cu perioada corespunzătoare din anul 2019. Prelungirea crizei sanitare a impus suplimentarea fondurilor alocate domeniilor sănătate și social în scopul limitării răspândirii virusului Covid 19, ceea ce a condus la o majorare a consumului guvernamental (care include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice) cu 4,2% (cu o contribuție de +0,7 pp).

Variația stocurilor a înregistrat o contribuție negativă (-2,0 puncte procentuale) în condițiile în care cererea nu a putut fi acoperită din producția internă și importuri.

În același timp, exportul net a contribuit negativ la produsul intern brut (-1,7 puncte procentuale), ca o consecință a scăderii cu 12,1% a exportului de bunuri și servicii corelată cu o contracție mai redusă a importului de bunuri și servicii (-7,5%) susținut de cererea internă de investiții.

Conform prognozei de iarnă se estimează pentru anul 2020 o scădere a activității economice cu 4,4%, o valoare nominală a produsului intern brut de 1040,8 mld. lei și un deflator 2,7%. Prognoza de toamnă 2020 a Comisiei Europene estimează, pentru 2020, o valoare nominală a produsului intern brut de 1033 miliarde lei în condițiile unei contracții economice de 5,2% și a unui deflator PIB de 2,8%.

Pe întregul an 2020 se estimează că economia românească se va contracta cu 4,4%

Dinamica numărului mediu de salariați a încetinit

În trimestrul III 2020 rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 71,2% (conform definiției AMIGO), depășind cu 1,2 puncte procentuale ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei 2020.

Numărul mediu de salariați (media efectivelor lunare, conform INS, conform metodologiei naționale) a fost de 4.931,1 mii persoane în primele 11 luni din 2020, în scădere

cu -1,0% față de aceeași perioadă din anul 2019.

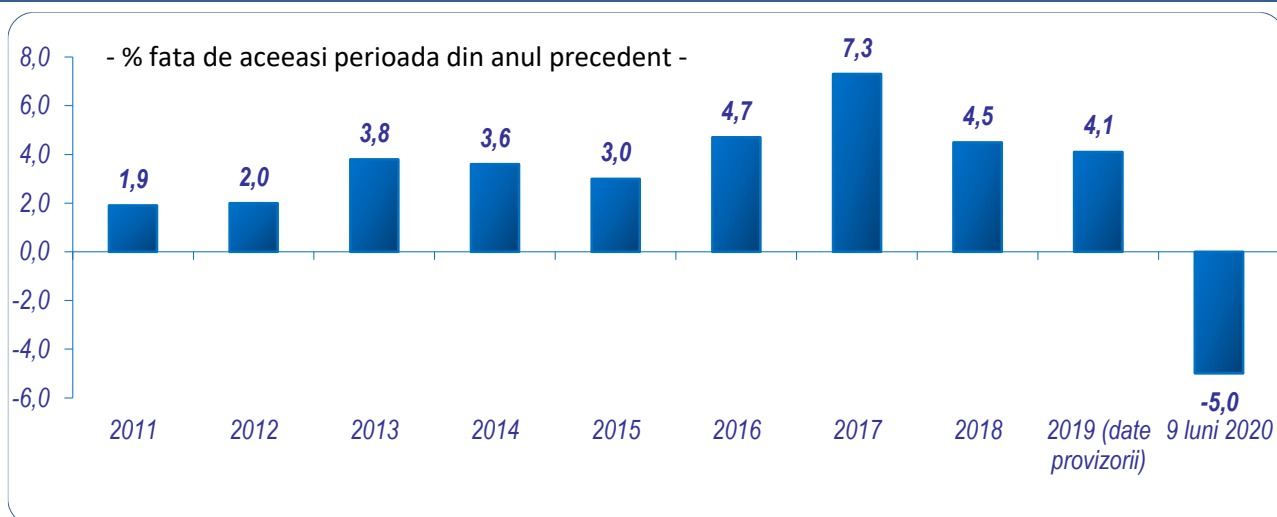
Numărul mediu de salariați din industrie s-a redus cu -4,3% față de primele 11 luni din 2019 pe fondul apariției crizei sanitare generate de noul CORONA virus COVID – 19 cu efect de închidere graduală a activităților din anumite ramuri industriale. Această evoluție negativă a fost compensată într-o oarecare măsură de creșterea numărului de salariați din celelalte activități ale sectorului concurențial, în special informații și comunicații (4,0%) și construcțiile (4,0%).

Câștigul salarial mediu brut pe total economie, a fost pe 11 luni 2020 de 5.350 lei. Câștigul salarial mediu net s-a majorat cu 6,6 %, fiind de 3.279 lei.

În termeni reali, pe total economie, creșterea câștigului salarial a fost de 3,8 %.

Rata șomajului înregistrat la sfârșitul lunii noiembrie 2020 a fost de 3,32%, mai mare cu 0,32 puncte procentuale față de sfârșitul lunii noiembrie 2019 (3,0%).

Evoluția în termeni reali a produsului intern brut

În anul 2020 prețurile de consum au crescut cu 2,63%.

În anul 2020 prețurile de consum s-au majorat ca medie anuală cu 2,63%. Evoluția inflației a fost influențată în principal de creșterea de prețuri la categoria mărfuri alimentare (+4,80%) și la tarifele pentru servicii (+3,10%), în timp ce prețurile mărfurilor nealimentare s-au majorat doar cu 1,01%.

Inflația anuală a continuat pe tot parcursul anului trendul descendent ajungând în luna decembrie la un minim de 2,06%.

Reducerea ratei inflației a avut loc în condițiile unei contracții a cererii interne, a căror efecte au fost atenuate parțial de o depreciere a monedei naționale față de euro în

medie cu 1,9%.

Cadrul macroeconomic în 2021 și pe termen mediu

<i>Indicatori</i>	<i>UM</i>	<i>Estimări 2021</i>
Produsul intern brut, prețuri curente	mld lei	1.116,8
- creșterea reală	%	4,3
Creșterea medie a prețurilor de consum (IPC)	%	2,4
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului	mii pers	310
- rata șomajului înregistrat	%	3,6
Câștigul salarial mediu brut	lei/ luna	5.380
Soldul contului curent	% PIB	-4,6

Creșterea economică va fi de 4,3% în anul 2021

Pentru **anul 2021**, obiectivul la nivel macroeconomic este acela de a recupera în mare parte scăderea economică din anul 2020, creându-se premisele unei creșterii economice sustenabile. Prognoza pentru 2021 prevede un spor al produsului intern brut de 4,3%.

Pe latura ofertei se preconizează că toate activitățile vor contribui pozitiv la avansul economiei. Construcțiile își vor continua evoluțiile favorabile din ultimii ani, creșterea valorii adăugate brute fiind estimată la numai 5,9%, determinat de efectul de bază. În ceea ce privește industria, puternic afectată de criza sanitară, se așteaptă pentru anul curent, o revenire parțială (5,7%), atingerea nivelului din 2019 fiind estimată pentru anul 2022. Pentru agricultură, se estimează o creștere a VAB de 14,8%, în condițiile în care aceasta ar urma după doi ani cu reduceri succesive ale volumului de activitate.

Cererea internă va reprezenta motorul creșterii economice, estimându-se majorarea atât a investițiilor cât și a consumului:

- Ritmul de creștere a formării brute de capital fix va fi de 6,5%
- Cheltuielile cu consumul final al populației se vor majora cu 3,7%.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe va reprezenta, în anul 2021, 4,6% din PIB

Deficitul de cont curent este prognozat la 10,6 mld. euro în anul 2021, având o pondere în PIB de 4,6%, cu un deficit al balanței de bunuri de 8,9% din PIB.

Presiunile pe piața muncii se vor atenua

Ocuparea forței de muncă se va îmbunătăți, în principal, prin creșterea numărului de salariați cu 243 mii persoane în perioada 2022-2024, în condițiile creșterii productivității muncii. Șomajul înregistrat va continua să se reducă chiar la niveluri inferioare celor dinaintea izbucnirii pandemiei de COVID-19, rata șomajului scăzând până la 2,6% la sfârșitul

Inflația în 2021 se va reduce

Creșterea economică pe termen mediu se va accelera

anului 2024.

Pentru anul 2021, se estimează că **inflația** se va reduce ca medie anuală până la 2,4%, în timp ce la sfârșitul anului se estimează că va ajunge la 2,5%.

Pentru **perioada 2022 - 2024**, ritmul mediu anual de creștere economică estimat este la 4,9% cu un vârf în anul 2023 de 5%, an în care este de așteptat a se realiza o absorbție mai consistentă a fondurilor europene. Pe partea cererii, formarea brută de capital fix va reprezenta motorul creșterii economice, cu un ritm anual de 9%, scenariul luând în calcul impactul fondurilor europene alocate atât prin programul PNRR, cât și cele din cadrul financiar multianual. Exportul net va continua să aibă o contribuție negativă în perioada 2022-2024, dar efectul de frânare a creșterii economice va fi mult diminuat. Pe partea ofertei, sectorul cel mai dinamic va fi cel al construcțiilor pentru care se prevede un ritm mediu anual de creștere a valorii adăugate brute de 8,8%, în concordanță cu creșterea estimată pentru investiții. De asemenea, pentru sectorul terțiar se estimează un spor mediu anual de 4,6% accentul fiind pus pe dezvoltarea serviciilor moderne (IT, servicii pentru întreprindere, etc.). Pentru sectorul industrial, ritmul mediu anual de creștere este estimat la 4,5%, cu dezvoltarea cu precădere a ramurilor cu aport sporit de valoare adăugată brută.

Evoluția indicatorilor macroeconomici pe termen mediu					
<i>- modificare procentuală față de anul anterior -</i>					
	2020	2021	2022	2023	2024
Produsul intern brut, - prețuri curente – mld. lei	1040,8	1116,8	1204,2	1301,6	1403,8
- creșterea reală, %	-4,4	4,3	4,7	5,0	4,9
Contul curent – mil. euro	-10.851	-10.566	-10.835	-10.776	-10.998
- % din PIB	-5,0	-4,6	-4,4	-4,1	-3,9
Creșterea prețurilor de consum, %					
- sfârșitul anului	2,06	2,5	2,4	2,3	2,2
- media anuală	2,63	2,4	2,6	2,5	2,4
Câștigul salarial mediu brut lunar - lei	5150	5380	5725	6110	6515
Câștigul salarial mediu net lunar - lei	3180	3323	3538	3777	4025
Câștigul salarial real, %	3,8	2,0	3,8	4,2	4,1
Numărul mediu de salariați-mii persoane	5090	5158	5277	5405	5520
Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul anului					
- mii persoane	305	310	280	255	240
- rata șomajului înregistrat, %	3,5	3,6	3,1	2,8	2,6

Deficitul contului curent se va ajusta sub pragul de 4% la sfârșitul orizontului de prognoză

Ponderea în PIB a deficitului de cont curent se așteaptă să intre pe o traiectorie de redresare de la 5,0% din PIB în anul 2020, la 3,9% în anul 2024.

Piața muncii va continua să se îmbunătățească

Ocuparea forței de muncă se va îmbunătăți, în principal, prin creșterea numărului de salariați cu 243 mii persoane în perioada 2022-2024, în condițiile creșterii productivității muncii. Șomajul înregistrat va continua să se reducă chiar la niveluri inferioare celor dinaintea izbucnirii pandemiei de COVID-19, rata șomajului scăzând până la 2,6% la sfârșitul anului 2024.

Inflația va continua să se reducă

În perioada 2022-2024 se așteaptă ca inflația să-și continue trendul descendent ajungând în anul 2024 la 2,2% la sfârșitul anului și 2,4% ca medie anuală.

Previziunile au luat în calcul ani agricoli normali precum și o ușoară depreciere în termeni nominali a monedei naționale în raport cu moneda europeană.

3.3. Cheltuieli fiscale

Cheltuielile fiscale²⁰ au fost estimate la un nivel de 50,445 mil. lei (4,8% din PIB) în anul 2020, prognozându-se că acestea își vor menține aceeași pondere și în anul 2023.

Principalele cheltuieli fiscale în cazul României sunt legate de:

- 1. impozitul pe profit** (ex.: scutirea de impozit pentru profitul investit în producția și/sau achiziția de echipamente tehnologice - mașini, utilaje și instalații de lucru, cheltuielile de cercetare dezvoltare – deducere suplimentară în proporție de 50% a cheltuielilor eligibile pentru aceste activități, cheltuieli privind sponsorizări și/sau acte de mecenat, precum și burse private, acordarea de bonificații pentru plata anticipată efectuată până la termenele scadente aferente trimestrelor I, II și III ale anului 2020, acordarea deductibilității integrale a ajustărilor pentru deprecierea creanțelor începând cu 2022 etc.)
- 2. impozitul pe venit** (ex.: scutirea de impozit pentru veniturile reprezentând avantaje în bani și/sau în natură primite de persoanele cu handicap, veteranii de război, persoanele persecutate din motive politice etc., pentru indemnizațiile pentru risc maternal, maternitate, creșterea copilului, eliminarea din venitul lunar din pensii a plafonului neimpozabil de 2000 lei, deduceri personale pentru persoanele aflate în întreținere, scutirea de impozit pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor în baza contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatori care desfășoară activități în sectorul construcții, I.T, cercetare-dezvoltare etc.)
- 3. TVA** (cotele reduse de TVA de 9% și 5%)

²⁰ **Cheltuielile fiscale** reprezintă totalitatea prevederilor legislației fiscale, reglementări sau norme legislative al căror efect este reducerea veniturilor bugetare sau amânarea încasării acestora, aplicabile anumitor categorii de contribuabili, în raport cu standardele de impozitare stabilite în mod general. Acestea pot include scutiri, deduceri și facilități fiscale, cote reduse de impozitare, reguli diferențiate de calcul al impozitelor, taxelor și contribuțiilor stabilite în scopul acordării unui tratament preferențial unei categorii de contribuabili, precum și orice alte reglementări fiscale de natură să reducă încasările bugetare.

4. **impozite și taxe locale** (ex.: scutiri de la plata impozitului pe clădirile aflate în proprietatea publică sau privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, scutiri de la plata impozitului pe clădire în cazul persoanelor fizice și/sau juridice române care reabilitează sau modernizează termic clădirile de locuit pe care le dețin în proprietate, etc.)
5. **contribuții sociale** (ex.: tichetele de masă, tichetele cadou, tichetele de creșă, tichetele de vacanță, tichete culturale și tichete sociale acordate potrivit legii, veniturile din pensii, cota contribuției asiguratorii pentru muncă redusă la nivelul cotei care se face venit la Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale în cazul angajatorilor care desfășoară activități în sectorul construcții, exceptarea de la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru persoanele fizice pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor în baza contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatori care desfășoară activități în sectorul construcții, etc.)

	2020	2021	2022	2023
PIB (mil.lei)	1.040.800	1.116.800	1.204.200	1.301.600
Cheltuieli fiscale* (mil.lei)	50.445	52.491	58.354	61.835
(% PIB)	(4,8)	(4,7)	(4,8)	(4,8)
din care:				
Impozit pe profit (mil.lei)	3.677	2.970	4.155	4.460
(% PIB)	(0,4)	(0,3)	(0,4)	(0,3)
Impozit pe venit (mil.lei)	13.221	13.927	14.415	14.832
(% PIB)	(1,3)	(1,3)	(1,2)	(1,1)
Taxa pe valoarea adăugată (mil.lei)	15.818	16.969	19.562	21.397
(% PIB)	(1,5)	(1,5)	(1,6)	(1,6)
Contribuții sociale (mil.lei)	15.650	16.496	18.038	18.907
(% PIB)	(1,5)	(1,5)	(1,5)	(1,5)
Impozite și taxe locale (mil.lei)	2.079	2.129	2.184	2.239
(% PIB)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)

*Impactul a fost estimat pentru cheltuielile pentru care există raportări statistice.

**Impactul nu cuprinde scutirile care sunt conforme Directivelor UE

4.1. Realizările estimate în anul 2020 față de măsurile asumate prin raportul anterior

În domeniul impozitelor directe:

Impozitul pe profit

- în continuarea măsurilor de combatere a planificării fiscale, s-a transpus Directiva (UE) 2017/952 a Consiliului din 29 mai 2017 de modificare a Directivei (UE) 2016/1164 în ceea ce privește tratamentul neuniform al elementelor hibride care implică țări terțe, prin OUG 6/2020.

Activități derulate ca răspuns la criza cauzată de pandemia de COVID-19:

- în vederea stimulării plății obligațiilor fiscale scadente, având în vedere necesitățile de finanțare a cheltuielilor bugetare, s-au acordat reduceri de la plata impozitului pe profit datorat, potrivit OUG nr.33/2020, sub formă de bonificații, pentru trimestrele I-III, astfel:

a) 5% pentru contribuabilii mari stabiliți potrivit prevederilor privind organizarea activității de administrare a marilor contribuabili;

b) 10% pentru contribuabilii mijlocii stabiliți potrivit prevederilor privind organizarea activității de administrare a contribuabililor mijlocii,

c) 10% pentru ceilalți contribuabili.

Începând cu trim II cota de bonificație a fost de 10% pentru toate categoriile de contribuabili. Contribuabilii cu anul fiscal modificat au aplicat bonificațiile în mod corespunzător sistemului lor de calcul, pentru trei trimestre.

- pentru adaptarea plăților anticipate în contul impozitului pe profit la nivelul încasărilor realizate în anul 2020, s-a adoptat posibilitatea plății acestora la nivelul sumei calculate pe baza rezultatului fiscal curent, față de o pătrime din impozitul pe profit al anului precedent, prin OUG 29/2020.

Alte măsuri:

- instituirea regulilor de consolidare fiscală (grup fiscal), cu aplicabilitate începând cu anul fiscal 2022, prin Legea nr.296/2020;

- acordarea unei reduceri la determinarea impozitului pe profit în funcție de menținerea/creșterea capitalurilor proprii, prin OUG 153/2020, pentru perioada 2021-2025. Procentele de reducere a impozitului se situează în intervalul 2%-10%, în funcție de înregistrarea capitalurilor proprii contabile pozitive sau de nivelul de creștere a capitalurilor ajustate fiscal;

- amânarea aplicării deducerii integrale a ajustărilor pentru creanțele neîncasate, pentru anul 2021.

Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor

- microîntreprinderile au beneficiat de bonificație pentru plata impozitului în cotă de 10% pentru trim I-III;

- pentru crearea unor surse suplimentare instituțiilor publice, s-a instituit posibilitatea de a scădea din impozitul pe veniturile microîntreprinderilor sponsorizările efectuate către instituțiile și autoritățile publice, cu menținerea procentului de deducere existent pentru sponsorizări.

- acordarea unei reduceri a impozitului pe veniturile microîntreprinderilor în funcție de menținerea/creșterea capitalurilor proprii, prin OUG 153/2020, pentru perioada 2021-2025;

- eliminarea din sfera de impozitare a veniturilor din dividende.

Alte impozite directe în domeniul resurselor naturale :

- Termenul din Ordonanța Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploataării resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, cu modificările ulterioare, este prorogată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/2018.

Alte impozite directe în domeniul specifice

- începând cu anul 2020 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/2020, s-a abrogat *taxa pe activele financiare ale instituțiilor de credit*.

Activități derulate ca răspuns la criza cauzată de pandemia de COVID-19:

- Contribuabilii obligați la plata impozitului specific potrivit Legii nr.170/2016 privind impozitul specific unor activități, pentru anul 2020 au beneficiat de scutiri de la plata impozitului specific, pentru:

- perioada în care aceștia au întrerupt activitatea total sau parțial pe perioada stării de urgență decretate, prin recalcularea impozitului specific anual și implicit a plății semestriale, pentru reducerea impactului pe cash-flow, potrivit O.U.G. nr.48/2020;
- o perioadă de 90 de zile, conform O.U.G. nr. 99/2020;
- pentru perioada rămasă până la finalul anului 2020 de la data intrării în vigoare a O.U.G. nr.181/2020, asigurându-se continuitatea pachetului de măsuri fiscale adoptat anterior.

Scopul măsurilor au vizat reducerea sarcinii fiscale privind acești contribuabili, având în vedere că mecanismul de stabilire a impozitului specific unor activități în raport de anumite variabile (rangul localității, de suprafața utilă comercială/de servire/de desfășurare a activității, coeficient de sezonabilitate, valoarea impozitului standard pentru hoteluri și alte facilități de cazare corespunzător categoriei și/sau tipului de structură de primire turistică menționate în certificatul de clasificare), și nu în legătură cu nivelul veniturilor realizate, afectează lichiditatea acestora. Totodată, **pentru anul 2021**, s-a adoptat scutirea de la plata impozitului specific pentru o perioadă de 90 de zile calculată începând cu data de 1 ianuarie 2021, prin O.U.G. nr. 226/2020.

- Măsura de reducere a impozitului în funcție de menținerea/creșterea capitalurilor proprii se aplică și contribuabililor plătitori de impozit specific unor activități, pentru perioada 2021-2025.

În domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale obligatorii:

Activități derulate ca răspuns la criza cauzată de pandemia de COVID-19:

- s-au introdus bonificații la plata impozitului pe venit, contribuției de asigurări sociale și contribuției de asigurări sociale de sănătate, datorate de persoanele fizice pentru veniturile realizate în anul 2019, pentru care există obligația depunerii *Declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice*, astfel:

a) o bonificație de 5% din impozitului pe venit, contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate, reprezentând obligații fiscale anuale pentru anul 2019, dacă toate aceste obligații fiscale de plată se sting prin plată sau compensare, integral până la data 30 iunie 2020 inclusiv;

b) o bonificație de 5% din impozitul pe venit, contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate, pentru depunerea Declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice prin mijloace electronice de transmitere la distanță, până la 30 iunie 2020 inclusiv;

- neinclusiunea în baza de calcul a CAS, CASS și CAM a sumelor plătite până la data de 30 iunie 2020 inclusiv, reprezentând stimulente/prime acordate de către angajator din fondul de salarii, pentru perioada stării de urgență decretate potrivit legii pentru prevenirea răspândirii epidemiei COVID-19, persoanelor fizice care realizează venituri din salarii în baza contractului individual de muncă, ca urmare a desfășurării de activități care presupun contact direct cu cetățenii fiind supuse riscului de infectare cu SARS-CoV-2;

- prorogarea termenului prevăzut pentru depunerea Declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, precum și pentru plata impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale obligatorii, datorate de persoanele fizice în situațiile reglementate de Codul fiscal, precum și în alte acte normative, de până la 15 martie 2020, inclusiv, până la data de 30 iunie 2020 inclusiv;

- neimpozitarea și neinclusiunea în baza de calcul a contribuțiilor sociale obligatorii aferente a sumelor reprezentând contravaloarea testelor medicale de diagnosticare a infecției COVID-19, suportate de angajator, din inițiativa acestuia, pentru persoanele fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor, în scopul depistării și prevenirii răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2;

- neimpozitarea și neinclusiunea în baza de calcul a contribuțiilor sociale obligatorii a avantajelor în natură acordate persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor ca urmare a ocupării unor funcții considerate de către angajator/plătitor esențiale pentru desfășurarea activității și care se află în izolare preventivă la locul de muncă sau în zone special dedicate în care nu au acces persoane din exterior, pentru o perioadă stabilită de angajator/plătitor, în cazul instituirii stării de asediu sau de urgență, potrivit legii.

În domeniul impozitelor și taxelor locale:

Activități derulate ca răspuns la criza cauzată de pandemia de COVID-19:

În situația actuală, a pandemiei create de coronavirus COVID-19, Guvernul României a adoptat mai multe acte normative prin care au fost introduse măsuri fiscale care să protejeze afacerile și sistemul economic, menite să încurajeze solidaritatea mediului de afaceri, loialitatea contractuală și disponibilitatea de adaptare a raporturilor de afaceri la provocările ridicate de această criză sanitară fără precedent în istoria modernă. În acest sens, Guvernul României a adoptat Ordonanțele de urgență ale Guvernului nr. 29/2020 și nr. 69/2020.

Astfel, în ceea ce privește impozitul pe proprietate, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 29/2020 privind unele măsuri economice și fiscal-bugetare, Guvernul României a hotărât, în anul 2020, prorogarea termenului de plată a impozitului pe clădiri, impozitului pe teren și a impozitului pe mijloacele de transport, de la 31 martie inclusiv la 30 iunie inclusiv, precum și a bonificației stabilită de consiliul local.

De asemenea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 69/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și pentru instituirea unor măsuri fiscale, se acordă competențe consiliilor locale ca, pentru durata stării de urgență, în cazul contribuabililor plătitori de impozit/taxă pe clădiri, să poată adopta hotărâri privind reducerea impozitului anual pe clădiri cu o cotă de până la 50%, pentru clădirile nerezidențiale, aflate în proprietatea persoanelor fizice/juridice, folosite pentru activitatea economică proprie a acestora sau date în folosință printr-un contract de închiriere, comodat sau prin alt tip de contract pentru desfășurarea unor activități economice către alte persoane fizice/juridice, dacă în perioada pentru care s-a instituit starea de urgență, proprietarii sau utilizatorii clădirilor au fost obligați, potrivit legii, să își întrerupă total activitatea economică sau dețin certificatul pentru situații de urgență emis de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri prin care se certifică întreruperea parțială a activității economice.

În ceea ce privește taxa de ocupare a domeniului public, tot prin OUG nr.69/2020 se introduc scutiri și reduceri de taxe acordate de consiliul local pentru ocuparea domeniului public, astfel:

- În cazul panourilor de publicitate, plata taxei și a chiriei datorate pentru ocuparea domeniului public, se datorează numai pentru panourile decorate, proportional cu perioada de timp în care respectivele panouri au fost efectiv decorate.
- Scutirea de la plata taxei pentru utilizarea temporară a locurilor publice, de către utilizatorii suprafețelor care au fost obligați, potrivit legii, să își întrerupă total activitatea economică sau dețin certificatul pentru situații de urgență emis de Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri prin care se certifică întreruperea parțială a activității economice.
- Totodată, prin O.U.G. nr. 181/2020, până la data de 2 decembrie 2020, autoritățile administrației publice locale aveau competență de a adopta hotărâri de reducere a impozitului pe clădirile nerezidențiale, aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice, cu o cotă de până la 50%, pentru acele clădiri folosite pentru activități economice proprii ale acestora.

Alte măsuri:

- Măsuri de sprijinire a mediului de afaceri, adoptate prin Legea nr. 296/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, printre care menționăm:
 - Modificarea termenului de depunere a raportului de evaluare în cazul clădirilor nerezidențiale aflate în proprietatea persoanelor juridice de la 3 la 5 ani;
 - Acordarea de competență autorităților publice locale de a efectua indexarea autovehiculelor de transport de marfă cu masa totală autorizată egală sau mai mare de 12 tone, în funcție de rata de schimb a monedei euro publicată în Jurnalul Uniunii Europene și de nivelurile minime prevăzute în Directiva 1999/62/CE de aplicare la vehiculele grele de marfă pentru utilizarea anumitor infrastructuri.
 - Începând cu data de 1 ianuarie 2021 impozitul pe clădirile aflate în proprietatea persoanelor fizice și juridice care sunt utilizate pentru prestarea de servicii turistice, pe o durată de cel mult 180 de zile consecutive sau cumulate, în cursul unui an calendaristic, se reduce cu 50%;
 - Indexarea impozitelor și taxelor locale pentru anul fiscal 2021 cu rata inflației de 2,6% aferentă anului fiscal 2020, astfel cum este comunicat de către Institutul National de Statistică.

În domeniul impozitelor indirecte:

Taxa pe valoarea adăugată

Activități derulate ca răspuns la criza cauzată de pandemia de COVID-19:

- Măsuri de atenuare a repercusiunilor negative asupra economiei naționale și de sprijinire a operatorilor economici:
 - Amânarea de la plata în vamă a TVA pentru importurile de medicamente, echipamente de protecție, alte dispozitive sau echipamente medicale și materiale sanitare care pot fi utilizate în prevenirea, limitarea, tratarea și combaterea COVID-19 – măsură aplicabilă în perioada pentru care s-a instituit starea de urgență și în următoarele 30 de zile calendaristice de la data încetării stării de urgență;
 - Introducerea unei scutiri de TVA cu drept de deducere pentru livrările de medicamente, echipamente de protecție, dispozitive sau echipamente medicale și materialele sanitare achiziționate de către asociații/fundații, în condițiile în care bunurile respective vor fi utilizate de acestea direct în acțiunile de combatere a COVID-19 sau vor fi donate altor

entități care le vor utiliza în același scop – măsură aplicabilă până la data de 1 septembrie 2020;

o Eliminarea procedurii de înregistrare în scopuri de TVA pe baza criteriilor pentru evaluarea riscului fiscal în cazul persoanelor impozabile, societăți cu sediul activității economice în România, înființate în baza Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care solicită înregistrarea la înființare sau ulterior, prin opțiune, în baza art. 316 alin. (1) lit. a) și c) din Codul fiscal;

o Introducerea unei scutiri de TVA cu drept de deducere pentru operațiunile cu măști de protecție individuale și ventilatoare medicale pentru terapie intensivă, necesare pentru constituirea rescEU - rezerva de capacități a Uniunii Europene, efectuate în beneficiul instituțiilor publice responsabile cu constituirea acestei rezerve – măsură aplicabilă până la data de 1 octombrie 2020;

o Introducerea unei scutiri de TVA pentru achizițiile intracomunitare de Remdesivir, în baza contractului-cadru semnat pe 7 octombrie 2020 de Comisia Europeană cu societatea farmaceutică Gilead pentru livrarea de Veklury, denumirea comercială a Remdesivir – măsură aplicabilă până la data de 31 decembrie 2022.

Alte măsuri în domeniul TVA:

- Transpunerea în legislația națională:

- o prin Ordonanța Guvernului nr. 6/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015, precum și pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare, a următoarelor directive comunitare:

- ▶ Directiva (UE) 2018/1910 a Consiliului din 4 decembrie 2019 de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește armonizarea și simplificarea anumitor norme din sistemul taxei pe valoarea adăugată pentru impozitarea schimburilor comerciale dintre statele membre,

- ▶ Directiva (UE) 2019/475 a Consiliului din 18 februarie 2019 de modificare a Directivelor 2006/112/CE și 2008/118/CE în ceea ce privește includerea comunei italiene Campione d'Italia și a apelor italiene ale lacului Lugano în teritoriul vamal al Uniunii și în domeniul de aplicare teritorială al Directivei 2008/118/CE

- o prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 226/2020 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, a următoarelor directive comunitare:

- ▶ Directiva (UE) 2020/1756 a Consiliului din 20 noiembrie 2020 de modificare a Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată în ceea ce privește identificarea persoanelor impozabile în Irlanda de Nord;

- ▶ Directiva (UE) 2020/2020 a Consiliului din 7 decembrie 2020 de modificare a Directivei 2006/112/CE a Consiliului în ceea ce privește măsurile temporare privind taxa pe valoarea adăugată aplicabilă vaccinurilor împotriva Covid-19 și dispozitivelor medicale pentru diagnostic in vitro aferente, ca răspuns la pandemia de COVID-19.

- Măsuri de sprijinire a mediului de afaceri, adoptate prin Legea nr. 296/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, printre care menționăm:

- o transpunerea unor decizii ale Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la acordarea dreptului de deducere a TVA;

- introducerea unor prevederi privind ajustarea bazei de impozitare a TVA în cazul în care contravaloarea totală sau parțială a bunurilor livrate sau a serviciilor prestate nu a fost încasată de la beneficiarii persoane fizice, în vederea alinierii cu jurisprudența europeană;
- acordarea dreptului de deducere a TVA pentru achizițiile de băuturi alcoolice și produse din tutun și în alte situații decât cele în care era posibilă deducerea TVA anterior, respectiv și în situațiile în care bunurile sunt destinate acordării/prestării de servicii în mod gratuit, în scopuri legate de desfășurarea activității economice, în condițiile stabilite prin normele metodologice.

Accize

● *cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2020:*

- A fost majorat nivelul accizei totale pentru țigarete de la 483,74 lei/1000 țigarete la 503,97 lei/1000 țigarete.
- A fost majorat nivelul accizelor la tutun de fumat fin tăiat destinat rulării în țigarete, precum și la alte tutunuri de fumat de la 416,70 lei/kg la 435,40 lei/kg.
- De asemenea, precizăm că nivelul accizelor prevăzut în anexa nr. 1 de la Titlul VIII din Codul fiscal, cu excepția țigaretelor, a fost actualizat cu creșterea prețurilor de consum comunicată oficial de Institutul Național de Statistică.
- Totodată, prin Legea nr. 263/2019 *pentru modificarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal*, a fost diminuat nivelul accizelor la:
 - motorină de la 1.838,04 lei/1000 l la 1.518,04 lei/1000 l respectiv de la 2.175,24 lei/tonă la 1.796,53 lei/tonă,
 - benzină cu plumb de la 2.268,23 lei/1000l la 1.948,23 lei/1000 l, respectiv de la 2.945,75 lei/tonă la 2.530,17 lei/tonă,
 - benzină fără plumb de la 1.976,36 lei/1000 l la 1.656,36 lei/1000 l, respectiv de la 2.566,71 lei/tonă la 2.151,13 lei/tonă.

● *cu aplicabilitate de la data de 1 aprilie 2020:*

- A fost majorat nivelul accizei totale pentru țigarete de la 503,97 lei/1000 țigarete la 533,97 lei/1000 țigarete.

În domeniul Codului de procedură fiscală

Activități derulate ca răspuns la criza cauzată de pandemia de COVID-19:

- nedatorarea dobânzilor și penalităților pentru obligațiile fiscale scadente începând cu luna martie 2020, până la 25 decembrie 2020;
- au fost suspendate termenele stabilite pentru îndeplinirea condițiilor de menținere a valabilității înlesnirilor la plată, pe perioada stării de urgență și ulterior acesteia până la data de 25 decembrie 2020;
- au fost suspendate măsurile de executare silită a creanțelor bugetare, pe perioada stării de urgență și, ulterior acesteia până la data de 25 decembrie 2020. Excepție de la această regulă au fost executările silite care se aplică pentru recuperarea creanțelor bugetare stabilite prin hotărâri judecătorești pronunțate în materie penală și executările silite care se realizează pentru ajutoarele de stat a căror recuperare a fost dispusă printr-o decizie a Comisiei Europene/furnizorului ajutorului de stat sau a unei instanțe naționale;
- au fost suspendate sau nu au început termenele de prescripție a dreptului organului fiscal de a stabili creanțe fiscale și de a cere executarea silită, precum și termenul de prescripție al

contribuabilului/plătitorului de a cere restituirea creanțelor fiscale, prevăzute de Codul de procedură fiscală, pe perioada stării de urgență și ulterior acesteia până la data de 25 decembrie 2020;

- s-a reglementat faptul că solicitarea la rambursare prin deconturile cu sumă negativă de taxă pe valoarea adăugată cu opțiune de rambursare, depuse în cadrul termenului legal de depunere, să se facă cu efectuarea ulterior a inspecției fiscale, până la data de 31 martie 2021;

- s-au instituit măsuri de acordare a unor facilități fiscale care vizează toți contribuabilii care au datorii restante la 31 martie 2020 (persoane fizice, juridice, persoane fizice care desfășoară activități economice sau profesii libere, entități fără personalitate juridică, instituții publice, etc.) respectiv de anulare a accesoriilor datorate cu condiția achitării obligațiilor bugetare principale și a obligațiilor bugetare; În acest caz cererea de anulare a accesoriilor se poate depune până la 31 martie 2021;

- s-au flexibilizat condițiile de accesare a restructurării obligațiilor bugetare, prin adoptarea unor prevederi prin care să se reglementeze: includerea în sfera obligațiilor bugetare pentru care se poate acorda restructurarea obligațiilor bugetare restante până la 31 decembrie 2020, prelungirea termenului de depunere a notificărilor privind intenția de a beneficia de restructurarea obligațiilor bugetare până la 31 martie 2021, iar cererea de restructurare să poată fi depusă până la data de 30 iunie 2021;

- s-a reglementat o procedură simplificată de acordare a eșalonării la plată pentru cel mult 12 luni, pentru obligațiile bugetare principale și accesorii a căror scadență/termen de plată se împlinește după declarării stării de urgență până la data eliberării certificatului de atestare fiscală, dacă sunt îndeplinite anumite condiții; Cererea de acordare a eșalonării se poate depune până la 31 martie 2021.

4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2021-2024, principalele măsuri

Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2021-2024, principalele obiective pe termen mediu

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu vizează în principal următoarele aspecte:

- ◆ Implementarea măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2020-2024, pe măsură ce spațiul fiscal-bugetar va permite;
- ◆ Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european. Sunt avute în vedere și inițiativele propuse de Comisia Europeană în cadrul „Planului de acțiune pentru o fiscalitate echitabilă și simplificată în sprijinul strategiei de redresare” care au ca scop reducerea sarcinilor administrative la nivelul statelor membre și al contribuabililor, precum și simplificarea prevederilor legislative și a obligațiilor de înregistrare și raportare în domeniul TVA;
- ◆ Îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, ca urmare a dialogului cu mediul de afaceri;
- ◆ Perfecționarea legislației în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora;

- ◆ Pregătirea unor reforme în domeniul fiscal care vor contribui la o creștere economică sustenabilă pe termen mediu și lung.

Urmărind obiectivele prezentate, principalele măsuri avute în vedere sunt:

◇ **În domeniul impozitului pe profit** – revizuirea sistemului de provizioane aplicabile domeniilor de activitate.

◇ **În domeniul impozitului pe venit, contribuțiilor sociale obligatorii, impozitului pe veniturile obținute din România de nerezidenți și impozitului pe reprezentanțele firmelor străine înființate în România:**

- Elaborarea unui studiu de impact privind posibile facilități fiscale în vederea reformării impozitării muncii, inclusiv reducerea contribuțiilor și impozitelor pe echivalentul salariului minim, și începând cu anul 2022 pilotarea pentru doi ani pe un sector al economiei cel mai bine plasat în urma studiului de impact.
- Prelungirea și/sau generalizarea măsurii va fi determinată de rezultatele înregistrate în urma pilotării la doi ani de la intrarea în vigoare în condițiile unui deficit sub 3% sau doi ani de creștere economică peste potential;
- Continuarea demersurilor privind ratificarea de către partea română a Convenției multilaterale pentru implementarea în cadrul tratatelor fiscale a măsurilor legate de prevenirea erodării bazei impozabile și transferul profiturilor.

◇ **În domeniul TVA:**

- Implementarea unui sistem obligatoriu de facturare electronică care să asigure creșterea eficienței și eficacității în colectarea impozitelor și taxelor, precum și prevenirea și combaterea fraudei/a evaziunii în domeniul TVA.

◇ **În domeniul procedurii fiscale:**

Măsurile fiscale din domeniul procedurii fiscale, luate în anul 2020 în vederea stopării efectelor negative ale pandemiei, în vederea sprijinirii populației și al mediului de afaceri vor continua și în anul 2021; astfel, principalele obiective pe termen mediu sunt următoarele:

- solicitarea la rambursare prin deconturile cu sumă negativă de taxă pe valoarea adăugată cu opțiune de rambursare, depuse în cadrul termenului legal de depunere, se va face cu efectuarea ulterior a inspecției fiscale, până la data de 31 martie 2021;
- vor continua măsurile de acordare a unor facilități fiscale care vizează toți contribuabilii care au datorii restante la 31 martie 2020 (persoane fizice, juridice, persoane fizice care desfășoară activități economice sau profesii libere, entități fără personalitate juridică, instituții publice, etc.) respectiv de anulare a accesoriilor datorate cu condiția achitării obligațiilor bugetare principale și a obligațiilor bugetare; În acest caz cererea de anulare a accesoriilor se poate depune până la 31 martie 2021;
- se va menține flexibilizarea condițiilor de accesare a restructurării obligațiilor bugetare, prin adoptarea unor prevederi prin care să se reglementeze: includerea în sfera obligațiilor bugetare pentru care se poate acorda restructurarea obligațiilor bugetare restante până la 31 decembrie 2020, prelungirea termenului de depunere a notificărilor privind intenția de a beneficia de restructurarea obligațiilor bugetare până la 31 martie 2021, iar cererea de restructurare să poată fi depusă până la data de 30 iunie 2021;

- va continua procedura simplificată de acordare a eşalonării la plată pentru cel mult 12 luni, pentru obligațiile bugetare principale și accesorii a căror scadență/termen de plată se împlinesc după declarării stării de urgență până la data eliberării certificatului de atestare fiscală, dacă sunt îndeplinite anumite condiții; Cererea de acordare a eşalonării se poate depune până la 31 martie 2021;
- finalizarea implementării sistemului informatic național de supraveghere și monitorizare a datelor fiscale, în vederea conectării aparatelor de marcat electronice fiscale și astfel, diminuarea evaziunii fiscale în acest domeniu.

Principalele măsuri de politică fiscală, pe orizontul 2021-2024

În domeniul TVA

- Având în vedere obligația României, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, de a armoniza legislația națională cu legislația Uniunii Europene, a fost elaborat și urmează să intre în procedură de avizare un proiect de act normativ, *cu aplicabilitate de la data de 1 iulie 2021*, prin care sunt transpuse în legislația națională prevederile art. 2 din Directiva (UE) 2017/2455 a Consiliului din 5 decembrie 2017 de modificare a Directivei 2006/112/EC și a Directivei 2009/132/CE în ceea ce privește anumite obligații privind taxa pe valoarea adăugată pentru prestările de servicii și vânzările de bunuri la distanță și a Directivei (UE) 2019/1995 a Consiliului din 21 noiembrie 2019 de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește dispozițiile referitoare la vânzările de bunuri la distanță și anumite livrări interne de bunuri, astfel cum au fost modificate prin Decizia (UE) 2020/1109 a Consiliului din 20 iulie 2020 de modificare a Directivelor (UE) 2017/2455 și (UE) 2019/1995 în ceea ce privește datele de transpunere și aplicare, ca răspuns la pandemia de COVID-19.
- Tot în contextul procesului de armonizare cu legislația comunitară este avută în vedere și transpunerea în legislația națională, până la 30 iunie 2022, a Directivei (UE) 2019/2235 de modificare a Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată și a Directivei 2008/118/CE privind regimul general al accizelor, în ceea ce privește acțiunile de apărare din cadrul Uniunii.

În domeniul accizelor:

- *cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2021:*
 - creșterea nivelului accizei totale pentru țigarete de la 533,97 lei/1000 țigarete la 546,21 lei/1000 țigarete astfel încât să fie respectate cerințele prevăzute de Directiva 2011/64/UE a Consiliului privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat.
 - majorarea nivelului accizei la tutun de fumat fin tăiat destinat rulării în țigarete, precum și la alte tutunuri de fumat de la 435,40 lei/kg la 457,20 lei/kg potrivit calendarului de creștere graduală a nivelului accizelor prevăzut în Codul fiscal și a fost actualizat cu creșterea prețurilor de consum comunicată oficial de Institutul Național de Statistică, astfel nivelul accizelor aplicabil de la 1 ianuarie 2021 este de 504,34 lei/kg.

De asemenea, precizăm că nivelul accizelor prevăzut în anexa nr. 1 de la Titlul VIII din Codul fiscal, cu excepția țigaretelor, a fost actualizat cu creșterea prețurilor de consum comunicată oficial de Institutul Național de Statistică.

- *cu aplicabilitate de la data de 1 aprilie 2021:*

Majorarea nivelului accizei totale pentru țigarete de la 546,21 lei/1000 țigarete la 563,97 lei/1000 țigarete potrivit calendarului de creștere graduală a nivelului accizei totale pentru țigarete prevăzut în Codul fiscal.

Referitor la perspectiva 2022 – 2023, menționăm că începând cu 1 ianuarie 2022 va fi majorat nivelul accizei la tutun de fumat fin tăiat destinat rulării în țigarete, precum și la alte tutunuri de fumat de la 457,20 lei/kg la 480,10 lei/kg potrivit calendarului de creștere graduală a nivelului accizelor prevăzut în Codul fiscal.

De asemenea, precizăm că nivelul accizelor prevăzut în anexa nr. 1 de la Titlul VIII din Codul fiscal, cu excepția țigaretelor, a fost actualizat cu creșterea prețurilor de consum comunicată oficial de Institutul Național de Statistică.

Având în vedere obligația României, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, de a armoniza legislația națională cu legislația Uniunii Europene, este avută în vedere transpunerea în legislația națională până la data de 31 decembrie 2021 a Directivei (UE) 2020/262 a Consiliului din 19 decembrie 2019 de stabilire a regimului general al accizelor (reformare), precum și a Directivei (UE) 2020/1151 a Consiliului din 29 iulie 2020 de modificare a Directivei 92/83/CEE privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice.

Efectele măsurilor avute în vedere asupra mediului de afaceri pe orizontul 2021-2024:

Măsura în domeniul impozitului pe profit va conduce la reducerea sarcinii fiscale corespunzător nivelului de încasare a creanțelor sau de îndeplinire a unor obligații legale.

În ceea ce privește nivelul accizelor aplicabil produselor din tutun prelucrat, prin adoptarea unui calendar de creștere graduală a nivelului accizelor se asigură, din perspectiva taxării, o predictibilitate pe termen mediu asupra activității desfășurate de operatorii economici.

Referitor la adoptarea unor măsuri cu efect de prevenire și combatere a evaziunii fiscale, acestea vor contribui la consolidarea unui mediu concurențial onest, prin eliminarea din economie a operatorilor economici care, printr-o conduită neconformă regulilor fiscale și procedural fiscale, generează concurență neloială față de acei contribuabili care își desfășoară activitatea în mod onest și cu respectarea tuturor reglementărilor specifice unei economii de piață.

Totodată, se va continua îmbunătățirea legislației fiscale pentru a corespunde unor principii, printre care, din perspectiva politicii fiscale menționăm simplificarea, transparența, stabilitatea, predictibilitatea, prevenția și încurajarea.

Indicatorii bugetari pe anul 2021

Proiecția veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2021-2024 s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală.

Astfel, în anul 2021 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 364,9 miliarde lei (32,7% din PIB), în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2024 la 433,5 miliarde lei (30,9% din PIB).

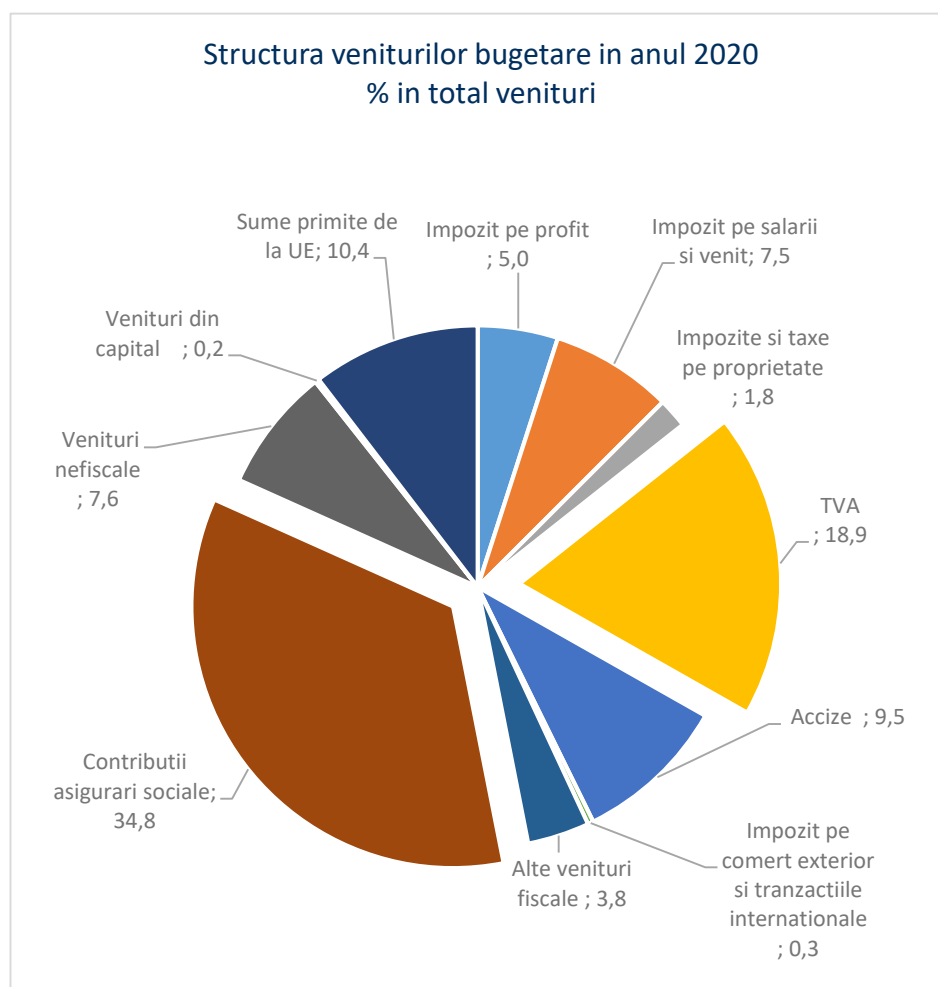
Cele mai mari ponderi în cadrul veniturilor bugetare în anul 2021 le înregistrează **contribuțiile de asigurări sociale (33,1% din total venituri), urmate de TVA (19,1%) sume primite de la UE 13,0% din total venituri) și accize (9,1%).**

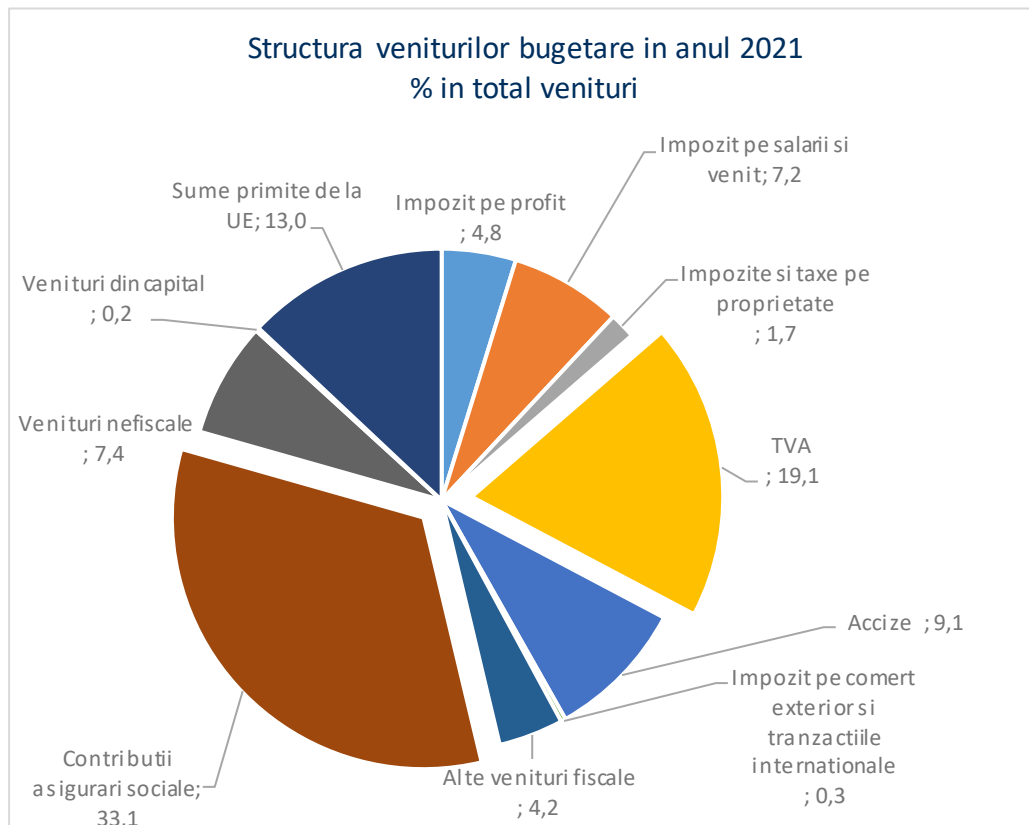
De remarcat tendința de creștere în anul 2021 în totalul veniturilor bugetare față de anul 2020 a sumelor provenind de la UE, ce vor avea o contribuție pozitivă la creșterea economică banii europeni constituind o sursă de finanțare care degrevează bugetul național.

Ponderea veniturilor in total venituri bugetare pe anii 2020-2021

- milioane lei-

	2020		2021	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Venituri bugetare total	100,0	322.518	100,0	364.907
Impozit pe profit	5,0	15.988	4,8	17.409
Impozit pe salarii si venit	7,5	24.334	7,2	26.245
Impozite si taxe pe proprietate	1,8	5.936	1,7	6.105
TVA	18,9	60.817	19,1	69.698
Accize	9,5	30.715	9,1	33.096
Impozit pe comert exterior si tranzactiile internationale	0,3	1.120	0,3	1.132
Alte venituri fiscale	3,8	12.370	4,2	15.214
Contributii asigurari sociale	34,8	112.251	33,1	120.826
Venituri nefiscale	7,6	24.655	7,4	26.970
Venituri din capital	0,2	776	0,2	821
Sume primite de la UE	10,4	33.557	13,0	47.392

4.3 Politica de cheltuieli

Măsurile pe termen mediu

- ✓ Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- ✓ Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de antrenare în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
- ✓ Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene;
- ✓ Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție;
- ✓ Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2020-2024, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice.
- ✓ Continuarea procesului de eficientizare calitativă a cheltuielilor bugetare.

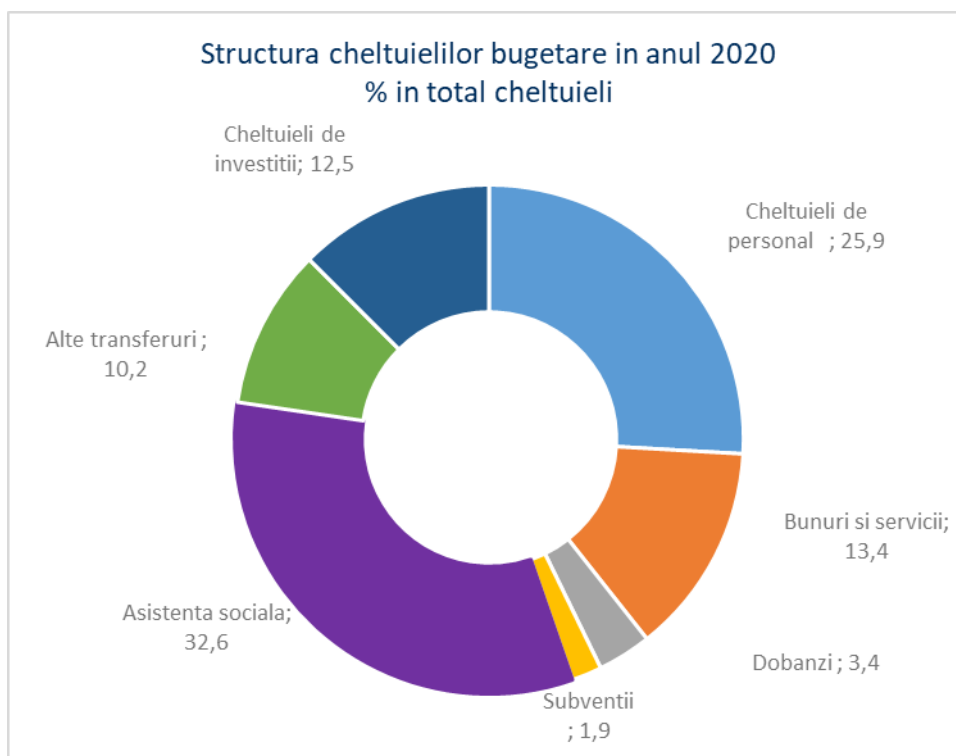
Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2021 sunt în sumă de 444,9 miliarde lei, în anul 2024 acestea ajung la 474,1 miliarde lei respectiv 33,8% din PIB, înregistrând o tendință de scădere ca pondere în PIB pe orizontul de referință datorită necesității de reducere a deficitului bugetar. Cea mai mare creștere pe orizontul de referință o înregistrează **cheltuielile cu asistența socială** respectiv 12,8% din PIB în anul 2021, totuși evidențiindu-se o tendință de scădere pe orizontul de referință.

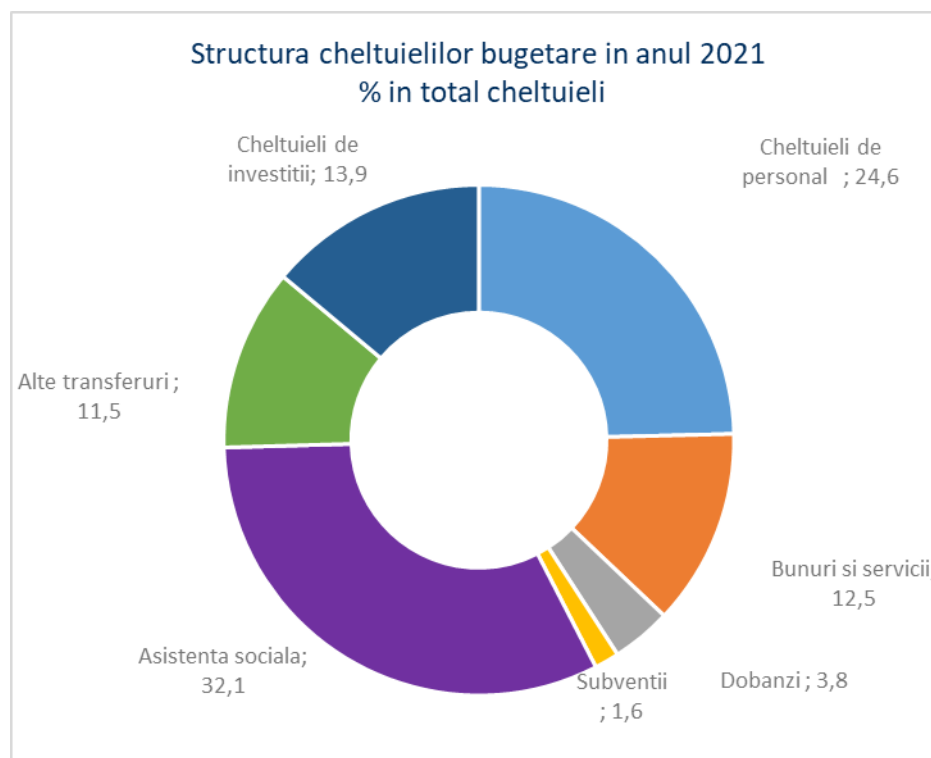
Cheltuielile de personal sunt în sumă de 109,5 miliarde lei în anul 2021, ajungând în anul 2024 la 110,6 miliarde lei, diminuându-se ca pondere în PIB pe orizontul de referință.

Bunurile și serviciile înregistrează o tendință de scădere pe orizontul de referință, în timp ce cheltuielile cu dobânzile înregistrează, de asemenea, o diminuare ca pondere în PIB pe perioada 2022-2024.

Cheltuielile cu investițiile înregistrează creșteri ale valorilor nominale pe orizontul de referință ajungând la aprox. 67,4 miliarde lei în anul 2024 față de 62,0 miliarde lei în anul 2021, respectiv o creștere de 5,4 miliarde lei.

Ponderea cheltuielilor în total cheltuieli bugetare pe anii 2020- 2021				
- milioane lei-				
	2020		2021	
	% din total	Sume	% din total	Sume
Cheltuieli total	100,0	424.434	100,0	444.907
Cheltuieli de personal	25,9	109.978	24,6	109.509
Bunuri si servicii	13,4	57.045	12,5	55.429
Dobanzi	3,4	14.510	3,8	16.865
Subventii	1,9	8.140	1,6	6.964
Asistenta sociala	32,6	138.553	32,1	142.877
Alte transferuri	10,2	43.128	11,5	51.268
Cheltuieli de investitii	12,5	53.080	13,9	61.995

După cum se observă din tabelul de mai sus, cu ponderi mari în total cheltuieli în anul 2021 se situează asistența socială (32,1% din total cheltuieli), cheltuieli de personal (24,6% din total) și cheltuieli de investiții (13,9% din total). Totuși, în structura cheltuielilor bugetare se constată față de anul 2020 o creștere a ponderii cheltuielilor cu investițiile în anul 2021, diminuare a cheltuielilor cu bunurile și serviciile, a cheltuielilor de personal, a asistenței sociale, **ceea ce reflectă procesul de eficientizare calitativă a cheltuielilor bugetare.**

4.4 Politica de administrare fiscală

I. Realizările ANAF în anul 2020

În anul 2020 Agenția Națională de Administrare Fiscală a colectat suma de **263,6 mld. lei** fiind înregistrat un grad de realizare a programului de încasări venituri bugetare de 97,2%.

Comparativ cu anul 2019, a fost înregistrată o scădere nominală de 3%, după un avans însemnat în primele două luni ale anului 2020 (cu o creștere nominală de 10% a veniturilor colectate și un grad de conformare la plată mai mare cu 1,7 p.p. față de aceeași perioadă a anului 2019).

Volumul obligațiilor fiscale declarate a fost în sumă de 287,6 mld. lei, cu 3,2% mai mult decât în anul 2019.

Evoluția încasărilor bugetare a fost influențată, în principal, de amânarea plății obligațiilor fiscale curente de către agenții economici pe perioada stării de urgență și de restituirile suplimentare de TVA pentru susținerea lichidităților în sectorul privat (**2,72 mld. lei** în plus față de anul 2019).

În primul semestru al anului 2020, ANAF și-a desfășurat activitatea conform obiectivelor **Planului de măsuri pentru eficientizarea colectării veniturilor la Bugetul General Consolidat**, publicat în luna iunie 2019.

Totodată, ca răspuns la situația deosebită creată de pandemia SARS-COV19, a fost elaborat **Planul operational de recuperare a veniturilor**, identificând măsurile necesare perioadei de recuperare și modul în care trebuie să își concentreze atenția și resursele existente pentru o colectare bugetară eficientă în condiții de protecție sanitară a personalului propriu și a contribuabililor.

În continuare sunt prezentate măsurile întreprinse de ANAF în anul 2020:

- ✓ ANAF a formulat propuneri de modificare a legislației și a participat alături de Ministerul Finanțelor (MF) la **elaborarea actelor normative care au reglementat măsuri fiscale în domeniul colectării creanțelor bugetare** (Ordonanțele de urgență ale Guvernului nr. 29/2020, nr. 33/2020, nr. 48/2020, nr. 69/2020, nr. 90/2020, nr. 99/2020, respectiv Legea 114/2020). Măsurile adoptate au avut în vedere asigurarea lichidităților necesare continuării afacerilor și susținerii locurilor de muncă.
- ✓ În vederea **sprijinirii conformării la plată a obligațiilor fiscale**, în perioada crizei sanitare au fost aplicate următoarele facilități fiscale:
 - nu s-au calculat dobânzi și penalități de întârziere pentru obligațiile fiscale scadente începând cu data intrării în vigoare a ordonanței de urgență (art. VII din OUG nr. 29/2020, cu modificările ulterioare);
 - nu s-au calculat și nu se datorează dobânzi și penalități, conform Codului de procedură fiscală, pentru plata cu întârziere a ratelor din graficele de eşalonare neachitate până la împlinirea termenului de încetare a măsurii fiscale (art. XII și XIII din OUG nr. 48/2020, cu modificările ulterioare);
 - s-au suspendat condițiile de menținere a valabilității eşalonărilor la plată acordate potrivit legii (art. XII și XIII din OUG nr. 48/2020, cu modificările ulterioare);
 - s-au suspendat sau nu au început măsurile de executare silită a creanțelor bugetare cu excepția executărilor silite care se aplică pentru recuperarea creanțelor bugetare stabilite prin hotărâri judecătorești definitive pronunțate în materie penală, provenite din săvârșirea de infracțiuni (art. XII și XIII din OUG nr. 48/2020, cu modificările ulterioare);
 - s-au suspendat sau nu a început curgerea termenelor de prescripție a dreptului organului fiscal de a stabili creanțe fiscale și de a cere executarea silită, precum și cel al contribuabilului/plătitorului de a cere restituirea creanțelor fiscale, prevăzute de Codul de procedură fiscală (art. XII și XIII din OUG nr. 48/2020, cu modificările ulterioare);
 - s-au acordat bonificații contribuabililor - persoane fizice, pentru plata impozitului pe venit, a contribuției de asigurări sociale și a contribuției de asigurări sociale de sănătate, reprezentând obligații fiscale anuale pentru anul 2019, precum și s-a decalat depunerea Declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, aceasta putând fi depusă și prin mijloace electronice de transmitere la distanță (art. II din OUG nr. 69/2020);
 - s-au anulat obligațiile de plată accesorii în condițiile prevăzute de Cap. II din OUG nr. 69/2020; termenul de accesare a facilității fiscale a fost data de 15.12.2020, inclusiv - termen ulterior prorogată prin OUG nr. 226/2020, pentru data de 31.03.2021, inclusiv;
 - s-au acordat bonificații contribuabililor plătitori de impozit pe profit/venituri microintreprinderi, indiferent de sistemul de declarare și plată prevăzut de art. 41 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, care au plătit în termen impozitul datorat (art. 1 din OUG nr. 33/2020, cu modificările ulterioare);

- s-au acordat eșalonări la plată în forma simplificată (maxim 12 luni) pentru obligațiile fiscale principale și accesorii a căror scadență/termen de plată s-a împlinit după data declarării stării de urgență și au rămas nestinse până la data eliberării certificatului de atestare fiscală (Cap.I din O.U.G. nr. 181/2020).Termenul de accesare a acestei facilități fiscale a fost data de 15.12.2020, inclusiv - termen ulterior prorogat prin O.U.G. nr. 226/2020, pentru data de 31.03.2021, inclusiv.
- ✓ În vederea **creșterii conformării fiscale, a prevenirii și combaterii evaziunii fiscale**, ANAF a reglementat și implementat următoarele măsuri:
 - modificarea declarației unice pentru persoanele fizice. Noul formular a fost aprobat prin OPANAF nr. 1.107/2020;
 - identificarea la nivel național a persoanelor afiliate, inventarierea tranzacțiilor susceptibile a fi verificate în domeniul prețurilor de transfer și notificarea acestor contribuabili în scopul corectării/ rectificării declarațiilor fiscale, sens în care a fost modificată declarația 394 “Declarație informativă privind livrările/prestările și achizițiile efectuate pe teritoriul național”, potrivit ordinului OPANAF 3281/2020;
 - stabilirea competențelor organelor fiscale pentru efectuarea verificării documentare de către structurile cu atribuții de inspecție fiscală, de structurile cu atribuții de control antifraudă și de structurile cu atribuții de verificare a situației fiscale personale, prin OPANAF nr. 3632/05.10.2020. Prin implementarea verificării documentare la nivelul structurilor cu atribuții de control antifraudă, acestea vor avea și competența să emită titluri de creanță, sub rezerva verificării ulterioare. Aceasta reprezintă o etapă premergătoare desk-audit-ului;
 - aprobarea modelului și conținutului formularelor și a documentelor utilizate în activitatea de verificare documentară, potrivit OPANAF nr 3666/07.10.2020;
 - în vederea asigurării transparentizării activității de inspecție fiscală, a responsabilizării funcționarilor publici implicați în activitatea de inspecție fiscală precum și pentru creșterea conformării voluntare a contribuabililor, a fost aprobat Ordinul Președintelui ANAF pentru aprobarea procedurii de întocmire, avizare și aprobare a raportului de inspecție fiscală. Procedura de lucru a organelor de inspecție fiscală cu privire la întocmirea, avizarea și aprobarea Raportului de inspecție fiscală a fost transparentizată prin OPANAF nr. 4077/2020. Prin aceasta sunt reglementate și situațiile în care apar divergențe între organele fiscale în stabilirea corectă a stării de fapt fiscale la un contribuabil verificat, precum și modalitatea de soluționare a acestora, prin consensul opiniilor între reprezentanții echipei de inspecție fiscală, șeful de serviciu și conducătorul activității de inspecție fiscală;
 - extinderea implementării procedurilor vamale simplificate în vederea alinierii la media europeană de utilizare într-un procent de 65%;
 - în vederea stabilirii principalelor activități pentru prevenirea și combaterea evaziunii, la nivelul ANAF, a fost realizată o nouă estimare cu privire la decalajul fiscal la TVA, utilizând o metodologie de calcul alternativă, de tip TOP-DOWN, cu dezagregare pe sectoarele economice de activitate.
- ✓ Referitor la măsurile luate în ceea ce privește **prevenirea și combaterea evaziunii fiscale**, în perioada stărilor de urgență și de alertă, ANAF, prin structura de antifraudă fiscală și prin structura vamală, a dus la îndeplinire sarcinile care au decurs din aplicarea ordonanțelor militare îndeosebi în ceea ce privește transportul dispozitivelor medicale și materialelor sanitare care asigură prevenția și tratarea afecțiunilor asociate COVID-19, precum și al medicamentelor destinate a fi livrate în afara teritoriului național. ANAF a acordat o importanță deosebită atât cazurilor de actualitate, îndeosebi a celor

manifestate în timpul stării de urgență cât și finalizării cazurilor a căror instrumentare a început în perioada anterioară.

Activitatea de inspecție fiscală

În domeniul inspecției fiscale, din perspectiva controalelor efectuate la contribuabili persoane juridice și fizice, au fost stabilite obligații în valoare de aprox. 4,2 mld. lei în urma desfășurării unui număr de 24.792 inspecții fiscale și 10.702 controale.

În ceea ce privește inspecțiile fiscale desfășurate la contribuabilii care au derulat tranzacții cu persoanele afiliate în cadrul cărora au fost verificate și prețurile de transfer practicate, mentionăm faptul că, totalul tranzacțiilor verificate a fost în cuantum de 32,7 mld. lei, pentru care a rezultat o diferență a bazei de impozitare în sumă de 1,99 mld. lei.

Astfel, diferența suplimentară de bază de impozitare a determinat impozit pe profit stabilit suplimentar de plata în sumă de 158,2 mil. lei și diminuarea pierderii fiscale cu 981,1 mil. lei.

Activitatea de antifraudă fiscală

În vederea prevenirii, descoperirii și combaterii evaziunii fiscale, ca urmare a acțiunilor de control desfășurate de structura de antifraudă fiscală, în anul 2020, au fost cuantificate/estimate implicații fiscale (reprezentând TVA, impozite, contribuții sociale și de sănătate, alte creanțe) și aplicate sancțiuni contravenționale (amenzi și confiscări) în sumă totală de 1,5 mld. lei.

Totodată, au fost înaintate organelor de urmărire penală 183 de acte de sesizare, valoarea prejudiciilor însumând 503,6 mil. lei iar pentru asigurarea recuperării prejudiciilor aferente cazurilor investigate, au fost dispuse 251 măsuri asigurătorii în sumă de 346,8 mil. lei.

Pe linia "Risc fiscal asociat activităților de comerț în mediul online", au fost înregistrate următoarele rezultate, în urma verificării a 562 contribuabili: implicații fiscale/obligații de plată estimate în acte de control în sumă de 57,7 mil. lei și sancțiuni aplicate în valoare de 1,1 mil. lei.

În perioada de referință, activitatea de monitorizare transporturilor rutiere s-a efectuat cu intermitențe, fiind suspendată pe perioada stării de urgență și a fost asigurată de un număr mediu de 79 inspectori, care au efectuat verificări și înregistrări privind un număr de peste 850.000 transporturi cu destinație națională și peste 300.000 transporturi aflate în tranzit. Informațiile acumulate și analizele de risc efectuate au fost valorificate în cadrul controalelor antifraudă care au vizat tranzacțiile intracomunitare, sens în care au fost verificați 571 contribuabili la care au fost cuantificate implicații fiscale în valoare totală de 63,3 mil. lei și aplicate sancțiuni contravenționale (amenzi și confiscări) în valoare totală de 9,3 mil. lei.

Referitor la fraudă transfrontalieră, structura de antifraudă fiscală a participat la desfășurarea a 2 controale multilaterale.

Activitatea vamală

Pe durata stării de urgență, autoritatea vamală a elaborat și aprobat un plan de măsuri la nivelul structurilor vamale pentru asigurarea îndeplinirii cu celeritate a formalităților vamale pentru dispozitivele medicale, materialele sanitare și medicamentele care asigură prevenția și tratarea afecțiunilor asociate COVID-19.

În ceea ce privește prevenirea și combaterea fraudelor vamale, în anul 2020 au fost stabilite obligații fiscale în valoare totală de 104,6 mil. lei. Valoarea confiscărilor de numerar și bunuri incluzând un număr de aprox. 21,8 mil. bucăți țigarete) a fost de 56,6 mil. lei.

Referitor la îmbunătățirea infrastructurii vamale și modernizarea birourilor vamale, la nivelul ANAF se au fost demarate următoarele proiecte cu finanțare externă:

- *Îmbunătățirea infrastructurii vamale pentru fluidizarea traficului la punctul de trecere a frontierei de la punctul vamal Siret (10,9 milioane euro, conform HG nr. 188/2020, POIM);*
- *Reabilitarea și modernizarea birourilor vamale de frontieră de pe granița România – Moldova, respectiv birourile vamale Albița, Sculeni și Giurgiu-lești (10 milioane euro suma totală, din care 5 milioane euro, Instrumentul European de Vecinătate pentru investițiile pe teritoriul României).*

Implementarea Strategiei UE privind managementul riscurilor vamale - măsura contribuie la implementarea prevederilor Codului Vamal Unional, aprobat prin Regulamentul UE 952/2013. În luna octombrie a fost semnat contractul de achiziție pentru prestarea de servicii de dezvoltare software a sistemului național ICS2-RO Faza I. Sistemul național ICS2-RO Faza I se află în stadiul de dezvoltare software, având termen de finalizare 01.10.2021.

Activitatea de verificare a persoanelor fizice cu averi mari/cu risc fiscal

În anul 2020, structurile de control venituri persoane fizice au continuat desfășurarea activităților specifice în cadrul celor 357 acțiuni de verificare a situației fiscale personale și de inspecție fiscală parțială cu privire la impozitul pe venit. Prin cele 78 decizii de impunere emise, au fost constatate venituri suplimentare în sumă de 182,9 mil lei, pentru care au fost stabilite creanțe fiscale în sumă de 43,8 mil lei.

ANAF a accelerat procesul de informatizare pentru a crește gradul de colectare prin conformare voluntară, fiind adoptate următoarele măsuri:

- conectarea aparatelor de marcat electronice fiscale și implementarea sistemului informatic SAF-T (Standard Audit File for Tax);
- posibilitatea persoanelor juridice de a avea acces la platforma Ghișeul.ro pentru facilitarea îndeplinirii obligațiilor de plată ale contribuabililor;
- introducerea de noi documente pe baza cărora contribuabilii persoane fizice să se poată identifica electronic în SPV și implementarea identificării vizuale online, pentru înregistrarea în SPV;
- crearea posibilității de transmitere electronică de către contribuabili și primire a documentelor specifice evitării dublei impuneri și acorduri fiscale internaționale prin intermediul SPV și e-guvernare, formularistică aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1099/2016 (începând cu luna aprilie 2020) și prin intermediul formularului de contact din SPV (începând cu luna mai 2020) a formularisticii aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 583/2016, cu modificările și completările ulterioare;
- crearea cadrului legal în vederea identificării vizuale on-line (video) pentru aprobarea înregistrării contribuabililor în Spațiul Privat Virtual și lansarea de către MF și ANAF în luna august 2020 a posibilității de identificare vizuală on-line pentru persoanele fizice;
- extinderea serviciului de programări on-line pentru efectuarea unei vizite la sediul unității fiscale, implementarea One Stop Shop;
- facilitarea îndeplinirii obligațiilor de plată a persoanelor fizice și juridice prin interconectarea SPV cu Ghișeul.ro;
- introducerea în cadrul SPV de noi documente și rapoarte: istoric declarații depuse de persoanele fizice, pentru persoanele juridice acesta fiind disponibil anterior, și raportul privind drepturile de reprezentare în SPV și de depunere declarații;
- crearea posibilității prin Spațiul Privat Virtual de efectuare a plăților în numele oricărei alte persoane fizice în ceea ce privește impozitul pe venit și contribuțiile sociale din Declarația unică;

- asigurarea, de la distanță, a serviciului de asistență a contribuabililor și dezvoltarea Call-center-ului (prin furnizarea de servicii electronice și telefonice) pentru asigurarea către contribuabili a unui număr unic de telefon la nivel național;
- pentru prima dată de la înființarea ANAF, un număr de 900 de inspectori au acces de la distanță la bazele de date necesare desfășurării unor activități specifice, fiind posibilă soluționarea de la distanță a solicitărilor depuse de contribuabili;
- simplificarea fișei pe plătitor și operaționalizarea transferului electronic al actelor administrativ fiscale emise de către organele de inspecție fiscală în evidența pe plătitor;
- implementarea sistemului informatic NOES și realizarea sistemului informatic pentru poprirea și ridicarea poprii asupra conturilor bancare prin mijloace electronice.

În vederea creșterii calității serviciilor destinate contribuabililor

Pentru a veni în sprijinul contribuabililor, ca răspuns la criza provocată de pandemia COVID-19, ANAF a lansat aplicația „Programări on-line”, ca proiect pilot la nivelul DGRFP Galați. Începând cu luna august a anului 2020 a fost extins serviciul de programări online la nivelul administrațiilor județene ale finanțelor publice și administrațiilor sectoarelor 1 – 6 ale finanțelor publice, serviciul fiind disponibil contribuabililor atât în cadrul Spațiului Privat Virtual cât și pe portalul ANAF.

Prin intermediul acestui serviciu contribuabilii se pot programa online pentru efectuarea unei vizite la sediul unității fiscale precum și pentru identificarea vizuala on-line în vederea aprobării înrolării în Spațiul Privat Virtual. Serviciul este pus la dispoziția contribuabililor pentru aspecte ce nu necesită timp îndelungat de soluționare fiind primiți la ora programată, de personal specializat în funcție de domeniul selectat de contribuabili prin aplicația web dedicată.

Împreună cu Centrul Național pentru Informații Financiare, a fost implementată aplicația NRZCER - Evitarea Dublei Impuneri și Acorduri Fiscale Internaționale, care este utilizată în aplicarea prevederilor OMFP nr. 1.099/2016 pentru reglementarea unor aspecte privind rezidența în România a persoanelor fizice și a OMFP nr. 583/2016 pentru aprobarea formularisticii prevăzute de art. 230 și 232 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

O nouă facilitate pentru contribuabili, dezvoltată și implementată de ANAF în anul 2020, a fost plata cu cardul bancar. Astfel, persoanele înregistrate în SPV pot face plata obligațiilor fiscale direct cu cardul bancar, prin interconectarea cu platforma ghiseul.ro.

În vederea limitării deplasării contribuabililor la sediile ANAF, a fost extinsă posibilitatea înrolării în SPV de către persoanele fizice care nu dețin un certificat digital. În ceea ce privește utilizarea facilităților electronice puse la dispoziția contribuabililor, se remarcă o creștere de 134,5% a contribuabililor persoane fizice înregistrate în Spațiul Privat Virtual;

ANAF și MF au început demersurile necesare în vederea extinderii și dezvoltării Call-center-ului Agenției Naționale de Administrare Fiscală, inclusiv a gamei serviciilor oferite prin Call-center și capacității acestuia. Acest proiect include următoarele acțiuni:

- extinderea numărului unic la nivel național (achiziționare infrastructura și mărirea capacității structurii organizatorice a Call-center-ului etc.);
- modificarea modului de interacțiune cu contribuabilii (analizarea posibilității de a oferi informații supuse secretului fiscal, a modului în care se va acorda prin Call-center asistența digitalizată - chat/chatbot/asistent virtual etc);
- analiza de noi funcționalități pentru oferirea de servicii noi contribuabililor prin Call-center.

În vederea informării contribuabililor cu privire la facilitățile fiscale a fost publicat pe site-ul ANAF, în secțiunea Asistență contribuabili, în luna noiembrie, materialul informativ intitulat *„Tipuri de facilități fiscale ce pot fi accesate pentru conformarea la plată a obligațiilor fiscale”*.

În vederea cunoașterii schimbărilor preconizate de digitalizare și a serviciilor nou lansate pentru contribuabili, în anul 2020, au fost organizate sesiuni de instruire cu tema *„Serviciile oferite contribuabililor – Înregistrarea în SPV”* și *„Programarea on-line”* la care au participat funcționari publici care aprobă înrolarea în SPV a persoanelor fizice prin identificare vizuală on-line.

În anul 2020 a fost finalizată reorganizarea ANAF având ca principal obiectiv implementarea unui nou design arhitectural al organizației prin alocarea resursei umane în sectoarele de activitate unde aceasta era deficitară. În acest context au fost atinse următoarele ținte:

- reducerea cu 2000 de posturi a aparatului ANAF;
- reducerea numărului cabinetelor de demnitari de la 4 la 3 vicepreședinți;
- reconfigurarea structurii organizatorice a Direcției Generale Antifraudă Fiscală pentru creșterea aportului acesteia în procesul de colectare a creanțelor bugetare;
- crearea structurii de management a riscului, care contribuie în mod semnificativ la stimularea conformării fiscale voluntare a contribuabililor prin programe vizând riscurile critice identificate;
- înființarea unei structuri care va susține procesul decizional al conducerii ANAF cu privire la prioritățile strategice ale instituției asigurând, de la nivel central, optimizarea procesului de alocare a resurselor Agenției;
- înființarea Unității de management a informației cu scopul de a accelera procesul de informatizare a agenției și prioritățile instituției în acest domeniu.

În contextul crizei sanitare, au fost adoptate măsuri speciale de protecție a contribuabililor și a personalului propriu, fiind organizată activitatea de muncă la domiciliu prin punerea la dispoziția salariaților de echipamente mobile (tablete, laptopuri), pentru comunicarea la distanță și accesarea bazelor de date.

II. Obiective strategice ale ANAF pe termen scurt și mediu – prezentare selectivă

În contextul impactului economic și fiscal al situației generate de pandemia SARS-Cov-2, ANAF a elaborat **Planul operational de recuperare a veniturilor**, document în care se regăsesc măsurile necesare perioadei de recuperare și modul în care trebuie să se concentreze atenția și resursele existente pentru o colectare bugetară eficientă în condiții de protecție sanitară a personalului propriu și a contribuabililor. Implementarea planului a debutat la începutul lunii iulie 2020, urmând a fi continuat până la 31 decembrie 2021.

Documentul este structurat pe trei mari capitole:

- **Capitolul I "Măsuri de salvagardare a veniturilor"** cuprinde măsuri în domenii prioritare pentru ANAF precum managementul riscurilor, sprijinirea activității de conformare voluntară, activitatea de colectare și activitatea de control fiscal.
- **Capitolul II "Asigurarea disponibilității serviciilor pentru contribuabili"** conține măsuri care vizează îmbunătățirea comunicării cu contribuabilii și facilitarea migrării contribuabililor către mediul electronic.

- **Capitolul III "Măsuri pentru susținerea proceselor de business vizează continuitatea derulării activităților și securitatea și sănătatea personalului și a contribuabililor"** prezintă măsuri pentru definirea activităților de comunicare internă și externă în noul context precum și de continuitate a activității personalului ANAF.

Viziunea ANAF pentru următorii patru ani este de a deveni o administrație fiscală și vamală **inovatoare și eficientă, capabilă să răspundă provocărilor mediului extern, care să ofere servicii noi și adaptate diferitelor categorii de contribuabili**. În acest sens a fost elaborată Strategia ANAF 2021-2024.

În îndeplinirea acestei viziuni, obiectivele strategice sunt formulate urmărind patru direcții majore de acțiune, prezentate în cele ce urmează, separat pentru anul 2021 și cumulativ pentru anii 2022 - 2024.

Acțiuni prioritare în anul 2021:

Începând cu luna ianuarie, ANAF a reluat treptat activitățile normale de administrare fiscală, propunându-și **o revenire rapidă la nivelul conformării fiscale înregistrare la finalul anului 2019**, principalele linii de acțiune stabilite pentru acest an încadrându-se în viziunea mai extinsă pe termen mediu, fructificând totodată lecțiile învățate din provocările determinate de pandemie.

În perioada imediat următoare se va acționa prioritar în următoarele domenii:

- 1. Simplificarea procedurilor de administrare fiscală:** simplificarea declarațiilor fiscale, continuarea procesului de extindere a depunerii on-line a declarațiilor de înregistrare fiscală, asigurarea posibilității contribuabililor de a solicita înregistrarea fiscală inițială prin mijloace electronice;
- 2. Accelerarea procesului de digitalizare:** stabilirea priorităților multianuale de dezvoltare IT necesare susținerii activității de conformare, punerea la dispoziția contribuabililor de noi servicii electronice/ noi funcționalități pentru serviciile electronice/telefonice existente, etc.;
- 3. Management integrat al riscului,** conform noului design al agenției, ca urmare a procesului de operaționalizare a Direcției Generale de Management a Riscului. Va fi accelerată dezvoltarea unor proiecte de conformare fiscală, pentru a înțelege mai bine resorturile și mecanismele unor comportamente fiscale și pentru a dezvolta planuri țintite de măsuri pentru stimularea conformării fiscale pe diferite paliere.
- 4. Campanii intense de informare și conștientizare a cetățenilor,** crearea unor servicii de chat și a unui sistem webinar prin care se vor derula întâlniri virtuale cu contribuabilii, etc.

Totodată, se va continua implementarea obiectivelor care vor duce la îndeplinirea viziunii ANAF pe termen mediu, astfel:

Obiectivul I:

SERVICII - dezvoltarea unei relații de parteneriat cu contribuabilii pentru serviciile prestate, prin:

- *Design nou și inovator de procese de activitate și servicii în interacțiunea cu contribuabilii;*
- *Utilizarea design-ului centrat pe contribuabili și în colaborare cu aceștia în dezvoltarea serviciilor oferite;*
- *Dezvoltarea/extinderea de servicii simple și accesibile pentru contribuabili;*

- *Sprejinierea contribuabililor pentru înțelegerea simplă, rapidă și corectă a obligațiilor fiscale;*
- *Consolidarea mecanismului consultativ de colaborare cu mediul de afaceri și contribuabilii și colaborarea cu parteneri externi pentru identificarea de soluții inovatoare.*

Obiectivul II:

SOLUȚII DIGITALE INTEGRATE - transformarea ANAF într-o organizație performantă și inteligentă cu soluții digitale integrate, care utilizează la maximum datele și informațiile disponibile, prin stabilirea priorităților multianuale de dezvoltare prin Strategia digitală a ANAF, prin care sunt stabilite următoarele obiective specifice:

- *Utilizarea digitalizării ca abordare inteligentă pentru domeniile funcționale ale administrației fiscale;*
- *Consolidarea capacității administrative necesare procesului de transformare digitală;*
- *Asigurarea cadrului tehnologic necesar tranziției către o administrație fiscală digitală.*

Obiectivul III:

PREVENIREA ȘI COMBATAREA EVAZIUNII FISCALE - o instituție ce vine în sprijinul conformării contribuabililor și al menținerii unui mediu economic echitabil

- *Actualizarea permanentă a registrului riscurilor în urma analizării schimbărilor intervenite în cadrul economico social, ca urmare a operaționalizării Direcției Generale de Management a Riscului;*
- *Identificarea și abordarea timpurie a riscurilor de neconformare cu implementarea de instrumente noi pentru organele fiscale:*
 - **Desk-audit** - dezvoltarea componentei de control fiscal ce vizează verificarea documentară de către structurile cu atribuții de inspecție fiscală, structurile cu atribuții de antifraudă fiscală (începând cu anul 2020) și de către structurile cu atribuții de verificare a situației patrimoniale personale, precum și intensificarea acțiunilor de prevenire în scopul creșterii conformării voluntare. Ca urmare a efectuării verificării documentare, organul fiscal va emite o **decizie de impunere, sub rezerva verificării ulterioare;**
 - **Controlul comerțului electronic** - noile atribuții ale Direcției Generale Antifraudă Fiscală în acest domeniu având un rol esențial în identificarea și instrumentarea cazurilor de evaziune fiscală, prin structura nou creată (Direcția Comerț Electronic). *Operațiunea "Mercur"* va continua în ritm accelerat și va fi extinsă pentru asigurarea fiscalizării încasărilor provenite din vânzările on-line de bunuri și servicii, fiind cea mai amplă acțiune în domeniul comerțului electronic nefiscalizat;
 - **Implementarea SAF-T** (fișierul standard internațional de control) **în sistem pilot la mării contribuabili**, rolul acestuia fiind de raportare standardizată a unor informații financiare, de a simplifica astfel, interacțiunea contribuabililor cu autoritățile fiscale, principalul avantaj fiind facilitarea identificării corecte și a sancționării ferme a comportamentelor neconforme.
 - **Interconectarea caselor de marcat** - proiectul vine în sprijinul efectuării unor **analize de risc complexe cu date furnizate în timp real ce conduc la contruirea unei imagini fidele a comportamentului fiscal și comercial a contribuabililor**
 - **E-factura -sistemul va furniza date fiscale consistente către sistemul de analiză de risc, activitate care va conduce la creșterea veniturilor colectate ca pondere în PIB.**

- Dezvoltarea de proiecte pilot de conformare voluntară pe sectoarele și categoriile de risc fiscal, informarea și comunicarea către contribuabili a modalităților de conformare voluntară;
- Îmbunătățirea procesului de colectare a datelor și înțelegerea aprofundată a riscurilor de neconformare utilizând date și tehnologii avansate de analiză;
- Utilizarea datelor și informațiilor de la terți precum și a celor disponibile intern pentru folosirea unitară între funcțiile din interiorul administrației fiscale în vederea creșterii conformării voluntare;
- Creșterea volumului informațiilor disponibile din platformele on-line în vederea identificării de comportamente fiscale neconforme și adaptarea măsurilor aplicate;
- Combaterea fermă a comportamentelor neconforme și a evaziunii fiscale în vederea asigurării unui mediu fiscal echitabil pentru toți contribuabilii și descurajarea concurenței neloiale.

Obiectivul IV:

EFICIENȚĂ ȘI TRANSPARENȚĂ - transformarea ANAF într-o instituție solidă, modernă și de încredere, prin:

- Crearea unei culturi organizaționale colaborative capabile să fructifice competențele și avantajele fiecărei generații;
- Introducerea de procese formale de încurajare a inovației și implementarea unei abordări cuprinzătoare care are în centrul existenței procesul de activitate, de la începutul până la finalul său;
- Flexibilizarea modului și mediului de lucru, ajustarea resurselor umane existente pentru a se adapta unui mediu în continuă schimbare și conștientizarea schimbărilor rapide în necesarul de competențe;
- Dematerializarea fluxurilor de activitate curentă și tranziția spre un mediu de lucru predominant digital, astfel încât să crească transparența modului de lucru și să faciliteze colaborarea în interiorul organizației (inclusiv, corespondența electronică, mediu de lucru digital partajat, generalizarea utilizării semnăturii electronice și accesul din orice locație la bazele de date);
- Consolidarea colaborării și comunicării cu alte administrații fiscale/vamale sau organisme internaționale pe ariile de interes/prioritățile comune existente la nivel internațional.

Totodată, în vederea creșterii veniturilor bugetare, ANAF va impulsiona recuperarea sumelor provenite din ducerea la îndeplinire a măsurilor asiguratorii și efectuarea de proceduri de executare silită în cazuri speciale de executare silită care fac obiectul hotărârilor judecătorești pronunțate în materie penală, precum și în alte cazuri de valorificare a bunurilor sechestrate și/sau confiscate în materie penală.

Acțiuni prioritare în perioada 2022 – 2024:

Obiectivul I:

SERVICII - dezvoltarea unei relații de parteneriat cu contribuabilii pentru serviciile prestate, prin:

- Design nou și inovator de procese de activitate și servicii în interacțiunea cu contribuabilii;

- *Utilizarea design-ului centrat pe contribuabili și în colaborare cu aceștia în dezvoltarea serviciilor oferite;*
- *Dezvoltarea și extinderea de servicii simple și accesibile pentru contribuabili;*
- *Sprijinirea contribuabililor pentru înțelegerea simplă, rapidă și corectă a obligațiilor fiscale;*
- *Continuarea dezvoltării mecanismului consultativ de colaborare cu mediul de afaceri și contribuabilii și colaborarea cu parteneri externi pentru identificarea de soluții inovatoare.*

Obiectivul II:

SOLUȚII DIGITATE INTEGRATE - transformarea ANAF într-o instituție performantă și inteligentă cu soluții digitale integrate, care utilizează la maximum datele și informațiile disponibile, prin:

- *Implementarea obiectivelor stabilite prin **Strategia digitală a ANAF**:*
 - *utilizarea digitalizării ca abordare inteligentă pentru domeniile funcționale ale administrației fiscale;*
 - *consolidarea capacității administrative necesare procesului de transformare digitală;*
 - *asigurarea cadrului tehnologic necesar tranziției către o administrație fiscală digitală;*
- *Continuarea procesului de digitalizare al ANAF, efectuarea de investiții în tehnologie și în dezvoltarea aplicațiilor utilizate, în vederea creșterii gradului de colectare, prin implementarea de proiecte;*
- *Introducerea de soluții tehnologice având drept scop creșterea valorii adăugate a muncii angajaților, mai ales în zona de analiză, sinteză și raportare; informatizarea activităților de back office.*
- *Se va asigura capacitatea adecvată de răspuns la nevoia de dezvoltare a serviciilor digitale, interoperabilitatea sistemelor, precum și procesarea volumelor uriașe de date, reliefată, mai ales, în context pandemic.*
- *Se va asigura cadrul tehnologic necesar tranziției către o administrație fiscală digitală prin creșterea numărului de echipamente IT utilizate la nivelul administrației, corelat cu procesele automatizate și dezvoltarea capacității infrastructurii suport necesare susținerii dezvoltării tehnologice continue.*

1. Utilizarea digitalizării ca abordare inteligentă pentru domeniile funcționale ale administrației fiscale:

- *Optimizarea aplicațiilor informatice existente și dezvoltarea de noi aplicații;*
- *Creșterea gradului de automatizare a funcțiilor operaționale ale ANAF;*
- *Asigurarea pe scară largă a interoperabilității cu partenerii instituționali;*
- *Implementarea de servicii electronice prin utilizarea noilor tehnologii (ex: inteligența artificială, învățarea automată);*

2. Consolidarea capacității administrative necesare procesului de transformare digitală:

- *Dezvoltarea platformei de e-learning;*
- *Implementarea de programe de formare profesională personalizate;*
- *Crearea unui centru de excelență;*
- *Digitalizarea activității de valorificare - Informatizarea și eficientizarea activității de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului*

- Gestionarea digitalizată a activității din domeniul juridic

3. Asigurarea cadrului tehnologic necesar tranziției către o administrație digitală:

- Creșterea numărului de echipamente IT utilizate la nivelul administrației, corelat cu procesele automatizate;
- Dezvoltarea capacității infrastructurii suport necesare susținerii dezvoltării tehnologice continue.

În vederea implementării obiectivelor strategice, ANAF a demarat în colaborare cu partenerii sociali, implementarea următoarelor proiecte de digitalizare, ale căror rezultate vor avea impact în toate domeniile de activitate ale instituției:

Proiecte derivate din obiectivele Strategiei de digitalizare a ANAF:

1. Servicii fiscale eficiente pentru administrație și cetățeni – SFERA

-actualizarea sistemelor informatice de administrare fiscala a contribuabililor si asigurarea interoperabilității acestora cu sistemele informatice ale instituțiilor statului care dețin si pot furniza informații utile in activitatea de colectare a impozitelor/ taxelor

2. Administrație performantă prin informație consolidată – APIC

-implementarea unei platforme de Big Data ce va permite gestionarea unui volum masiv de date (structurate si nestructurate), analiza si modelare predictiva, implementarea unui instrument informatic integrat care sa asigure realizarea, în mod automat, a analizei de risc fiscal a contribuabililor.

3. Sistem Integrat de Administrare Fiscala si Vamală

-digitalizarea tuturor proceselor de activitate și asigurarea de servicii electronice optime, cu scopul îmbunătățirii conformării voluntare, combaterii evaziunii fiscale și creșterii eficienței colectării.

4. Fisierul Standard de Control Fiscal (Standard Audit File for Taxation)

-asigurarea transferului electronic de date contabile si financiare de la companii catre administratia fiscala. SAF-T constituie o metodă modernă care sprijină atât contribuabilii să se conformeze mai ușor, cât și autoritățile fiscale să desfășoare controale mai eficiente.

5. Sistem de facturare electronica

-Implementarea platformei informatice business-to-business constituind un instrument pus la dispozitia companiilor pentru emiterea si primirea facturilor, respectiv un sistem de analiză complexă la nivelul ANAF privind obligațiile și veniturile fiscale, rezultate din emiterea facturilor utilizand sistemul de facturare electronica obligatoriu.

6. Sistem informatic privind conectarea aparatelor de marcat electronice fiscale pentru transmiterea de date

7. Trafic control

-Sistemul informatic este necesar în vederea monitorizării în timp real a transporturilor privind achizițiile și livrările intracomunitare de bunuri, precum și de tranzit.

8. Dezvoltarea serviciilor electronice si telefonice oferite contribuabililor prin Call-Center

-Extinderea capacității Call-center-ului, prin oferirea de servicii electronice și telefonice care sa ofere sprijin contribuabililor în vederea conformării. Prin utilizarea unor astfel de servicii, se va asigura prin Call-center atât asistență contribuabililor în domeniul fiscal și IT cât și informații

personalizate cu privire la situația fiscală proprie a contribuabililor, devenind astfel un prestator de servicii vaste, telefonice și electronice.

9. Creșterea capacității administrative a MFP și a instituțiilor subordonate în vederea îmbunătățirii interacțiunii cetățenilor și mediului de afaceri pentru obținerea de servicii electronice extinse prin portalul ANAF

-Extinderea gamei de servicii electronice accesibile prin dispozitive mobile, în scopul facilitării îndeplinirii obligațiilor fiscale și nefiscale și plății taxelor.

Îmbunătățirea portalului ANAF, portalului MF, SPV și dezvoltarea aplicației de mobil.

- 10 Sistemul informatic NOES (Nivelul Operativ al Executării Silite)

-Îmbunătățirea procesului de executare silite

- 11 Sistemul Informatic Integrat Vamal

-în conformitate cu obligațiile la nivel european

Proiectul va avea următoarele subcomponente:

I.Ghișeu unic al UE pentru vamă – CERTEX

II. Sistemul electronic al exportatorilor înregistrați (REX)

III.Dezvoltare sisteme AES-RO și NCTS 5-RO

IV.Accesul direct al comercianților la sistemele europene de informații (gestionarea uniformă a utilizatorilor și semnătura digitală) UUM&DS

V.Sistemul național de intrare ICS2-RO

VI.S.I.I.V. - RCDPS – Modernizarea Sistemului național de import și Vămuirea centralizată pentru import în cadrul Codului vamal al Uniunii

- 12 Sistemul informatic One Stop Shop (OSS_RO)

-pachetului TVA privind comerțul electronic.

Proiectul este compus din două Loturi, strâns corelate funcțional:

LOT1 - "Servicii de dezvoltare software pentru implementarea sistemului informatic privind Declarația Vamală cu Set Redus de Date".

LOT2 - "Servicii de dezvoltare software pentru implementarea sistemului informatic One Stop Shop (OSS_RO) conform cerințelor intracomunitare și naționale".

- 13 Extinderea sistemului - AEOI_RO (Automatic Exchange of Information) cu funcționalități specifice:

- realizarea unui schimb de informații relevant pentru administrarea și aplicarea legilor interne ale Statelor Membre ale Uniunii Europene pentru toate tipurile de taxe și impozite percepute de către sau în numele unui Stat Membru sau al subdiviziunilor teritoriale sau administrative ale acestuia.

- 14 Reproiectarea și optimizarea sistemului informatic - VIES_RO (Value Added Tax Information Exchange Sistem)

-Prin proiect se va asigura reproiectarea, migrarea și optimizarea sistemului informatic VIES_RO în mediul - Java, inclusiv adaptarea sistemului la ultimele modificări legislative naționale și intracomunitare (dacă vor fi cerințe de acest gen), precum și alinierea sistemului informatic la cerințele de funcționare în regim de Disaster Recovery.

- 15 MF - ANAF o administrație fiscală colaborativă și inovativă în beneficiul contribuabililor

-se vor transforma în organizații inteligente, care vor utiliza la maxim datele și informațiile, cu angajați care facilitează fluiditatea informației și schimbul de idei, devenind astfel organizații inovative și capabile să răspundă provocărilor mediului extern.

16 Digitalizarea activității de valorificare - Informatizarea și eficientizarea activității de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului

- integrarea într-o aplicație IT a întregului proces de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului;

- crearea unui flux de lucru electronic și transparent pentru întreaga activitate de valorificare care să permită obținerea în timp real de informații și date despre situația și stadiul valorificării bunurilor intrate în proprietatea privată a statului;

17 Creșterea capacității administrative a Agenției Naționale de Administrare Fiscală prin gestionarea digitalizată a activității din domeniul juridic

-sprijină derularea proceselor din domeniul instrumentarii litigiilor. Sistemul va oferi o imagine de ansamblu și care să poată genera diverse situații și raportări în funcție de obiect, sume, soluții definitive pronunțate de instanțele de judecată.

18 Sistem de management al flotei auto pentru mijloacele de transport din patrimoniul ANAF

-dezvoltarea unei aplicații informatice care să permită atât procesarea datelor, raportarea acestora, crearea unui tablou unitar cu date despre toate mijloacele de transport (flota auto) deținute în patrimoniul instituției dar și accesul eficient și rapid la informații relevante, în vederea menținerii în stare de funcționare operativă a flotei auto.

Obiectivul III:

PREVENIREA ȘI COMBATerea EVAZIUNII FISCALE - o organizație ce vine în sprijinul conformării contribuabililor și al menținerii unui mediu economic echitabil

- *Consolidarea administrației fiscal-bugetare și a capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat, prin furnizarea de noi servicii digitale, creșterea masivă a capacității de utilizare/valorificare a datelor/informațiilor și transformarea tehnologică a sistemului informatic al finanțelor publice, pentru o viteză accelerată de răspuns la provocările informaționale actuale și viitoare, reliefate de contextul pandemic.*
- *Acest proces implică implementarea unor reforme care vizează*
 - *Sprijinirea conformării voluntare prin dezvoltarea serviciilor sau implementarea de noi servicii pentru contribuabili și reducerea poverii administrative;*
 - *Identificarea și reducerea neconformării și a decalajelor fiscale prin utilizarea inteligentă a datelor/informațiilor și valorificarea masivă a acestora;*
 - *Asigurarea unei interoperabilități depline cu alte instituții publice în vederea facilitării schimbului de date și informații;*
 - *Consolidarea instituțională prin transformare digitală accelerată și facilitarea fluxului de resurse, de informații și de date în cadrul întregii administrații (sistemul fiscal și vamal);*
- *Reformele propuse se adresează proceselor de activitate ale ANAF care pot fi descrise în patru categorii importante: procese de administrare fiscală, procese asociate managementului riscurilor (inclusiv analiza și valorificarea volumelor mari de date), procese asociate activităților vamale și procese interne. În același timp reformele*

adresează deschiderea digitală către mediul extern și răspunsul adecvat la apetitul digital al contribuabililor, precum și problematici ridicate de deschiderea organizației către digitalizare (instruire și schimbare culturală adecvată).

- *Problematicile identificate în domeniul fiscal-bugetar sunt evidențiate în Rapoartele de țară privind România și în Recomandările specifice de țară și privesc, printre altele, necesitatea de a consolida respectarea obligațiilor fiscale și colectarea impozitelor, respectiv ponderea veniturilor colectate în PIB, deficitul la TVA, munca la negru sau combaterea evaziunii fiscale.*
 - *Consolidarea respectării obligațiilor fiscale și a colectării obligațiilor și taxelor reprezintă probleme identificate care au fost surprinse și adresate prin Programul de Guvernare care prevede, printre obiectivele sale, reforma ANAF și schimbarea paradigmei relației stat-contribuabili, precum și accelerarea digitalizării ANAF. Prin ducerea la îndeplinire a acestor deziderate va crește baza de colectare și va fi prevenită evaziunea fiscală.*
 - *Capacitatea de colectare a veniturilor la bugetului general consolidat al României se va îmbunătăți, digitalizarea masivă a sistemului informatic existent fiind o condiție esențială și necesară în acest proces de consolidare instituțională. De altfel, criza generată de pandemia COVID a accentuat nevoia de digitalizare, mai ales în zona de furnizare de servicii digitale către contribuabili, dar și în ceea ce privește necesitatea de a gestiona volume masive de date și informații pentru o mai bună înțelegere a contextului economic, provocărilor de conformare și a dinamicii afacerilor.*
- În același timp, pentru anul anul 2022, ne propunem revenirea la nivelul înregistrat în anul 2019 pentru indicatorul Gradul de conformare la declarare și la plată.
- Îndeplinirea tuturor diligențelor necesare pentru clasificarea contribuabililor pe bază de risc fiscal.
- Managementul riscurilor va fi pe deplin operaționalizat, dezvoltând planuri de acțiune/conformare pe fiecare timp de impozit.
- *Combaterea eficientă a comportamentelor neconforme și a evaziunii fiscale prin acțiuni complexe, țintite, la contribuabilii cu risc fiscal ridicat, în vederea asigurării unui mediu fiscal echitabil pentru toți contribuabilii și descurajării concurenței neloiale. În acest sens va crește ponderea verficarilor documentare față de controalele clasice, în totalul controalelor efectuate de ANAF. Riscuri bine identificate, controale scurte și eficiente, sume rapid colectabile.*
 - *Utilizarea unui nou model de estimare a decalajului fiscal privind TVA, dezvoltat pe sectoarele economice de activitate, de tip BOTTOM -UP, în paralel cu TOP-DOWN, pentru a asigura realizarea de acțiuni concentrate de prevenire și combatere a evaziunii, în aceste sectoare.*
 - *Actualizarea permanentă a registrului riscurilor în urma analizării schimbărilor intervenite în cadrul economico social.*

Identificarea și abordarea timpurie a riscurilor de neconformare cu implementarea de instrumente noi pentru organele fiscale, organizate într-un pachet de măsuri după cum urmează:

- **Desk-audit** - dezvoltarea componentei de control fiscal ce vizează **verificarea documentară** de către structurile cu atribuții de inspecție fiscală, structurile cu atribuții de antifraudă fiscală (începând cu anul 2020) și de către structurile cu atribuții de verificare a

situației patrimoniale personale, precum și intensificarea acțiunilor de prevenire în scopul creșterii conformării voluntare. Ca urmare a efectuării verificării documentare, organul fiscal va emite o **decizie de impunere, sub rezerva verificării ulterioare.**

- **Controlul comerțului electronic** - noile atribuții ale Direcției Generale Antifraudă Fiscală în acest domeniu având un rol esențial în identificarea și instrumentarea cazurilor de evaziune fiscală, prin structura nou creată (Direcția Comerț Electronic). *Operațiunea "Mercur"* va continua în ritm accelerat și va fi extinsă pentru asigurarea fiscalizării încasărilor provenite din vânzările on-line de bunuri și servicii, fiind cea mai amplă acțiune în domeniul comerțului electronic nefiscalizat;

- **Implementarea SAF-T** (fișierul standard internațional de control) rolul acestuia fiind de raportare standardizată a unor informații financiare, de a simplifica astfel, interacțiunea contribuabililor cu autoritățile fiscale, principalul avantaj fiind facilitarea identificării corecte și a sancționării ferme a comportamentelor neconforme.

- *Dezvoltarea de proiecte pilot de conformare voluntară pe sectoarele și categoriile de risc fiscal, informarea și comunicarea către contribuabili a modalităților de conformare voluntară;*
- *Acțiuni concomitente și colaborative ale structurilor de inspecție fiscală, antifraudă fiscală și controlul veniturilor persoanelor fizice care să vizeze aspecte privind atât persoanele juridice implicate în acțiuni cu caracter fraudulent, până la identificarea și controlul beneficiarilor reali ai acestor companii, cu posibilitatea urmării traseelor de fraudă și de mutare a profiturilor în alte jurisdicții;*
- *Intensificarea acțiunilor de control în domeniul prețurilor de transfer, inclusiv prin gestionarea eficientă a informațiilor obținute ca urmare a folosirii instrumentelor de cooperare administrativă;*
- *Îmbunătățirea procesului de colectare a datelor și înțelegerea aprofundată a riscurilor de neconformare utilizând date și tehnologii avansate de analiză;*
- *Utilizarea datelor și informațiilor de la terți precum și a celor disponibile intern pentru folosirea unitară între funcțiile din interiorul administrației fiscale în vederea creșterii conformării voluntare;*
- *Creșterea volumului informațiilor disponibile din platformele on-line în vederea identificării de comportamente fiscale neconforme și adaptarea măsurilor aplicate;*
- *Combaterea fermă a comportamentelor neconforme și a evaziunii fiscale în vederea asigurării unui mediu fiscal echitabil pentru toți contribuabilii și descurajarea concurenței neloiale.*
- *Având în vedere faptul că din perspectiva conformării voluntare s-au creat numeroase instrumente privind procesul de administrare fiscală, din punct de vedere al acțiunilor de executare silită destinate recuperării arieratelor fiscale și în egală măsură, în ceea ce privește prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, acțiunile ANAF se vor derula în sistem integrat vizând atât persoanele juridice, cât și persoanele fizice care au calitatea de asociați, administratori până la beneficiarul real, în condițiile legii. Această modalitate de investigare a comportamentelor fiscale necorespunzătoare va aduce cu certitudine o eficiență sporită în ceea ce privește colectarea veniturilor bugetului general consolidat din sfera ANAF.*
- *Această nouă abordare a ANAF este motivată de constatările cu privire la faptul că entitățile care fac evaziune fiscală dirijează activele astfel obținute către alte entități și*

mai ales către persoane fizice- beneficiari reali, în detrimentul bugetului general consolidat și altor creditori

- **Pachetul dedicat colectării masive de date prin implementarea sistemelor SAF-T, interconectarea caselor de marcat și factura electronică va furniza date fiscale consistente către sistemul de analiză de risc, activitate care va conduce la creșterea veniturilor colectate ca pondere în PIB.**
- *Extinderea serviciilor digitale și asigurarea interoperabilității sistemelor IT va contribui la identificarea și reducerea neconformării prin utilizarea inteligentă a datelor/informațiilor și valorificarea acestora, precum și la îmbunătățirea eficienței și eficacității organizaționale. În acest sens, reformele, măsurile și investițiile (proiectele) propuse de la nivel ANAF se susțin și completează reciproc pentru atingerea următorilor indicatori cuprinzători :*
 - scăderea decalajului fiscal la TVA cu până la 10%
 - creșterea ponderii veniturilor colectate în PIB, din perspectiva administrării fiscale cu 2,5% .

Obiectivul IV:

EFICIENȚĂ ȘI TRANSPARENȚĂ - transformarea ANAF într-o instituție solidă, modernă și de încredere, prin:

- *Crearea unei culturi organizaționale colaborative capabile să fructifice competențele și avantajele fiecărei generații;*
- *Introducerea de procese formale de încurajare a inovației și implementarea unei abordări cuprinzătoare care are în centrul existenței procesul de activitate, de la începutul până la finalul său;*
- *Flexibilizarea modului și mediului de lucru, ajustarea resurselor umane existente pentru a se adapta unui mediu în continuă schimbare și conștientizarea schimbărilor rapide în necesarul de competențe;*
- *Dematerializarea fluxurilor de activitate curentă și tranziția spre un mediu de lucru predominant digital care să includă corespondența electronică, generalizarea utilizării semnăturii electronice și accesul de la distanță a bazelor de date;*
- *Consolidarea colaborării și comunicării cu alte administrații fiscale, precum și cu organisme internaționale, pe ariile de interes și prioritățile comune existente la nivel internațional;*
- *Întinerirea personalului ANAF și dezvoltarea competențelor angajaților prin participarea la cursuri de pregătire profesională;*
- *Simplificarea procesului decizional în interiorul agenției în scopul debirocratizării;*
- *Optimizarea procesului de alocare și utilizare a resurselor în concordanță cu prioritățile strategice ale agenției.*

5.1. Finanțarea unităților administrativ-teritoriale

Bugetul general centralizat al unităților administrativ-teritoriale (BGCUAT), estimat pe anul 2021, este rezultat din cumularea veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București, bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale sau integral din venituri proprii, bugetului împrumuturilor externe și interne și a bugetului fondurilor externe nerambursabile și reflectă dimensiunea efortului financiar public al unităților administrativ-teritoriale pe anul 2021.

Veniturile bugetului general centralizat al unităților administrativ-teritoriale, pe anul 2021, se estimează la 90.294,6 milioane lei, reprezentând 8,1% din produsul intern brut, iar în cadrul acestora, veniturile totale ale bugetelor locale se estimează la 69.524,2 milioane lei, reprezentând 6,2% din produsul intern brut, în timp ce veniturile celorlalte bugete de la nivelul autorităților administrației publice locale reprezintă 1,9% din produsul intern brut.

Venituri proprii Veniturile proprii ale bugetelor locale (formate din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri) estimate la 12.132,6 milioane lei, reprezintă 17,5% din totalul veniturilor bugetelor locale, în scădere cu 3,4 p.p. față de nivelul estimatului anului 2020.

Impozitul pe venit Nivelul impozitului pe venit estimat a fi încasat în anul 2021 este de 26.166,2 mil.lei și se repartizează integral unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale .

Sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor 2.979,1 milioane lei, destinate:

- a) finanțării serviciilor sociale din sistemul de protecție a copilului și a centrelor publice pentru persoane adulte cu handicap;
- b) finanțării cheltuielilor determinate de implementarea Programului pentru școli al României, până la sfârșitul anului școlar 2020 – 2021, la nivelul sumelor prevăzute în anexele la Hotărârea Guvernului nr. 678/2020 privind stabilirea bugetului pentru implementarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 pentru anul școlar 2020 - 2021, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 640/2017 pentru aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2017 – 2018;
- c) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, cu modificările ulterioare, în conformitate cu prevederile lit. A din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;

d) finanțării cheltuielilor cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centrelor județene de resurse și asistență educațională din învățământul special;

e) finanțării instituțiilor de cultură descentralizate începând cu anul 2002;

f) plății sprijinului sub formă de contribuții care va asigura completarea drepturilor salariale neacoperite din fondurile proprii ale unităților de cult locale, pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult, în cuantumul stabilit potrivit prevederilor art. 9 alin. (1) lit. a) din Secțiunea a 3-a, lit. E, a capitolului III „Culte”, din anexa nr. I la Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare;

g) finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor aflate în subordinea consiliilor județene;

h) finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.18, alin.(5), lit. c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

i) finanțării drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar special a copiilor provenind din familii defavorizate, cu modificările și completările ulterioare;

j) finanțării cheltuielilor cu bursele acordate elevilor din învățământul special fundamentate și repartizate pe județe de Ministerul Educației, potrivit prevederilor art.82 și al art.105 din Legea educației naționale nr.1/2011.

Sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor și municipiilor

7.648,4 milioane lei destinate:

a) finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 104 alin. (2) lit.b)-d) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;

b) finanțării drepturilor asistențelor personali ai persoanelor cu handicap grav sau indemnizațiilor lunare ale persoanelor cu handicap grav acordate în baza prevederilor art. 42 alin. (4) din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

c) finanțării ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni și combustibili petrolieri, pentru beneficiarii de ajutor social;

d) finanțării serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor aflate în subordinea consiliilor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și Consiliului General al Municipiului București;

e) finanțării cheltuielilor creșelor;

f) finanțării cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: serviciile sociale din sistemul de protecție a copilului, centrele publice pentru persoane adulte cu handicap, finanțarea cheltuielilor determinate de implementarea

Programului pentru școli al României, până la sfârșitul anului școlar 2020 – 2021, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 678/2020, cheltuielile cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centrele de resurse și asistență educațională, instituțiile de cultură descentralizate începând cu anul 2002 și plata sprijinului sub formă de contribuții care va asigura completarea drepturilor salariale neacoperite din fondurile proprii ale unităților de cult locale pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult, în cuantumul stabilit potrivit prevederilor art. 9 alin. (1) lit. a) din Secțiunea a 3-a, lit. E, a capitolului III „Culte”, din anexa nr. I la Legea-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare;

g) finanțării drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, cu modificările și completările ulterioare;

h) finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017, cu modificările ulterioare, în conformitate cu prevederile lit. A din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014;

i) finanțării cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art.18 alin.(5) lit. c) din Legea nr.17/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

j) finanțării cheltuielilor cu bursele acordate elevilor din învățământul de masă fundamentate și repartizate pe județe de Ministerul Educației, potrivit prevederilor art.82 și al art.105 din Legea nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

Finanțarea
drumurilor județene
și comunale

420,0 milioane lei.

Repartizarea pe unități administrativ-teritoriale se face în funcție de lungimea și starea tehnică a drumurilor, prin hotărâre, de către consiliul județean, după consultarea primarilor.

Echilibrarea
bugetelor locale

7.097,2 milioane lei pentru echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, pentru finanțarea cheltuielilor aferente funcționării serviciilor publice de salvare acvatică-salvamar și a posturilor de prim ajutor pe plajele cu destinație turistică, potrivit prevederilor art.4 alin. (21) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2006 privind utilizarea plajei Mării Negre și controlul activităților desfășurate pe plajă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 274/2006, cu modificările și completările ulterioare, pentru aplicarea prevederilor art.7, alin.(4) și art.8, alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei „Delta Dunării”, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pentru finanțarea cheltuielilor determinate de achitarea obligațiilor de plată ale unităților administrativ-teritoriale din județul Suceava, aferente împrumutului extern contractat pentru realizarea Programului „Utilități și mediu la

standarde europene în județul Suceava", potrivit prevederilor art. XII alin. (1) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2009 privind unele măsuri financiar-bugetare, aprobată prin Legea nr. 240/2011, cu modificările ulterioare, reprezentând rate de capital și dobânzi scadente în anul 2021 pentru componenta gaz, rate de capital și dobânzi scadente în anul 2021 pentru componenta termie, debite restante la fondul de risc, precum și pentru finanțarea unor proiecte de investiții și a altor cheltuieli.

Finanțarea
învățământului
particular și
confesional,
acreditate

351,3 milioane lei destinate:

- finanțării cheltuielilor cu salariile și cheltuielilor cu bunuri și servicii;
- finanțării drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul particular și confesional, special și de masă, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017, în conformitate cu prevederile anexei nr.1, pct. A la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014.

Subvenții de la
bugetul de stat

6.279,4 milioane lei, din care, în principal, pentru:

- ◆ finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap (98,0 milioane lei);
- ◆ acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni, combustibili petrolieri (50,0 milioane lei);
- ◆ finanțarea sănătății (305,0 milioane lei) și investițiilor în sănătate (120,6 milioane lei);
- ◆ re tehnologizarea centralelor termice (40,0 milioane lei);
- ◆ finanțarea investițiilor derulate potrivit Programului Național de Dezvoltare Locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului 28/2013 (3.801,5 milioane lei)
- ◆ susținerea derulării proiectelor finanțate din fonduri nerambursabile (FEN) postaderare (1.111,6 milioane lei) implementate la nivelul unităților administrativ-teritoriale.

5.2 Investițiile publice semnificative prioritizate

Conform prevederilor O.U.G. nr. 88/2013 și ale Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin H.G. nr. 225/2014, cu modificările și completările ulterioare, la nivelul ordonatorilor principali de credite și al Ministerului Finanțelor s-a derulat procesul de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor, spre aprobare Guvernului, a listei proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate.

La elaborarea proiectului de buget pe anul 2021, ordonatorii principali de credite vor respecta rezultatele prioritizării în procesul de repartizare a resurselor bugetare pentru proiectele de investiții publice semnificative, potrivit prevederilor art. 45 alin. (4) din OUG nr.88/2013.

În cadrul procesului de prioritizare, 9 ordonatori principali de credite au prezentat informații cu privire la 160 de proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 216.267.515 mii lei și un rest de finanțat în vederea finalizării de

146.850.109 mii lei. Cea mai mare pondere în acest portofoliu o deține Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, care administrează 130 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 197.087.910 mii lei, urmat de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor cu 11 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 6.604.355 mii lei. La polul opus se situează Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Ministerul Educației, Ministerul Apărării Naționale și Serviciul de Protecție și Pază, care administrează fiecare câte un proiect de investiții publice semnificativ, așa cum este prezentat în tabelul de mai jos:

Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de prioritizare
Ministerul Transporturilor și Infrastructurii	130
Ministerul Sănătății	6
Ministerul Justiției	2
Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației	7
Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor	11
Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului	1
Ministerul Educației	1
Ministerul Apărării Naționale	1
Serviciul de Protecție și Pază	1
Total:	160

6. Datoria publică²¹, finanțarea deficitului bugetar și acordarea de garanții

Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

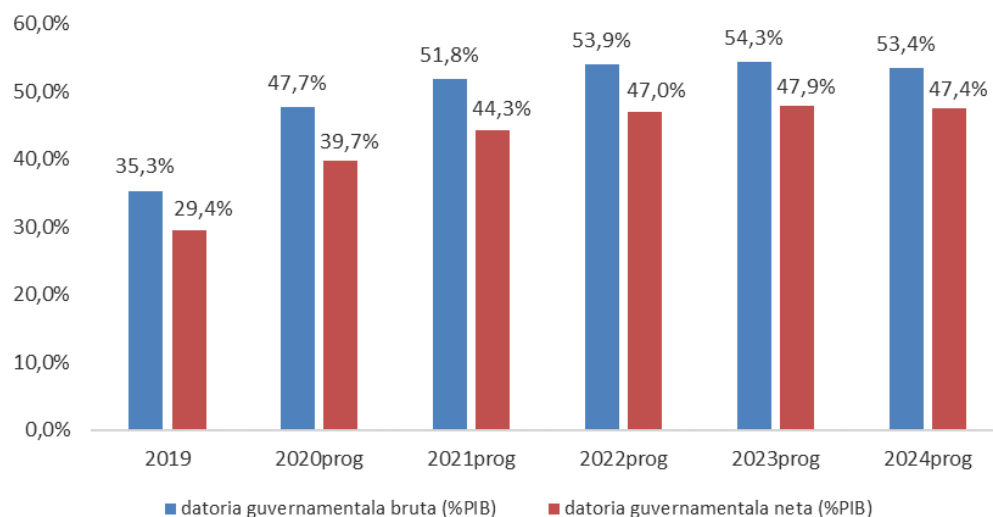
Datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2019 la un nivel de 35,3% din PIB²², net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht, în timp ce nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)²³ a reprezentat 29,4% din PIB.

La sfârșitul lunii decembrie 2020, datoria guvernamentală a reprezentat 47,7% din PIB²⁴, din care datoria internă a reprezentat 23,4% din PIB, iar datoria externă a fost de 24,3% din PIB.

Nivelul datoriei guvernamentale în PIB include și datoria contractată în nume propriu de companiile reclasificate în sectorul administrație publică la sfârșitul lunii decembrie 2020 de 0,1% în PIB, nivel care a fost extrapolat pe întreaga perioadă de analiză.

Pe termen mediu (2021 – 2024), în condiții de consolidare fiscală, datoria guvernamentală brută, conform metodologiei UE se va mentine la un nivel sustenabil ce nu va depăși 55,0% din PIB, sub nivelul de 60% din PIB, în timp ce datoria guvernamentală netă (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)²⁵ nu va depăși 48,0% din PIB.

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE (%PIB)

²¹ Datoria guvernamentală brută calculată conform metodologiei UE, SEC 2010

²² PIB actualizat conform CNSP – prognoza de iarnă – Ianuarie 2021

²³ Activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR pentru primele 3 trimestre din 2020, la care s-a adăugat creșterea de buffer la dispoziția Trezoreriei statului din ultimul trimestru al lui 2020. Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență

²⁴ conform metodologiei UE, ponderea datoriei în PIB s-a calculat luând în considerare suma PIB-urilor realizate în ultimele 4 trimestre (PIB conform comunicat INS 12 ianuarie 2021)

²⁵ Activele financiare lichide calculate pe baza datelor disponibile de la BNR pentru primele 3 trimestre din 2020, la care s-a adăugat creșterea de buffer la dispoziția Trezoreriei statului din ultimul trimestru al lui 2020. Activele financiare lichide se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență.

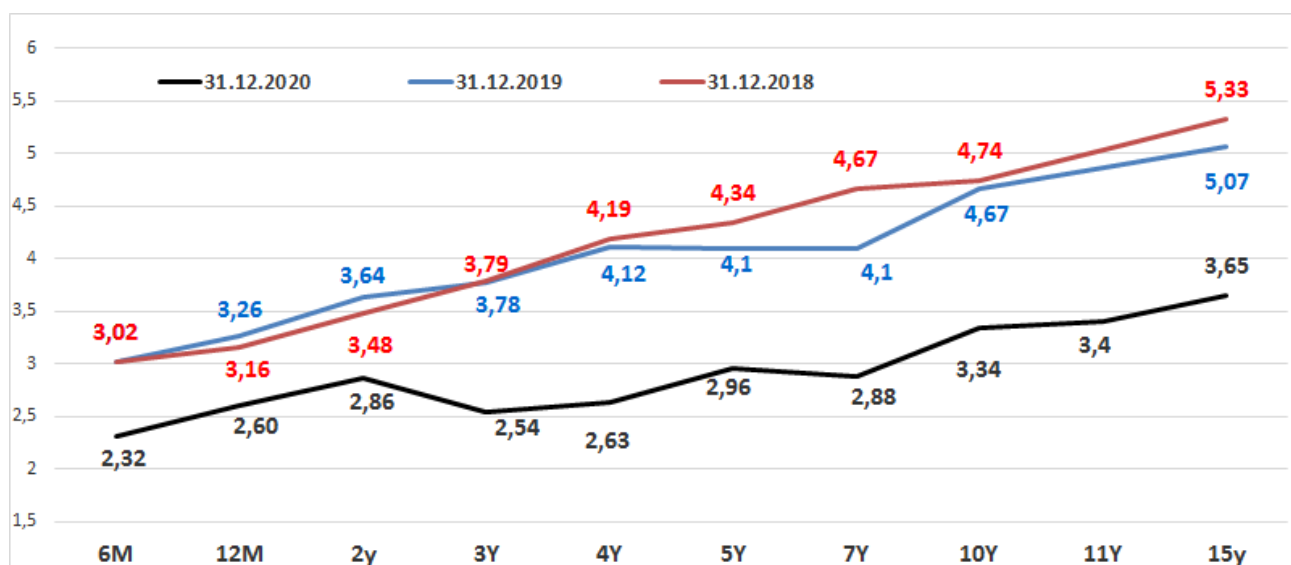
Finanțarea deficitului bugetar

În anul 2020, necesarul brut de finanțare s-a situat la aproximativ 148.9 miliarde lei²⁶, volumul total al împrumuturilor care au fost atrase de Ministerul Finanțelor de pe piețele interne și externe fiind determinat de un nivel al deficitului bugetar estimat la 9,79% din PIB conform datelor publicate de MF privind execuția preliminară a deficitului bugetului general consolidat la 31 decembrie 2020 (aproximativ 101,9 mld. lei) și de un nivel al datoriei de refinanțat în 2020 în valoare de cca 47,1 miliarde lei. Planul de finanțare anunțat inițial la începutul anului a fost ajustat gradual, urmare a creșterii deficitului bugetar și modificărilor indicatorilor macroeconomici, în contextul pandemiei COVID-19.

Finanțarea pe piața internă s-a realizat prin organizarea de licitații regulate de titluri de stat pe piața interbancară, cu maturități cuprinse între 6 luni și 15 ani. Volumul total atras²⁷ de pe piața internă interbancară s-a ridicat la cca. 85 miliarde lei (prin emisiuni de titluri de stat denumite în lei și EUR), din care 9% datorie pe termen scurt, 58% pe termen mediu și 33% pe termen lung, la care se adaugă cca. 6,5 miliarde lei atrase prin titluri de stat dedicate populației, în cadrul celor 2 programe de titluri de stat destinate populației TEZAUR (titluri de stat emise prin unități ale Trezoreriei Statului și oficii poștale ale Companiei Naționale "Poșta Română" S.A.) și FIDELIS (titluri de stat emise prin intermediul sistemului bancar). În anul 2020, în vederea diversificării canalelor de vânzare a titlurilor pentru populație, MF a relansat, cu o frecvență trimestrială, Programul FIDELIS, prin vânzarea titlurilor de stat prin intermediul băncilor și al societăților de servicii și investiții financiare participante și listarea acestora la Bursa de Valori București.

Deținerile nerezidenților în titlurile de stat emise pe piața internă s-au menținut la un nivel relativ stabil pe parcursul anului 2020, acestea înregistrând o valoare de cca. 21% la sfârșitul lunii decembrie.

Evoluția randamentelor titlurilor de stat pe piața internă prezintă o scădere accentuată, în special pe segmentul maturităților medii și lungi, comparativ cu nivelurile înregistrate în anii 2018 - 2020, așa cum rezultă din graficul de mai jos.

Sursa: Ministerul Finanțelor

²⁶ Suma reflectă necesarul de finanțare actualizat conform datelor publicate de MF privind execuția preliminară a deficitului bugetului general consolidat la 31 decembrie 2020, deficit bugetar majorat față de cea de-a treia rectificări bugetare aprobate prin OUG nr. 201/ 2020

²⁷ La data de 31 decembrie 2020

În cursul anului 2020, pe piața externă au fost lansate patru emisiuni de euroobligațiuni în valoare totală echivalent 11,7 miliarde EUR, astfel:

- în data de 28 ianuarie 2020, a fost atrasă suma de 3 miliarde EUR printr-o emisiune de euroobligațiuni în două tranșe, din care 1,4 miliarde EUR cu scadența de 12 ani (randament 2,025%, cupon de 2,000%) și 1,6 miliarde EUR cu scadența de 30 ani (randament de 3,391%, cupon de 3,375%);
- în data de 26 mai a fost atrasă suma de 3,3 miliarde EUR printr-o emisiune de euroobligațiuni în două tranșe, din care 1,3 miliarde EUR cu maturitatea de 5 ani (randament de 2,793%, cupon de 2,750%) și 2 miliarde EUR cu scadența de 10 ani (randament de 3,624%, cupon de 3,624%).
- în data de 14 iulie a fost atrasă suma de 3,3 miliarde USD printr-o emisiune de euroobligațiuni în două tranșe, din care 1,3 miliarde USD cu maturitatea de 10 ani (randament de 3,045%, cupon de 3,000%) și 2 miliarde USD cu scadența de 30 ani (randament de 4,000%, cupon de 4,000%).
- în data de 2 decembrie a fost atrasă suma de 2,5 miliarde EUR printr-o emisiune de euroobligațiuni în două tranșe, din care 1 miliard EUR cu maturitatea de 9 ani (randament de 1,468%, cupon de 1,375%) și 1,5 miliarde EUR cu scadența de 20 ani (randament de 2,650%, cupon de 2,625%).

În perioada 2021 – 2024, finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza relativ echilibrat din surse interne și externe, iar refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va efectua de pe piața de pe care s-a emis inițial datoria. Ministerul Finanțelor va păstra flexibilitatea în ceea ce privește momentul accesării piețelor internaționale și volumul emisiunilor externe, ținând cont de costurile asociate, de considerentele de risc, precum și de evoluția pieței locale. Pe piața internă vor continua emisiunile de titluri de stat dedicate populației, urmând să fie aduse o serie de îmbunătățiri care să faciliteze subscrierile și efectuarea rambursărilor la scadență, în mediu online.

Pentru limitarea riscului de refinanțare, Ministerul Finanțelor intenționează să utilizeze operațiuni specifice de piață secundară de tipul răscumpărărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, ulterior finalizării, în colaborare cu Banca Națională a României, a cadrului legal, activitate estimat pentru prima parte a anului 2021.

De asemenea, pentru reducerea expunerii la riscul valutar și de rată de dobândă asociate portofoliului de datorie publice guvernamentale, Ministerul Finanțelor are în vedere utilizarea instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rată de dobândă), în anul 2021 urmând să se finalizeze Cadrul operațional și să fie încheiate de acorduri-cadru ISDA Master Agreement cu o serie de contrapartide.

Pe termen mediu, se are în vedere diversificarea instrumentelor de finanțare, prin realizarea de emisiuni de obligațiuni “verzi”, în acest sens o primă etapă o reprezintă crearea Cadrului general de emisiuni de obligațiuni verzi la nivel suveran, urmând să fie identificate în bugetul de stat proiectele de investiții/cheltuieli “verzi”.

Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, în vederea reducerii riscului de refinanțare și de lichiditate, Ministerul Finanțelor are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, în valoare echivalentă acoperirii necesităților de finanțare a deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice care să acopere până la 4 luni din necesarul brut de finanțare.

7.1 Bugetul general consolidat pe termen mediu

Obiectivul general al politicii fiscal-bugetare pe termen mediu este reprezentat de **reducerea deficitului în așa fel încât să nu fie puse în pericol perspectivele redresării economice**, urmărindu-se continuarea sprijinirii economiei și a sistemului de sănătate, care rămân prioritare în circumstanțele dificile induse de pandemia Covid-19.

Ajustarea deficitului cash cu aproape 7 puncte procentuale la finele anului 2024 față de 2020 reprezintă un efort semnificativ, cu atât mai mult cu cât criza Covid-19 s-a suprapus peste un dezechilibru fiscal structural instalat după o perioadă de relaxare fiscală prociclică în perioada 2016-2019, în care deficitul bugetar s-a majorat pe baza creșterii accelerate a cheltuielilor bugetare ce nu a putut fi susținută de o evoluție similară a veniturilor.

Astfel, **începând cu anul 2021 România se reînscrie pe traiectoria de ajustare a deficitului** către valoarea țintă recomandată de instituțiile Uniunii Europene pentru Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (în engleză, prescurtat: MTO), însă **cu asigurarea unei creșteri economice sustenabile** pe întreg orizontul de prognoză. Se urmărește astfel ajustarea treptată a deficitului ESA până la un nivel de sub 3% din PIB la finele anului 2024 pentru a permite **ieșirea de sub incidența procedurii europene de deficit excesiv**.

Bugetul general consolidat						
	- % din PIB -					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VENITURI buget general consolidat (cash)	30,3	31,0	32,7	31,4	31,0	30,9
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	34,9	40,8	39,8	37,2	35,3	33,8
SOLD buget general consolidat (cash)	-4,58	-9,79	-7,16	-5,84	-4,37	-2,89
SOLD buget general consolidat (ESA)	-4,36	-9,10	-8,23	-6,36	-4,68	-2,90
SOLD structural	-5,09	-7,76	-7,42	-6,07	-4,83	-3,39

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca unele identități contabile să nu se verifice

Veniturile bugetare

Estimarea evoluției principalelor categorii de impozite și taxe pe perioada 2021-2024 are la bază cea mai recentă proiecție a indicatorilor macroeconomici prezentată în Prognoza de iarnă 2021, corelată cu evoluția încasării veniturilor și prevederile legislative în vigoare.

În anul 2021 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 364,9 miliarde lei (32,7% din PIB), în creștere comparativ cu anul 2020, pe seama recuperării unor obligații fiscale declarate și amânate la plată în anul 2020 prin efectul legii, de 7,3 miliarde lei (O.U.G. nr.29/2020 cu modificările și completările ulterioare) și 2,7 miliarde lei din măsuri de îmbunătățire a colectării, a valorificării frecvențelor radio în noile benzi de frecvențe armonizate la nivel european pentru sisteme de comunicații mobile terestre de bandă largă 5G (2,5 miliarde lei), dar

și a majorării veniturilor din sume de la UE cu 1 p.p. raportat la PIB (peste 13 miliarde lei).

Proiecția veniturilor bugetare pe perioada 2021-2024 se înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală de la 364,9 miliarde lei (32,7% din PIB) în anul 2021 la 433,5 miliarde lei în 2024, însa în scadere ca pondere în PIB începând cu anul 2022 (31,4% din PIB), în condițiile aplicării măsurilor legislative cu impact negativ asupra impozitului pe profit (acordarea deductibilității integrale a ajustărilor pentru deprecierea creanțelor) și TVA (majorare a plafonului pentru aplicarea cotei reduse de TVA de 5% pentru livrarea locuințelor).

Detaliat, metodologia de estimare și evoluția principalelor categorii de venituri este următoarea:

Veniturile din **impozit pe profit** au scăzut ca pondere în PIB % în anul 2020, de la 1,7% din PIB în anul precedent la 1,5% din PIB, pe fondul crizei sanitare caracterizată prin scăderea volumului activității chiar și în condițiile modificărilor legislative din domeniul impozitului pe profit aprobate în cursul anului 2020 (efectuarea plăților anticipate la nivelul sumei rezultate din calculul impozitului pe profit trimestrial curent cu acordarea de bonificații de pentru plata anticipată efectuată trimestrial, amânarea la plată a obligațiilor fiscale de către agenții economici). Impozitul pe profit în anul 2021, a fost estimat în creștere ca pondere în PIB la 1,6%, pe seama recuperării unor obligații fiscale declarate și amânate la plată prin efectul legii, iar începând cu anul 2022 a fost menținut la un nivel constant de 1,5% din PIB, incluzând și efectul măsurii legislative privind acordarea de deductibilitate integrală (modificare față de 30%) a ajustărilor pentru deprecierea creanțelor, înregistrate potrivit reglementărilor contabile aplicabile, de către contribuabilii din sectorul nefinanciar.

Încasările din **impozitul pe venit** sunt prognozate să crească la 2,4% din PIB pe tot orizontul de prognoza 2021-2023, evoluție determinată de majorarea prognozată a câștigului salarial mediu și a numărului de salariați.

Veniturile din **TVA** estimate în anul 2021 la un nivel de 6,2% din PIB, se vor menține relativ constante ca pondere în PIB pe întreg orizontul de prognoză, iar încasările din **accize** la 3% din PIB. În estimarea TVA pentru perioada 2021-2024, pe fondul trendului crescător al consumului gospodăriilor (3,7% în 2021, respectiv 4,7% în 2024), s-a luat în calcul venitul suplimentar estimat din recuperarea TVA declarat și amânat la plată în anul 2020, prin efectul legii (O.U.G. nr.29/2020 cu modificările și completările ulterioare) coroborat cu o îmbunătățire a colectării veniturilor din TVA. Proiecțiile încasărilor din accize au în vedere prevederile legislației în vigoare, precum și majorarea nivelului accizei totale pentru țigarete astfel încât să fie respectate cerințele prevăzute de Directiva 2011/64/UE a Consiliului privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat și a nivelului accizei la tutun de fumat fin tăiat destinat rulării în țigarete, cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2021 și 1 aprilie 2021.

Încasările din **taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** în anul 2021 vor crește ca pondere în PIB, de la 0,3% în 2020 la 0,6% din PIB, ca urmare a includerii în estimări a valorificării licențelor 5G, iar pe termen mediu se vor menține relativ constante ca pondere în PIB la 0,3%.

Veniturile estimate din **impozitul pe comerțul exterior și tranzacții internaționale** se vor menține la 0,1% din PIB pe întreg intervalul de prognoză, valoare similară cu cea înregistrată în anii precedenți.

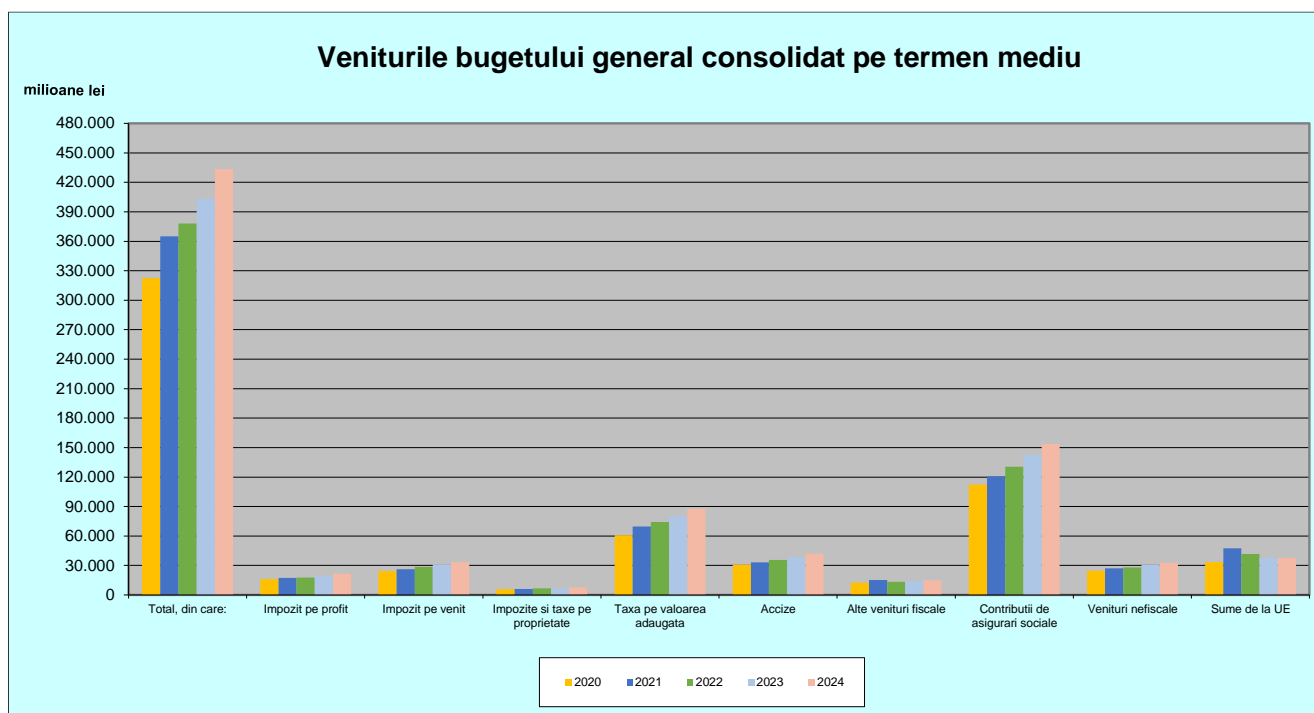
Veniturile nefiscale sunt estimate la 2,4% din PIB în anul 2021, în principal, ca urmare a colectării dividendelor de la societățile naționale, companiile naționale și societățile cu capital integral sau majoritar de stat, precum și a vărsămintelor de la regiile autonome din majorarea procentului de repartizare a dividendelor/vărsămintelor. Pe termen mediu se estimează o ușoară oscilație a ponderii în PIB a veniturilor nefiscale între valorile de 2,3 - 2,4 %.

Încasările din **contribuții de asigurări sociale** în anul 2021 sunt estimate la 10,8% din PIB, în condițiile majorării prognozate a fondului de salarii pe total economie (câștig salarial mediu și număr de salariați) și a recuperării contribuțiilor sociale declarate și amânate la plată în anul 2020, prin efectul legii (O.U.G. nr.29/2020 cu modificările și completările ulterioare). Pe termen mediu, ponderea acestora este prognozată să ajungă la 10,9% din PIB în anul 2023, creștere determinată de evoluția câștigului salarial mediu și a numărului de salariați. Pentru estimarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat s-a menținut cota de transfer către Pilonul II de pensii de 3,75% pe întreg orizontul de prognoză. Estimările au fost realizate având în vedere prevederile legislative în vigoare.

Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -						Veniturile bugetului general consolidat - pe tipuri de venit -					
- mil. lei -						- % din PIB -					
	2020	2021	2022	2023	2024		2020	2021	2022	2023	2024
Total, din care:	322.518	364.907	378.158	402.976	433.473	Total, din care:	31,0	32,7	31,4	31,0	30,9
Impozit pe profit	15.988	17.409	17.788	19.227	21.502	Impozit pe profit	1,5	1,6	1,5	1,5	1,5
Impozit pe venit	24.334	26.245	28.489	30.920	33.447	Impozit pe venit	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4
Impozite și taxe pe proprietate	5.936	6.105	6.558	7.058	7.582	Impozite și taxe pe proprietate	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Taxa pe valoarea adăugată	60.817	69.698	74.121	80.116	87.641	Taxa pe valoarea adăugată	5,8	6,2	6,2	6,2	6,2
Accize	30.715	33.096	35.573	38.446	41.942	Accize	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Impozit pe comerțul exterior	1.120	1.132	1.141	1.150	1.157	Impozit pe comerțul exterior	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Alte venituri fiscale	12.370	15.214	13.308	14.152	15.032	Alte venituri fiscale	1,2	1,4	1,1	1,1	1,1
Contribuții de asigurări sociale	112.251	120.826	130.595	142.279	153.565	Contribuții de asigurări sociale	10,8	10,8	10,8	10,9	10,9
Venituri nefiscale	24.655	26.970	28.128	30.882	32.850	Venituri nefiscale	2,4	2,4	2,3	2,4	2,3
Venituri din capital	776	821	884	955	1.029	Venituri din capital	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Donații	2	8	1	1	1	Donații	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sume de la UE	33.555	47.384	41.572	37.790	37.726	Sume de la UE în contul plăților efectuate	3,2	4,2	3,5	2,9	2,7

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul să nu fie egal cu suma componentelor

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul să nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetare

Dacă până în anul 2020 inclusiv, cheltuielile bugetare totale și-au majorat în mod semnificativ ponderea în PIB (în 2020 și datorită crizei Covid-19), începând cu anul 2021 se realizează o corecție a acestei tendințe pentru a susține obiectivul de ajustare a deficitului bugetar către nivele sustenabile.

Chiar dacă în valoare nominală cheltuielile totale se majorează pe termen mediu, raportat la PIB se înregistrează o diminuare de 7 p.p. față de nivelul din anul 2020 pe fondul reșezării structurale a cheltuielilor de personal și a celor cu asistența socială (inclusiv pensiile) pe de o parte, și a menținerii unui nivel ridicat al cheltuielilor de investiții pentru stimularea unei creșteri economice robuste pe de altă parte.

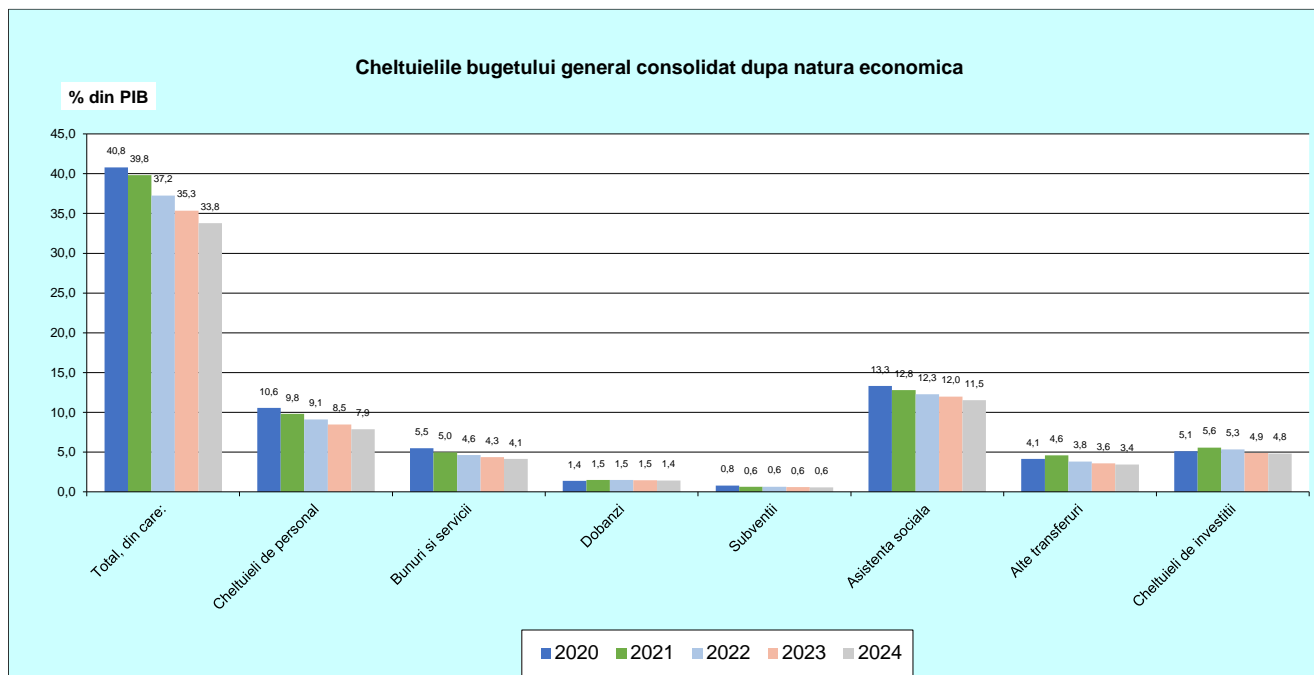
Prin măsurile de ajustare a cheltuielilor aplicate în anul 2021, în termeni nominali, pentru majoritatea categoriilor de cheltuieli a fost asigurată o creștere temperată până la finele orizontului de planificare (2024) prin păstrarea unei dinamici inferioare celei a PIB.

Cheltuielile bugetului general consolidat					
- pe clasificatia economica -					
- % din PIB -					
	2020	2021	2022	2023	2024
Total, din care:	40,8	39,8	37,2	35,3	33,8
Cheltuieli de personal	10,6	9,8	9,1	8,5	7,9
Bunuri si servicii	5,5	5,0	4,6	4,3	4,1
Dobanzi	1,4	1,5	1,5	1,5	1,4
Subventii	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6
Asistenta sociala	13,3	12,8	12,3	12,0	11,5
Alte transferuri	4,1	4,6	3,8	3,6	3,4
Cheltuieli de investitii	5,1	5,6	5,3	4,9	4,8

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat					
- pe clasificatia economica -					
- mil. lei -					
	2020	2021	2022	2023	2024
Total, din care:	424.435	444.907	448.533	459.917	474.084
Cheltuieli de personal	109.978	109.509	109.512	110.063	110.616
Bunuri si servicii	57.045	55.429	55.554	56.612	58.216
Dobanzi	14.510	16.865	17.993	18.948	19.809
Subventii	8.140	6.964	7.811	7.922	7.961
Asistenta sociala	138.553	142.877	147.904	155.827	161.632
Alte transferuri	43.128	51.268	45.684	46.831	48.405
Cheltuieli de investitii	53.080	61.995	64.076	63.714	67.445

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

7.2 FINANȚĂRI DE LA UNIUNEA EUROPEANĂ

A. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

1. Fondurile Europene Structurale și de Investiții – CFM 2014-2020

1.1 Stadiul implementării

Începând cu anul 2015, au fost lansate apeluri de proiecte pentru toate cele 6 programe operaționale (PO) FESI - PO Infrastructură Mare, Capital Uman, Competitivitate, Asistență Tehnică, Regional, Capacitate Administrativă, precum și pentru FEAD - POAD. Bugetul total lansat pentru aceste apeluri este de aprox. 28,7 miliarde euro, reprezentând 104,5% din alocarea totală de aprox. 27,4 miliarde euro disponibilă pentru implementarea acestor programe.

Până în luna ianuarie 2021 au fost semnate 9.695 contracte de finanțare, în valoare totală de aprox. 38,7 miliarde euro, reprezentând 138% din alocarea totală aferentă acestor PO.

În cadrul acestor contracte au fost efectuate plăți de către autoritățile de management însumând 10,3 miliarde euro.

Pentru PO mai sus menționate, s-au primit de la Comisia Europeană (CE) fonduri de prefinanțare în cuantum de 2,2 miliarde euro, reprezentând 9,7% din alocarea UE de aproximativ 23 miliarde euro aferentă acestora.

Până în prezent, valoarea aplicațiilor de plată transmise la Comisia Europeană este de aproximativ 8,6 miliarde euro, din care CE a rambursat, până în prezent, suma de 7,7 miliarde euro.

Sumele totale primite de la Comisia Europeană, reprezentând prefinanțări și rambursări, aferente programelor finanțate din FESI (PO Infrastructura Mare, PO Competitivitate, PO Regional, PO Capacitate Administrativă, PO Asistență Tehnică, PO Capital Uman, PN Dezvoltare Rurală, PO Pescuit și Afaceri Maritime), se situează la aprox. 15,5 miliarde euro, ceea ce înseamnă aprox. 50,3% din alocarea UE aferentă acestor programe. Menționăm că, în prezent, la nivelul Uniunii Europene, rata medie a sumelor primite de la Comisia Europeană se situează la aprox. 55%. Raportat la plățile totale nete efectuate în perioada 2014 – ianuarie 2021, România se situează pe locul 6, față de celelalte state membre.

Referitor la riscul de dezangajare automată a fondurilor, menționăm că, până în prezent (ianuarie 2021) la nivelul programelor operaționale, nu au fost dezangajate fonduri.

Potrivit estimărilor lunare ale sumelor ce vor fi transmise Comisiei Europene (CE) în anul 2021, riscul de dezangajare de fonduri va fi acoperit pentru toate programele operaționale.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate s-a realizat după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care a implicat evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare.

Prin Acordul de Parteneriat, România și-a asumat finanțarea tuturor obiectivelor tematice stabilite prin Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, ceea ce a impus aplicarea tuturor celor 36 de condiționalități ex-ante prevăzute în anexa XI a Regulamentului menționat.

În prezent (ianuarie 2021), toate cele 36 de condiționalități sunt îndeplinite.

1.2. Măsuri implementate și planificate în domeniul fondurilor europene

1.2.1 Măsuri implementate

Principalele măsuri întreprinse în anii 2016 - 2020 au vizat, pe de-o parte, procesul de închidere a programelor operaționale 2007 - 2013, procesul de desemnare a autorităților implicate în gestionarea fondurilor ESI și accelerarea implementării programelor operaționale aferente perioadei 2014 – 2020, iar pe de altă parte generarea unui răspuns prompt și eficient în vederea combaterii efectelor negative ale pandemiei COVID-19 asupra mediului economic și social.

Astfel, s-au întreprins o serie de măsuri privind revizuirea cadrului legal și instituțional, vizând asigurarea necesarului de finanțare al autorităților administrației publice locale pentru proiecte de investiții.

În ceea ce privește pregătirea perioadei de programare 2021-2027, în ședința de Guvern din 5 septembrie 2018 a fost semnat Memorandumul cu tema "*Pregătirea documentelor naționale de programare a finanțărilor din fonduri europene post 2020*" care a stabilit un calendar pentru elaborarea documentelor strategice/ planurilor de măsuri sectoriale naționale post 2020 și prioritizarea investițiilor din fonduri europene post 2020, în condițiile noului pachet legislativ european 2021-2027. Astfel, au fost stabilite, la nivelul autorităților responsabile, o serie de planuri de măsuri relevante pentru îndeplinirea condițiilor prealabile, care au fost aprobate prin Memorandumuri de Guvern.

De asemenea, au fost demarate și negocierile pentru pregătirea documentelor de programare (Acord de Parteneriat și Programe Operaționale).

Ca urmare a crizei COVID-19, provocările curente sunt legate de relansarea economică și în acest sens sunt prioritare măsurile privind păstrarea locurilor de muncă, îmbunătățirea accesului la ocupație, ocupare și reinserție profesională, dezvoltarea competențelor angajaților, corelate cu susținerea antreprenoriatului, a structurilor de economie socială și a altor inițiative ale mediului de afaceri, în sensul diminuării efectelor negative determinate de limitarea sau întreruperea activităților socioeconomice.

1.2.2 Măsuri planificate pentru implementarea fondurilor ESI

În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor acțiuni, prevăzute în Programul de Guvernare:

- menținerea unei rate anuale de absorbție care să conducă către o absorbție de 100% la sfârșitul anului 2023;

- valorificarea elementelor de flexibilitate puse la dispoziție de Comisia Europeană;
- utilizarea resurselor din REACT-EU pentru acoperirea nevoilor de finanțare ale domeniilor sănătate, creșterea competitivității IMM-urilor, digitalizarea educației și măsuri active de ocupare;
- evitarea riscului de dezangajare prin monitorizarea lunară a stadiului implementării financiare a programelor operaționale;
- urgentarea lansării ultimelor apeluri de proiecte pentru sumele rămase disponibile;
- fluidizarea procesului, inclusiv accelerarea ritmului de evaluare și contractare prin îmbunătățirea procedurilor interne de lucru;
- monitorizarea constantă a proiectelor cu risc de a nu fi finalizate până la 31.12.2023, pentru identificarea eventualelor întârzieri și luarea de măsuri de remediere și recuperare a întârzierilor;
- realocări de fonduri la nivelul axelor prioritare ale unui program;
- creșterea și optimizarea capacității de implementare a proiectelor deja admise la finanțare, prin sprijinirea beneficiarilor pe tot parcursul derulării investițiilor;
- asigurarea fondurilor necesare autorităților de management pentru efectuarea plăților către beneficiari;
- asigurarea interconectivității și interoperabilității dintre bazele de date ale instituțiilor statului și sistemul My SMIS pentru simplificarea procesului de depunere a proiectelor și creșterea celerității procedurilor de verificare a proiectelor și beneficiarilor din perioada de evaluare și cea de monitorizare a proiectelor.
- procesarea cu celeritate a cererilor de rambursare finale și autorizarea la plată a acestora;
- revizuirea cadrului legal, în conformitate cu evoluțiile specifice din domeniu.

La nivelul MIPE este monitorizat permanent stadiul implementării, respectiv progresul înregistrat în procesul de evaluare, contractare și plată, pentru identificarea eventualelor întârzieri și luarea de măsuri de remediere și recuperare a întârzierilor.

În ceea ce privește pregătirea perioadei de programare 2021-2027, s-au luat următoarele măsuri:

- asigurarea monitorizării îndeplinirii condițiilor prelabile;
- inițierea cadrului partenerial și constituirea Grupuri de lucru pentru elaborarea documentelor de programare post 2020;
- elaborarea documentelor de programare 2021-2027 și finalizarea negocierilor cu Comisia Europeană.

1.3. Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune și pe politica agricolă comună, pe obiective distincte, precum și programele operaționale ce vor fi finanțate din aceste fonduri

În exercițiul financiar 2014-2020, alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care aprox. 23 miliarde euro prin Politica de Coeziune și FEAD și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

	Tip fond	Alocare (UE)
PO Asistență Tehnică	FEDR	332,76
PO Competitivitate	FEDR	1.829,79
PO Capital Uman	FSE	4.362,06
PO Capacitatea Administrativă	FSE	563,59
PO Regional	FEDR	6.860,00
PO Infrastructură Mare	FEDR	2.103,53
	FC	6.535,00
Programul Național de Dezvoltare Rurală	FEADR	8.128,00
PO Pescuit și Afaceri Maritime	FEPAM	168,42

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 519 milioane euro (din care contribuția UE este de 441 milioane euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 milioane euro (din care contribuția UE este de aprox. 670 milioane euro) din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

Pentru a acorda asistență în vederea ameliorării efectelor provocate de criză, în contextul pandemiei de COVID-19 și al consecințelor sale sociale și pentru pregătirea unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiilor statelor membre, a fost aprobată alocarea unor resurse suplimentare cu titlul de Asistență de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU), în vederea repartizării rapide către economia reală, prin intermediul programelor operaționale existente.

În baza unei metode de alocare stabilită prin regulament, în anul 2021 României îi revin 1,252 mld. euro în prețuri 2018 (1,329 mld. euro în prețuri curente) din alocarea totală a acestui instrument.

1.3.1 Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani și pe programe operaționale

mil. euro

Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Po Infrastructura Mare	FEDR	2.103,53	0,00	593,27	324,66	333,05	180,35	420,24	251,96
	FC	6.535,00	0,00	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	734,60
PO Capital Uman	FSE + ILMT	4.362,06	561,79	583,86	575,92	624,85	648,45	672,17	695,02
PO Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate	FEAD	441,01	59,32	60,50	61,72	62,95	64,22	65,50	66,80
PO Capacitate Administrativă	FSE	563,59	67,22	71,39	75,92	79,53	83,04	86,43	100,06
PO Competitivitate	FEDR	1.829,79	156,53	168,17	171,39	184,73	201,79	210,67	736,51
PO Asistență Tehnică	FEDR	332,76	21,28	31,91	28,91	31,91	71,92	31,91	114,92
PO Regional	FEDR	6.860,00	0,00	1.671,14	941,39	994,50	1.165,65	1.029,45	1.057,87
PN Dezvoltare Rurală	FEADR	8.128,00	0,00	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93
PO Pescuit și Afaceri Maritime	FEPAM	168,42	0,00	46,47	23,59	23,98	24,53	24,70	25,15
TOTAL		31.324,16	866,14	6.660,01	4.904,95	4.521,94	4.671,47	4.776,83	4.922,82

Programarea fondurilor aferente Politicii de Coeziune CFM 2021-2027

MIPE coordonează elaborarea documentelor de programare privind investițiile naționale sprijinite prin fonduri europene în cadrul Politicii de Coeziune 2021-2027, în cadrul căreia România are alocate fonduri europene în valoare de 31,35 miliarde de euro (prețuri curente, inclusiv cooperarea teritorială europeană).

Până în prezent, au fost purtate discuții asupra versiunilor preliminare de Acord de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, iar propunerile pentru viitoarele programe operaționale sunt:

- ✓ PO Dezvoltare Durabilă;
- ✓ PO Transport;
- ✓ PO Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare;
- ✓ PO Incluziune și Demnitate Socială;
- ✓ PO Sănătate;
- ✓ PO Educație și Ocupare;
- ✓ PO Asistență Tehnică;
- ✓ PO Tranziție Justă
- ✓ 8 Programe Operaționale Regionale.

Prin aceste Programe Operaționale, vor fi sprijinite domenii cheie, prin folosirea tuturor resurselor materiale, umane și financiare puse la dispoziția României.

Facilitatea Mecanismul pentru Redresare și Reziliență

Uniunea Europeană a lansat în luna mai 2020 un nou instrument - Facilitatea Mecanismul pentru redresare și reziliență. Mecanismul a fost creat pentru sprijinirea investițiilor și reformelor esențiale care să contribuie la o redresare durabilă, la îmbunătățirea rezilienței economice și sociale a statelor membre precum și tranziția către o economie verde și digitală (Regulamentul nr. 408/2020). În cadrul acestui instrument, România are un buget alocat estimat de 30,4 mld euro, din care 13,7 mld. euro sunt structurați sub formă de granturi și 16,6 mld. euro sub formă de împrumuturi.

Pentru a putea beneficia de fonduri prin acest instrument, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene coordonează elaborarea Planului Național de Relansare și Reziliență (PNRR). Planul este menit să:

- stabilească o serie de reforme și investiții care să răspundă celor șase priorități de relevanță europeană;
- să reprezinte un set de măsuri care țin cont de prioritățile identificate la nivel național în corespondere cu prioritățile UE, să contribuie la provocările identificate în recomandările specifice de țară;
- să contribuie la tranziția către o economie verde și digitală.

Termenul până la care statele membre pot transmite oficial către Comisia Europeană Planul este 30 aprilie 2021.

B. FONDURI DIN POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ

1. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a Programului de Dezvoltare Rurală al României pentru sprijin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ **9,4 miliarde euro** fondurile publice disponibile (**8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,3 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională**).

Alocarea financiară (FEADR) a PNDR 2014-2020, împărțită pe ani este următoarea:

mil. euro

Anii	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
Alocarea financiară (FEADR) a PNDR 2014-2020	0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00

1.1. Rata de absorbție PNDR 2014-2020

Au fost efectuate plăți (FEADR și Buget de stat) în valoare publică de **6.816,03 mil. euro** (conform declarațiilor trimestriale de cheltuieli transmise în perioada 2016 - 2020-trim III, la care se adaugă plățile efectuate în octombrie – decembrie 2020). Din această valoare, doar valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor PNDR este de 5.900,61 mil. euro (grad de absorbție 72,60%).

Față de această sumă efectiv plătită, România a primit în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, suma de 325,12 mil. euro cu titlul de pre-finanțare în vederea asigurării bugetului necesar demarării și derulării Programului. Această sumă, se adaugă plăților efectuate și conduce la un **grad de absorbție FEADR de 76,60%** (plăți efectuate și pre-finanțare FEADR).

Menționăm că, plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3.

Până în prezent, sumele alocate din FEADR pentru anii 2015, 2016, 2017 și 2018 au fost pe deplin consumate, neexistând dezangajare.

1.2. Implementare PNDR 2014-2020

Sunt active 43 de (sub)măsuri/componente/scheme, din care 35 sunt implementate de AFIR/AM PNDR, 7 măsuri de către APIA și o măsură de întărire a capacității administrative la nivelul autorităților responsabile de implementarea PNDR, respectiv Asistența tehnică.

Pentru măsurile ce se desfășoară pe principiul depunerii de proiecte, urmare sesiunilor derulate în cei șase ani de implementare, cumulativ, numărul proiectelor depuse este de 73.869 proiecte cu o valoare publică 9.740,54 mil. euro.

Numărul proiectelor selectate pentru finanțare este de 48.277 în valoare publică de 5.489,92 mil. euro, din care au fost contractate 45.045 proiecte în valoare publică de 5.003,01 mil. euro. Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 3.214,25 mil. euro.

Perioada de programare 2021-2027

Conform Regulamentului (UE) 2020/2220 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 decembrie 2020, care vizează dispozițiile tranzitorii privind sprijinul acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), actualele programe de dezvoltare rurală se vor extinde cu 2 ani.

României i-au fost alocate pentru anii 2021-2022 atât fonduri aferente Cadrului Financiar Multiannual 2021-2027 (MFF), cât și fonduri EURI (Instrumentul de redresare al Uniunii Europene); aceste alocări se vor adăuga fondurilor FEADR deja alocate pentru perioada 2014-2020.

Astfel, actualul buget FEADR 2014-2020 se va suplimenta cu 2,15 mld. euro din fonduri MFF și cu 0,69 mld. euro din fonduri EURI, fondurile urmând a fi utilizate până la sfârșitul anului 2025.

Împărțirea acestor sume la nivel de măsuri va face obiectul negocierilor cu Comisia și al consultărilor cu membrii Comitetului de Monitorizare pentru PNDR, Programul urmând a fi modificat în primul semestru al anului 2021 după definitivarea cadrului legislativ și tehnic.

2. FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ (FEGA)

2.1. Principalele realizări în domeniul fondurilor europene FEGA în Campania 2019

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează schemele de sprijin acordate fermierilor, finanțate din FEGA și FEADR

ALOCARE FEGA – PLAȚI DIRECTE

mil.euro

Alocare FEGA	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
Plăți directe (euro)	1.600,0	1.772,47	1.801,33	1.912,15	1.943,16	1.943,16	10.972,27

3. Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

Principalele realizări în anul 2020

Măsurile implementate de către Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură au ca principal scop stimularea absorbției fondurilor europene, cu respectarea prevederilor comunitare și naționale în vigoare.

Pentru creșterea gradului de accesare a măsurilor de dezvoltare rurală, în perioada 2019 – 2020, AM PNDR, APIA și AFIR au avut în vedere realizarea unei campanii ample de informare a potențialilor beneficiari ai măsurilor, derulată prin intermediul diferitelor canale de comunicare, care a cuprins printre altele:

- realizarea de materiale de informare publicate pe site-ul instituțiilor responsabile cu elaborarea și implementarea măsurilor de mediu și climă, pe portalul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală,
- publicarea unor comunicate de presă (preluate ulterior pe canalele media la nivel național și regional) și publicarea articolelor prin utilizarea instrumentelor social media,

- informații furnizate prin formularul cererii unice de plată pe suprafață și Ghidul solicitantului. (materiale ce au fost publicate in timp util pe site-ul gestionat de Agentia de Plati si Interventie pentru Agricultura).

➤ **Obiective in perioada 2021-2023:**

În ceea ce privește perioada 2021-2023, principalul obiectiv al Agenției este de a asigura o bună gestionare a fondurilor comunitare și naționale și de a veni în sprijinul fermierilor români, asigurând astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale și de creștere a animalelor, cu respectarea măsurilor de protecție a mediului înconjurător, precum și valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România.

4. Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime

Gradul de angajare al sumelor alocate 2014-2020: 83,08%.

Gradul de absorbție la data curentă (sume justificate de beneficiari): 38,90%.

7.3 Contribuția României la bugetul UE și poziția financiară netă

Contribuția României la bugetul UE

Potrivit angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr. 157/2005, România, în calitate de stat membru, participă la finanțarea bugetului Uniunii Europene potrivit regulilor comunitare unitare care sunt direct aplicabile de la data aderării. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, România asigură plata contribuției sale pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii ale bugetului comunitar.

Până la acest moment, sistemul resurselor proprii ale Uniunii Europene este reglementat prin Decizia nr. 2014/335/CE, Euratom²⁸, însă ca urmare a negocierilor purtate și a acordului la nivel european privind Cadrul Financiar Multianual 2021-2022, decizia menționată anterior va fi abrogată de noua Decizie (UE, EURATOM) 2020/2053²⁹ a Consiliului din 14 decembrie 2020 privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene în momentul în care va fi ratificată de toate statele membre.

Contribuția României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2021 și estimarea pentru anii 2022-2024

mii LEI

Cod	Denumirea	2021	2022	2023	2024
55.03.01	Contributii din taxe vamale	853.305,0	868.259,0	935.709,0	1.007.937,0
55.03.04	Contributii din resursa TVA	1.274.961,0	1.247.290,0	1.296.590,0	1.345.890,0
55.03.05	Contribuții pentru corectia/rabatul acordat Marii Britanii	0,0	0,0	0,0	0,0
55.03.06	Contributii din resursa VNB	10.324.441,0	9.703.191,0	9.982.962,0	11.871.825,0

²⁸ Publicată, atât în original (EN) cât și toate limbile oficiale ale statelor membre (inclusiv în limba română), în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 168 din 07.06.2014.

²⁹ Publicată, atât în original (EN) cât și toate limbile oficiale ale statelor membre (inclusiv în limba română), în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 424, 15.12.2020, p. 1.

De asemenea, se află în proces de ratificare de către Parlamentul României - Lege pentru ratificarea Deciziei (UE, EURATOM) 2020/2053 a Consiliului din 14 decembrie 2020 privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene și de abrogare a Deciziei 2014/335/UE, Euratom.

55.03.07	Contributii suplimentare si neprevazute	936.906,0	458.490,0	453.560,0	448.630,0
55.03.10	Contributii pentru reducerile în favoarea Danemarca, Austria, Țărilor de Jos și Suediei	588.628,0	616.074,0	639.227,0	675.513,0
55.03	Contributia Romaniei la bugetul UE	13.378.241,0	12.893.304,0	13.308.048,0	15.349.795,0

Aceste sume pot suferi modificări datorită:

- prevederilor³⁰ noi aduse sistemului de resurse proprii pentru CFM 2021-2027.
- introducerii unui instrument de relansare economică al Uniunii Europene în cuantum de 750 mld.euro (împrumuturi UE de pe piețele financiare).
- procedurilor comunitare - ajustări tehnice automate ale indicatorilor stabiliți în cadrul reuniunii ACOR-Previziuni, la momentul apariției noilor indicatori macroeconomici estimați de Comisia Europeană.
- negocierilor la nivel comunitar în ceea ce privește volumul total al bugetului Uniunii Europene.

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru perioada 2021 – 2024

Prin Legea nr. 16/2008, România a aderat la Acordul, semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005, de modificare a Acordului de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific (ACP), pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000. În acest context, din 2011, România contribuie la cel de-al 10-lea Fond European pentru Dezvoltare (FED 10).

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la FED pentru perioada 2021-2024:

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2021 și estimarea pentru anii 2022-2024

mii lei

Cod	Denumirea	2021	2022	2023	2024
55.02.05	Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare	142.484,0	100.541,0	75.406,0	61.043,0
55.02	Transferuri curente în strainatate (catre organizatii internationale)	142.484,0	100.541,0	75.406,0	61.043,0

Aceste sume pot suferi modificări în funcție de deciziile luate la nivelul UE, cu privire la necesarul de fonduri pentru plățile către statele ACP.

³⁰ Împuternicirea Comisiei Europene pentru a împrumuta de pe piețele de capital a 750 mld.euro, introducerea de noi resurse proprii, modificarea costului de colectare reținut de SM privind taxele vamale, reduceri acordate anumitor state membre etc.

**Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană
(BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ)
la 31.12.2020**

Sume primite în CFM^{*)} 2007-2013

mil. euro

Denumire	Realizat 2007 - 2019	Realizat 2020 (execuția la 31.12.2020)	Realizat 2007-2020 (execuția la 31.12.2020)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	36,679.87	2.88	36,682.76
A. Fonduri de pre-aderare	2,751.98	2.88	2,754.86
B. Fonduri post-aderare, din care:	33,927.89	0.00	33,927.89
<i>i)</i> Avansuri	3,655.51	0.00	3,655.51
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	30,272.39	0.00	30,272.39
B1. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	17,262.77	0.00	17,262.77
a) Avansuri din FSC	2,125.81	0.00	2,125.81
b) Rambursari din FSC	15,136.96	0.00	15,136.96
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEP), din care:	7,298.93	0.00	7,298.93
a) Avansuri (FEADR+FEP)	32.30	0.00	32.30
b) Rambursari (FEADR+FEP)	7,266.63	0.00	7,266.63
B3. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEAGA)	7,658.82	0.00	7,658.82
B4. Altele (post-aderare), din care:	1,707.37	0.00	1,707.37
a) Avansuri	1,497.40	0.00	1,497.40
b) Rambursari	209.97	0.00	209.97

Sume primite în CFM 2014-2020

mil. euro

Denumire	Realizat 2014 - 2019	Realizat 2020 (execuția la 31.12.2020)	Realizat 2014-2020 (execuția la 31.12.2020)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B+C+D)	18,610.57	7,119.64	25,730.21
<i>i)</i> Avansuri	2,237.88	704.10	2,941.98
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	16,372.68	6,415.54	22,788.22
A. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	6,693.31	3,566.78	10,260.09
<i>a)</i> Avansuri din FSC	1,818.17	645.10	2,463.26
<i>b)</i> Rambursari din FSC	4,875.15	2,921.68	7,796.83
B. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEPAM), din care:	4,279.60	1,392.39	5,671.99
<i>a)</i> Avansuri (FEADR+FEPAM)	337.67	4.75	342.42
<i>b)</i> Rambursari (FEADR+FEPAM)	3,941.93	1,387.64	5,329.57
C. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEAGA)	6,626.59	1,896.03	8,522.62
D. Altele (post-aderare), din care:	1,011.06	264.44	1,275.51
<i>a)</i> Avansuri	82.05	54.25	136.30
<i>b)</i> Rambursari	929.02	210.19	1,139.21

Sume plătite în perioada 2007-2020

mil. euro

Denumire	Realizat 2007 - 2019	Realizat 2020 (execuția la 31.12.2020)	Realizat 2007-2020 (execuția la 31.12.2020)
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	19,007.11	2,241.11	21,248.22
C. Contributia României la bugetul UE	18,549.59	2,198.72	20,748.31
D. Alte contribuții	457.52	42.39	499.92

SOLD - CFM 2007-2013 + CFM 2014-2020

mil. euro

Denumire	Realizat 2007 - 2019	Realizat 2020 (execuția la 31.12.2020)	Realizat 2007-2020 (execuția la 31.12.2020)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	55,290.44	7,122.52	62,412.96
A. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	36,679.87	2.88	36,682.76
B. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	18,610.57	7,119.64	25,730.21
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	19,007.11	2,241.11	21,248.22
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	36,283.33	4,881.41	41,164.74

*) Cadrul financiar multianual

Stimularea creșterii economice, accesarea fondurilor europene și accelerarea ritmului de absorbție al acestora, măsuri ferme de combatere a risipei în utilizarea banului public, eficientizarea cheltuielilor, reducerea deficitului bugetar pe orizontul de referință, asigurarea securității sociale reprezintă priorități ale construcției bugetare pe anul 2021 și perspectiva 2022-2024.

MINISTRUL FINANTELOR,

Alexandru Nazare

AVIZAT,

SECRETARIATUL GENERAL AL GUVERNULUI

Secretar General al Guvernului

Tiberiu Horațiu Gorun

Comisia Națională de Strategie și Prognoză,

Președinte,

Cristian Nicolae Stănică

MINISTRUL JUSTITIEI

Stelian-Cristian Ion

Ca act de Hotărâre nr. 1691/2021

